

Nógrádi Kovács György

Szelíd ember veszett tánca

Nógrádi Kovács György

Szelíd ember veszett tánca

Krimi

**Kép,
Borik Anna rajza.**

**Kiadta,
a Robinson Könyvműhely.
Szécsény**

**ISBN
978-963-88502-6-3**

Nyomda: Polar Stúdió Kft. Salgótarján

1.

Czakó Barnabás a pajtában matatott, amikor valaki bekiáltott.

- Hazajött Tibor! - Tovább kiabált. - Barna! Hazajött a testvéred, Tibor!

Valamiféle láncot keresett. A szegen lógtak. Éppen az egyiket nézegette. Kicsinek találta, ezért csak végigzongorázta jobb keze ujjai-val, ám a kiabálást hallva, mindent otthagyt.

Sánta volt. A jobb lábára lépett, s ugrott egyet. Furán, két kezével segítve a lábának, kacsázó mozdulatokkal futott végig az udvaron, ki a kapuba.

- A mi Tiborunk? - hüledezett erősen lihegve, mihelyt Szeghy Péter mellé ért, aki bekiabált neki.

- Saját szememmel láttam leszállni a vonatról.

- Hála Istennek! - robbant fel az öröme, mégis hitetlenül forgatta körbe a fejét. Hol azt az utat leste, amely egyenesen az állomásra vezetett, hol a hátsó kiskaput, ugyanis az állomásról - erre a végre - a kertek alján, a rövidebb úton is eljuthatott, aki ismerte a járást.

- Hallotta, Jankó bácsi: hazajött Tibor! - bicegett át végül is a szomszédjukhoz, aki az előbbi kiabálásra bújt ki a kapun. Két kezét ökölbe szorította, és színpadiasan az ég felé rázta. Arcán leplezetlen öröm vibrált.

- Nem mész elébe?

- De, csak nem tudom, merre induljak el - bizonytalankodott, jobbra-balra fordulva. - Erre, arra is jöhet.

- Szerintem az országúton jön haza - vágta rá Szeghy Péter, mialatt felült a kerékpárjára.

Barna hátat fordított Jankó bácsinak, és sietve az állomás irányába sántikált.

Czakó Tibor közben, lassú léptekkel rótt az utat. A faluban az a hír járta, hogy sebesülése után kissé meghibbant, amolyan félnótássá vált. Ettől függetlenül, vagy éppen ezért, sokan kiálltak a házuk elé, hogy megcsodálják és kérdezzenek tőle, érdeklődjenek valaki felől.

Négy éve hívták be katonának. Féléves kiképzés után kidobták a frontra, ahol majdnem három évet húzott le. Egyike azoknak az igen keveseknek, akik a több százezres létszámú magyar alakulatból, élve vészelték át a Don-kanyarban a történelmi nevezetességű, borzalmas szovjet ellentámadást. Az utána következő évben fejlődést kapott. Keze-lába átmenetileg lebénult. Hónapokig feküdt teljesen eszméletlenül a kórházban. Az átlagosnál sokkal szívósabb szervezetének, rendkívül erős testi felépítésének köszönhetően - alakulatánál, már-már legendákat meséltek fizikai erejéről -, hogy újra felépült.

Csak kissé habókos maradt, majdnem félnótás - járta róla a hír, mivel abban a kórházban, amelyikben feküdt, két falubelijét is ápolták. Magába roskadtan és mindenkin átnézve, fél napokig üldögélt az ágya szélén. Hiába kérdezték, még az orvosainak sem felelt. Ha mégis beszélt, hangsúlyát, mintha megállás nélkül törné a fejét valamin, erősen széthúzta. Amikor már járkálni is tudott, a kórház kertjében félrevonult. Tekintetét mereven egy pontra szegezte, kezét hátracsapta, és mint kalitkába zárt madár, oda-vissza, kerítéstől kerítésig sétált.

Kár érte - sóhajtották. - Súlyos betegsége ellenére is hihetetlenül erős, magas, férfias testalkatú, kifejezetten csinos fiatalember volt. Amellett tanult. Negyedéves kultúrmérnök hallgatóként hívták, sorozták be a földmérő karról...

Fejét mereven egy irányba szegezte, teljesen kifejezés nélküli arcgal, meglehetően kimért léptekkel közeledett a kocsmá felé, amely mellett mindenképpen el kellett haladnia.

Egyre többen kifutottak a házuk elé, s ilyenként szólították meg, válaszolgatott ő:

- Megjöttél...?
- Meg.
- Hallom, megsebesültél.
- Meg.
- Hála Istennek. Meggyógyultál.
- Meg.
- Nem hallottál valamit Ferkónkról?
- Nem.

Egy fekete ruhás asszony melléje futott, és a vállára borult.

- Te temetted el... - zokogta elfulladón.
- Én - vágta rá, elérve az asszony kérdését.
- Sokat szenvedett?
- Ah! Még irigyeltem is.
- Irgyelted, egy halottat? - szipogta kissé lehűlt megdöbbenéssel a nő.

- Ha tudnád, mi folyt ott, nem csodálkoznál! - Ez volt az első mondata az úton, amelyet kimondott. De ahogyan mondta! A fiatalasszony ijedten hátrált.

Tibor nem adott rá. Eddig is alig állt meg, most tovább sietett.

Lengyel Berci, a kocsmá előtti út szélén várta. Mindenki tudta rólok, hogy együtt vonultak be, és kerek két esztendeig szolgáltak ugyanazon században. Mihelyt kissé közelebb ért hozzá, eléje futott, és mind a két karjával egyszerre átölelte.

- Tibikém...! Édes haverom! Csakhogy újra s itthon látlak! - Elengette, végigmustrálta, majd megint átölelte, végül a hátára vert. - Ugye, te sem hitted volna, hogy találkozunk itthon valaha? - Megfogta a kezét, és a rosszul öltözött, nagyon furcsán viselkedő, ám így is igen csinos, bábuként lemerevedő férfit a kocsmá felé húzta. - Gyere! Ünnepeljük meg a találkozásunkat! - A meghatódottság könnyeit a keze fejével törölte le.

Tibor lassan eltolta magától. Azok a merev szemek, s az a mozdulat..., mindenkit meghökkentett.

- Nem iszom szeszt. Tudod, a fejem!
- Nekem meg az ujjam. Nézd! - Felmutatta. - Ötből kettő maradt.
- A géppisztolyod végéhez nyomtad, igaz?

Berci sejtelmesen rákacsintott.

- Legalább leszereltek, másként...!
- Ezzel a kezemmel nem húzom meg többé a ravaszt, az biztos - közölte, cseppet sem bánva rokkantságát. - Ha szeszt nem - kapta el a kezét -, legalább málnaszörpöt! Gyere! - húzta erőltetetten beljebb.

A kocsmá ajtajában többen körülvették Tibort. Sorban kezét fogtak vele, kérdésekkel ostromolták, szerencséjére nem kellett válaszolgatnia, mert Lengyel Berci közbelépett, és kiszabadította a kérdezősködők gyűrűjéből.

- Bent beszélgetünk! Gyere!

Tibor hosszú, erősen kopott katonaköpenyt viselt. Fején zsíros katonasapka lapult. Lábán málladozó, kincstári bakancs szégyenkezett az agyontaposása miatti szétmálladozásától. Hibás nadrágszíjjal összefogott batyuját, bent egyszerűen a földre dobta.

A többiek maguknak bort, neki málnaszörpöt rendeltek.

Még nem ültek le, mire Barna odaért. A várakozók engedelmesen utat adtak neki. A két testvér egy ideig távolról nézte egymást. Barna szeme valósággal csillogott a meghatódottságtól. Tibor férfiasan, igen csinos arcán, a szeme körül és a szája szélén a bőr, némi érzelmet sugallva, enyhe ráncokba csavaródott: Mennyire összetört! Mennyi kint, gyötrelmet élhetett át a fronton? - gondolta Barna, miatt széttárta a két kezét és sután a bátyjához lépett, hogy átölelje.

- Nem is hiszed, mennyire örülök! - szeme könnyezett, majdnem elsírta magát.

Tibor darabosan ölelte át. Tekintetét a válla fölött a távolba meresztve szorította magához az öccsét.

- Leszereltek - csak ennyit mondott.

- Nem kell visszamenned többé?

- Vége.

Barna elengedte, és tetőtől talpig végignézte:

- Meggyógyultál? Egészséges vagy? - halmozta el kérdéseivel.

Tibor nem felelt, csak a vállát vonogatta.

Valaki megfogta Barna kezét, és a közben odakészített székre húzta, másvalaki Tiborral tette ugyanezt.

Tibor alig ült le, máris felugrott. Váratlanul felkapta a batyuját, a vállára dobta, és senkivel sem törődve, a társai nagy megdöbbenésére az ajtó felé indult.

- A temetőbe megyek. Velem tartasz, Barna? - szólt vissza.

- A málnád? Most hozták ki! - jegyezte meg valaki.

- Ül vissza, beszéljessünk még egy kicsit - erősködött Lengyel Berci, a többiek helyeslésétől kísérve. - Maradj! Oda később is ki-mehetsz - egymás szavába vágva igyekeztek visszatartani.

Néhányan utána léptek, azonban mihelyt megpillantották Tibor arcán azokat a különös barázdákat, amelyek már-már fenyegetőknek

tűntek, egyenként lemaradtak, és visszaballagtak a többiekhez. Sajnákozva, részvétteljesen csóváltgatták a fejüket, fejezték ki mély megdöbbenésüket, mígnem valaki elkiáltotta magát:

- Tibor egészségére!
- Egészségére! - vágta rá a többiek, mintha halotti torban lennének.

Tibor elől ment, Barna sűrű bicegéssel követte... Már majdnem a temetőben jártak, mire Tibor ismét megszólalt:

- Mert meghaltak, igaz?
- Apa két éve - értette meg Barna -, anya az ősszel.

Egyetlen szót sem váltottak többet, amíg be nem léptek a temetőbe, és el nem értek a sírokg.

Tibor sorban megsimogatta a keresztek, aztán felcsapta a fejét, és mindenén áthatón bámulta az öreg hársat, amely alá a szüleit temették. Arca szenvtelen, szeme üveges és kifejezéstelen maradt. Barna megdöbbenően bámulta.

- Látod, testvér - törte meg a csendet végre -, sírni sem tudok többé.
- Szemtől szembe nézett az öccsével. - Minek is, talán feltámadnának? - Nézése, tartása némileg felengedett. - Eleinte reggelre átnedvesedett a párnám. Ugye érted...?

Először érződött hangjában némi szín, amit egy nagy sóhaj tüntetett el. Körülkaszált a jobb kezével. Szája újra mozgott, ám a hangja csak jóval később szökkent virágba. Barna már azt hitte rosszul lett.

- Letarolt mezők... Fű, fa semmi. Odébb, az egyik régi település helyén, kormos romok, üszkössé égett templomtorony éktelenkedik... - szavai nem magától bugyogtak fel, valósággal ki kellett préselnie, amiért is alig lehetett megérteni. - Hullák. Megcsonkított testű hullák. Felpuffadt hasú lovak... Az óriási folyó hullámainak hátán beldarabok, emberi tüdő, véres cafatok, csonka tetemek úsznak, s az a bűz!
- Hirtelen az öccsére bámult. - Nem sorolom tovább, mert úgysem értheted meg. De ne is legyen részed benne soha!

- Mennyire megváltoztál! - fakadt fel a hang Barna torkából.

- Még annál is jobban, testvér! Arcom, tartásom egyszerű keret, de nem ez a kép, a kép a lényeg: az igazi valóság, amely mindörökké rejtve marad.

- Az a lényeg, hogy itthon vagy.

Tibor figyelembe sem véve az öccsét, ugyanolyan hangon folytatta:

- Aki a szemembe néz, csak saját magát látja meg benne, mint a tükrében, engem soha, testvér! Tudod, miért? Mert nekem nincs többé énem.

- Ezt a szót, hogy testvér - nyögte Barna -, főleg ilyen hangsúlyozással, sohasem használtad azelőtt.

- Azelőtt nagyon sok mindent nem tudtam, amit manapság tudok.

Szemében különös fények gyűltek, amiktől Barna önkéntelenül hátrálni kezdett. Kifejezetten félt most a testvérétől.

- Hamarosan meggazdagodom. Nem akarok: fogok, mert e két szó nem azonos. Az egyikben az is benne van, hogy nem biztos, csak lehet. Én viszont biztosan meggazdagodom!

- Itt, ebben a kis..., koszos faluban?

- Itt, mert én innét nem teszem ki többé a lábamat!

- Igaz is... Boda Ilonka nagyon vár. Te, ha az megtudja...!

- Mire nősülnék! - vágott közbe a testvére. - Egyébként én senkit sem szeretek.

- Ezt nem mondhatod komolyan - sütötte le Barna a szemét. - Hitegetted.

- Csak írtam neki, pontosabban ő írt nekem, én válaszoltam.

- Nagyon, de nagyon várt.

- Mindig várunk valakire. Lehetőségre, szerencsére, gyógyulásra, hazatérésre... Valamire vagy valakire. Részemre befejeződött a háború, lehetőség nyílt valamire, s én ezt a lehetőséget meglovagolom. Benyújtom a számlámat, és valakinek, ha akar, ha nem, fizetnie kell!

Újra végignézett az öccsén.

- Azt hiszed, ingyen, potyára szenvedtem ennyit? Nem, testvér, valakinek meg kell fizetnie, amiért tönkretették az életemet!

- Tibor! - csitította Barna. - Földünk, se kevesebb, se több. A jószágokat viszont alaposan felszaporítottam. Nem vagyok gazdag, de van mit aprítanom a tejbe. Mindezeknek tiéd a fele, vagy mondjam úgy: ami az enyém, az a tiéd is? De meggazdagodni, az nem megy! A számla, meg a többi... csak álom, és szólam.

Tibor nem hallgatta végig. Ugyanúgy, amint a kocsmában, minden átmenet nélkül előreindult.

- Ezt ne a szüleink sírjánál beszéljük meg, testvér! Egyébként nekem semmi sem kell a vagyonból!

Gyorsan ment, Barna alig bírt hazáig bicegni utána.

Otthon, anélkül, hogy egyetlen szót váltottak volna, Tibor úgy, amint megérkezett, a konyhában lévő sezlontra dobta magát, s szinte azonnal elaludt.

* * *

Lepsény Levente főszolgabíró, két kezére támaszkodva állt az íróasztala előtt. Szemét idegesen összevonta. Arca az igen mély felindulásától megmerevedett, hosszú nyakán az izmai, mintha a fogait össze-összeszorogatná, rángatództak.

- Uraim! Összejövetelünk tárgya ismert, ezért nem részletezem.

Majd megpukkadt a méregtől. Előbbi merev arca elvörösödött, keze s mindene tovább rángatódzott, hangja bosszúsán pattogott:

- Már a feleségemet is megállítják a piacon. Meddig tart még ez a..., ez a skandalum? Mikor fogják el őket? Ezt kérdezzetik a kofák s a vásárlók! - Ökölbe szorította a jobb kezét, és az asztalra vert. - Nos, én is ezt kérdezem önöktől!

Úrbéry Ferdinánd százados, a városi rendőrség kapitánya és Kelemen Elemér csendőrparancsnok ültek. Arcuk szenvtelenül sápadzott, nézésük semmitmondón meredt a távolba. A főszolgabíró végigböngészte őket szűrős szemeivel, majd tovább beszélt:

- Horribile dictu, miket művelnek. Nem inkognitóban, de factó, világos nappal. Valóságos kis banda tartja rettegésben a környéket. Betörnek. Tyúkokat, libákat, kacsákat lopnak. Lovakat, teheneket kötnek el. - Mérgesen csettintett. - A harminchatodik lovat lopták el az éjjel. Felszerszámozva, kocsival együtt. A gazda, ha látná, sem akadályozná meg, mert fél. Ki sem jön a házából, inkább veszni hagyja a jószágát.

Úrbéry Ferdinánd felhasználva a pillanatnyi csendet, csak úgy mellesleg közbevetette:

- Apró, kistílú tolvajokról van szó. Nem bántanak azok senkit, méltóságos uram!

Lepsény magából kikelten vágott vissza:

- Harminchat ló, negyvenkét tehén, több száz aprójóság: liba, kacska, tyúk... Ja, és a birkák? Kisebb nyájakat hajtanak el. Önnek, százados úr, ezek apróságok? Kistílú, veszélytelen tolvajoknak nevezi ezeket, akik most már gátlás nélkül, éjjelről éjjelre betörnek valahová?

Leült, két kezét ökölbe szorította a keményfából készült, fafaragásokkal díszített, tojásdad alakú asztalon.

A két tiszt megszeppenve leste. Sohasem látták még ilyennek a főszolgabírójukat. Magázta, uramozta őket, ami nála rosszat jelentett. Szemgolyói szent félelemmel telítődtek, hangja úgy gurgulázott, mintha temetésen búcsúbeszédet tartana.

- Szent háborúnk döntő szakaszába jutott. Ezeréves hazánk száz sebből vérzik. Már a határainkat ostromolják a vörösök. A férfiak zöme a fronton harcol. Kik maradtak itthon? Öregek, asszonyok s gyerekek, akik teljesen ki vannak szolgáltatva ezeknek a patkányoknak...

Lélegzetvételnyi szünetet tartott.

- A lovak felét kivitték a frontra. Súlyos igagondjaink vannak. Parasztjaink, mint szemük fényét óvják a lovaikat, ezek meg ellopják tőlük. Az asszonyok megírják a férjüknek a frontra. Azok, kategorice elmondják a többieknek, végül a fronttisztok fülébe jut, akik azonnal továbbítják a... Summa summarum, a hír hazajut a minisztériumba, onnan le az alispán úrhoz... Országos ügygé dagadhat, ez... ez a... - Elfulladt. - Interpelláció a parlamentben, miegymás - hörögte, kezét spirálszerűn felfelé emelte.

Váratlanul lehajtotta a fejét.

- Megértelek benneteket - váltott hangnemet -, viszont ti is lássátok be: így nem mehet tovább! Mindenáron fel kell számolni ezt a bűnös bandát. Mikor? Ha ma lenne is késő. A hátfronton nyugalomra van szüksége a lakosságnak, csak így érhetünk el eredményeket a harcterken. - Szétsimogatta maga előtt a levegőt. - Befejeztem!

A két tiszt szinte egyszerre állt fel.

- Főszolgabíró úr! Méltóságos uram! - köszöntek el, és sietve kihátráltak a teremből.

A környéken, ezekben az időkben, nagyobb létszámú tolvajbanda garázdálkodott. Lovas kocsikkal járták a falvakat. Egyik kocsijuk csörgött. Készakarva, hogy féljenek tőlük a falusiak, akik mihelyt meghallották a „csörgőkocsi” hangját, azonnal behúzódtak a házaikba. Akadtak, akik barikáddal védték az istállóikat. Ajtajait szalmával, kukoricaszár kúpokkal „takarták el”, nehogy megtalálják. Ha megjelentek, remegve figyelték, drukkoltak, hogy minél előbb tovább vonuljanak a környékükről. Egy-egy tolvajlás alkalmával tucatnyian szállták meg az udvarokat. Előbb a kutyákat verték agyon, utána az ólaknak, az istállóknak estek... Két-három portára törtek be éjjelente, viszont senkit sem vertek meg, ajtókat ritkán törtek be, leginkább oda mentek be, ahol nyitva találták a kapukat... Ha nem is „megszokott”, tipikus tolvajok voltak, akik ilyen-olyan felnagyított, de nem teljesen alaptalan hírek terjengése nyomán, rettegésben tartották a környéket.

* * *

Ezen a nyáron -, a legöregebbek közül is kevesen emlékeztek ilyenre: nagykabátban arattak. Viszont, amit egyik oldalon elvett a természet, azt kárpótolta másútt. Annyi búza termett, hogy alig győzték zsákkal. A padlásokon szárították meg. A fiatalság zöme a fronton szolgált. Az itthon maradottak, a faluba járó egyetlen újság alapján tájékozódtak a világ sorsáról. Esténként Sánta Kukor suszternál jöttek össze, ahol elejétől végig felolvasták ezt az újságot: A vörösök átlépték a határt. Kegyetlenkednek, megerősokolják a nőket, kiverik az aranyfogakat, elrabolják az órákat, feldúlják az otthonokat... Az asszonyok szerint Isten verése a sok rosszért: lopásokért, paráználkodásokért, gyilkosságokért... Mások szerint a világ végének a jelei, mert ez az elromlott világ régen megérett a pusztulásra. Híreszteléseiket különféle látomásokkal, pletykákkal támasztották alá: Szent Péter koldus képében jelent meg a határban. Egyik csizmájából vért öntött a búzamezőkre... A patakhelyi remetebarlangból éjjelenként tűz tört elő, és a falu felé terjedt. Akkor éri majd el az első házat, ha a

front ideér... A barát, aki minap a templom előtt prédikált, Sánta Kukor szerint kém, a múltkori koldus próféta volt, aki a háború végét is megjósolta: két év múlva májusban. Az urak elmenekülnek majd, földjeiket szétosztják a földtelenek között...

A Czakó testvérekre három hold földet hagyott az apjuk. Barna művelte: szántotta, vetette, de az aratást, suta lábai miatt, a múlt évben kiadta bérbe. Most Tiborral együtt aratták le a gabonát, amely befejezése után Czakó Tibor - több heti itthon tartózkodása után - végre felkereste Boda Ilonkát.

Az eső szemerkélt. A fákról víz csepegett a nyakába. A latyakos fűtől, térdéig fel nedvessé vált a nadrágja.

Ilonka - tűnt azonnal a szemébe - megszépült mióta nem látta. Teszte karcsúbbá, mozgása sikkesebbé vált. A kutyák vad csaholására nézett ki az ajtón, ám mihelyt felismerte Tibort, ledobta kezéből a kézimunkáját, és eléje futott. Arca ragyogott, szeme csillogott, látványosan karcsú teste, miközben a férfi nyakába borult, remegett.

- Mindennap vártalak, amióta újra itthon vagy - elvörösödött, hangja színes pillangószárnyakon röpdösött a férfi körül -, mégsem jöttél.

Tibor később válaszolt, addig a levegőt bámulta.

- Aratás, lucerna-betakarítás, kapálás... Nem hagyhatom magára Barnát. Egyébként te is felkereshetnél volna.

- Lány létemre? Mindenki rólam beszélne a faluban. - Ilonka csak most vette észre, hogy a férfi ruhája teljesen átázott. Megfogta a kezét, és maga után húzta. - Gyere be! Teljesen eláztál.

Elindultak.

Az erdészházat mesés szép tisztás vette körül, amelyet óriási tölgy-, bükk-, nyírfák és rengeteg, ilyen-olyan bokor tarka egyvelege övezte, mintegy pótolva a kerítést, ám meglehet, éppen ezért ültették körbe. Az ólak szépen bekerítve, kissé messzebb, teljesen külön helyen álltak. Egyáltalán nem látszottak onnan. A ház előtti füves részen fehérre meszelt kövekkel kirakott virágágyak sorakoztak. Közepén terméskövekből épült, kis váracska érdekes tornyocskái emelkedtek ki. Több, szépen metszett díszbokor, különleges szép cserjék, néhány „odapötytyintett” csipkerózsabokor és olajfacserje tette még kellemesebbé ezt az egyedülállón kedves, díszes orgiát. Maga az erdészház,

jó méternyi magasságú mesterséges dombocskára épült faház, pontosan a szép tisztás közepén kapott helyet. A nyitott és faragott, virág motívumokkal díszített oszlopokkal szegélyezett tornáchoz, természetkövekből készült, széles lépcsősor vezetett fel, amíg a kis dombocská többi részét - csakúgy, mint a környező tisztást - selymes pázsit fődte be...

Bent Ilonka váratlanul átölelte Tibor derekát.

- Meggyógyultál? - súgta csóktávolságnyi közelből.
- Annyi búzát levágtam egymagam, mint mások ketten.
- Nem hiányoztam neked ott... az idegenben, s itthon?

Tibort csendesen figyelte, mielőtt az válaszolt volna.

- Mindent megírtam neked, Ila. - Néha így becézte.

Ilonka hirtelen elengedte. Fejét lehajtotta, és szomorúan leste a földet.

- Nem - nézett később élesen szembe a férfival -, ezt nem gondolhattad komolyan! Elkeseredésedben, hónapokig tartó súlyos betegség közepette írtál nekem olyakat, amelyeket én egyetlen pillanatig sem vettem komolyan. Félig bénán, mit is írhattál volna mást? Most újra egészséges vagy. Egészséges és erős.

Tibor leült. Ilonka bort, hideg sültet és süteményt rakott az asztalra. Minden kéznél volt, mintha készült, várta volna.

- Egyél!

Tibor anélkül, hogy hozzányúlt volna valamihez, hirtelen felugrott, és az ablakhoz sétált.

- Hacsak egyetlen pillanatra belém látnál, azonnal észrevennéd, hogy mennyire megváltoztam az eltelt négy évben. - Kezét hátrarakta, ujjait tördelve folytatta: - Mindent összetört bennem a háború. Érzéseim, gondolataim nincsenek. Bensőm rideg, mint a holtaké. - Szembefordult a lánnyal, fejét élesen megrázta. - Én sohasem leszek többé egészséges. Testem ugyan erősebb, mint valaha. Néha magam is elcsodálkozom, hogy mi történt velem. Két zsák búzát, csak azért nem hármat, mert Barna félt, hogy letörök alattam a létra, játszva felvittem a padlásra. A lópatkót könnyedén kiegyenesítem, s visszahajlítom... Tudod, kiknek nő meg ilyen hirtelen az erejük? Az örülteknek.

Ilonka hozzásietett, és szerelmes érzelgősséggel a vállára hajtotta a fejét.

- Ne mondj ilyeneket, Tibor!

A férfi gyengéden eltolta magától, és kinézett az ablakon.

- Lelkileg vagyok beteg - magyarázta. - Néha órákig bámulok egy pontot, anélkül, hogy tudnék róla. Bűvös körben, a háború mindenkit lealjasító, véres, szennyos bűzébe csavaródottan élek. Félek, hogy sohasem szabadulhatok meg e belső rettegéstől, mivel a bensőm állandóan remeg. Az öldöklés lealjasító érzése gyötör. Volt részem benne. Az üveges szemű hullák, széttrancsírozott kezeik ökölbe szorítva fenyegetnek...

Látnoki mozdulattal emelte fel a kezét.

- Hullák, vér, segítségért könyörgő szemek... Gyilkos fegyverropogás, félelemmel telített, torz csataordítás... Mind, mind engem vádolnak. Én pedig azokat, akik belekényszerítették ebbe, mert amint te is tudod, nem önként mentem, akaratom ellenére vittek el. Rákényszerítették az öldöklésre, mert a fronton, ha akarsz, ha nem, gyilkolnod kell. Ha te nem, téged...

Lassan szembefordult, de még nem nézett a lányra. Az ablakpárkánynak dőlt.

- Éjjelenként rosszul alszom. Ma éjjel, tudod miről álmodtam? - Maga elé merengett, mintha újra átélné az álmát. - A csata véget ért. A fegyverek lassan elhallgattak... egy-egy géppisztolykattogás, eltévedt aknarobbanáson kívül semmi sem hallatszott. Az égen hazafelé tartó repülőgépek húztak el, ami némi erőt adott lankadó énünknek. Az addiglan hátha helyett a biztos túlélés sanda reménye fortyogott elcsigázódott agyunkban. Körülöttünk hullák, s fetrengő, jajgató sebesültek hevertek. Egyik orosz sebesült, sohasem felejttem el, úgy vonyított, mint a kutya, amelyet vernek. Képtelen voltam elviselni. Agyonlőttem. Ilyesmi egyébként gyakran előfordult. Idegrendszerem, amint a véglegesen lemerült akku, teljesen felmondta a szolgálatot. A gyülekező helyre vonszoltuk magunkat, amelyet csak sejtettünk hol lehet. A valóságban nem is létezett ilyen, ösztönösen összeverődtünk egy helyen, és kész! Te is...? Én is! - motyogtuk kiszáradt torokkal. Százhuszan indultunk el, harmincnyolcan tértünk vissza...

Végre odaverődött egy tiszt, és intézkedett: Szedjük össze a halottainkat, és temessük el őket! A sebesülteket, a közben kivonuló szanitécek szedték össze. A vonal védelmére pihent erőket dobtak előre. Mi felváltva sírt ástunk, és szedtük össze a halottakat... Ez így ment: napról napra, hétről hétre, hónapról hónapra. Ki tudja hány komolyabb bevetésben vettem részt. Csoda, ha ma is halottakról álmodom?

Üveges, megmerevedett szemgolyójából szikra pattant, ami nagyon megrémítette a lányt.

- Egyszer, jó negyven év körüli férfival kerültem össze. Újházi Vincének hívták. Körülbelül velem egykorú fiatalember. Magyar katoná hullája felszedése közben hirtelen a fejéhez kapott, s felordított: a fiam!

Szemét behunyta, mintha láthatatlan sírásával adózna feltörő emlékeinek, ám vonásai alig valamivel később újra megmerevedtek.

- Dús, fekete haja a szemünk láttára kifehéredett, megöszült. Ez csak egy a sok közül, mondom: ma éjjel jutott eszembe. Minden öszszezavarodott bennem, mint a mocsár szennyese vize, ha felkavarják, s bűzlik.

Ilonka leült, két kezét az ölébe ejtette. Nézése részvétszerűn elnehezült. Tibor melléje lépett, és a vállára rakta a kezét.

- Sohasem, tehetlek boldoggá, Ila! Mert magam sem leszek többé az. Barna viszont nyakig szerelmes beléd. Azóta tudom, amióta itthon vagyok. Menj hozzá feleségül! Igaz, nyomorék szegény, de három hold földje van, szépen berendezett lakása, jól felszerelt gazdasága, állatok, mert minden az övé lesz. Apánk akarta így. Ő itthon marad, én tanulok. Eredetileg engem szánt parasztnak. Neki órásmesterséget jelölt ki, ám a sors keze mindent megfordított, ő lett paraszt. Dolgos, józan életű, gondolkodású férfi, és mondom: ő szeret is.

- Ezzel azt is közlöd velem, hogy te már nem szeretsz? - jajdult fel Ilonka hangja leplezett zokogásként.

- Belőlem minden érzést kiölt a háború. A szerelmet is.

Ilonka hevesen átkarolta a férfi nyakát, ám azon nyomban el is engedte.

- Nagyon vizes a ruhád! - A homlokára csapott. - Hogy én eddig nem törődtem vele! Öltözz át gyorsan! Apu ruhája a fogason lóg. Vedd fel!

- Hallom, őt is behívták.

- Teljesen egyedül élek ebben a nagyerdőben. - Gombolgatni kezdte a férfi ruháját, eközben tovább beszélt: - Költözzél ki hozzám! Jó levegő, mély csend, biztos megélhetés... És én is veled leszek, meggyógyítalak. - Lehúzta a férfi ingét, aki szó nélkül tűrte. - Ha vége lesz a háborúnak, beköltözünk a faluba, te tovább tanulsz. - Csupasz felső testéhez bújt. - Barnával, pedig ne törődj! Sok lány van a faluban, viszont a férfi kevés.

Kioldotta a férfi nadrágszóját. A vizes nadrág saját súlyától hullt a földre, majd a teljesen magatehetetlen férfit magával sodorta a szelvény, ahol a szinte teljesen lebénult, szinte életlennek tűnő test egyensúlyát veszítve eldőlt.

- Szeretlek - dőlt rá s karolta át Ilonka. - Ha tudnád, mennyire vártalak! Szeretlek... szeretlek, és nem is engedlek el többé! - rebegte Ilonka extázisba hajlón, s csak csókolta, csókolta, ahol érte.

* * *

Az este koromfekete burka óriási teherként nehezedett a házakra.

Sánta Kukor régen kiadta útját az újságolvasóinak. A faluban egyedül neki járt lap: a Friss Újság, amelyben még az apróhirdetéseket is elolvasták. Később rádiót is szerzett. Konnektor hiányában közvetlenül a villanykörte alá állította egy hokedlira, az áramot az égő helyére csavart elosztóból nyerte. Zsinórja éppen csak leért a hokedliig. Ezen túl nemcsak újságot olvastak, hanem meghallgatták a magyar és a tiltott londoni adást is, amelyeken órákig elvitatkoztak...

A kutyák elnémultak. A kuvik régen kijelölte azt a házat, ahol hamarosan megkapja valaki behívóját Szent Péterhez. Az ég alatt vadlibák hangja hangzott. Fölöttük a tavonuló felhők, fényes csipkét varrtak csillagból a sötét égre. Az utcai villanyok hónapoktól nem égtek. Általános elsötétítést rendelt el a főjegyző, másrészt takarékosságból, ezért az ilyen hold nélküli éjjeleken annyira megvastago-

dott a sötétség, hogy bele lehetett botlani. Mélynek, áthatolhatatlannak tűnt, mint hosszú hegyvonulatokon az erdők végtelensége, álomba ringatónak, mint a tóparti, nyári békakuruttyolás, egyben félelmetesnek, mint a mennydörgés...

Sovány János, ezen az éjjelen szokatlanul nyugtalanul aludt. Egyetlen tehene kisborjút ellett: amilyen barom az anyja, képes agyonnyomni! - féltette, mivel a múlt évben is megtaposta, le kellett vágnia. Fel akart kelni, hogy megnézzze, amikor furcsának tűnő neszeket hallott:

A „csörgőkocsi”! Ütött belé a félelem. Sohasem hallotta, viszont rengetegszer beszéltek róla a piacon. Lókupec volt, úgy ismerte a falusi fogatokat, hogy zörgésükről megmondta: melyik kié.

A „csörgőkocsi” megállt a háza előtt. A kapuja éles nyikorgás közepette nyílt ki.

Gondolkozás nélkül ugrott ki az ágyából, futott az ajtóig, ahol sietve rákattintotta a riglit. Idejében, mert alig néhány pillanatra rá, valaki lenyomta a kilincset. Ha nem tartotta volna rajta a kezét - nagyon ügyesen dolgoznak a fickók -, semmit sem vett volna észre.

Az ajtóból a szekrényhez hátrált a kardjáért. Az első világháborúból hozta haza, ahol fronthuszárként szolgált. Azelőtt hatlövetű forgópisztolya is volt, de a háború miatt be kellett szolgáltatnia a községházára.

Lesz, ami lesz! Vannak ahányan, ő felveszi velük a harcot! - határozta el, mialatt nadrágot húzott. Az istállója tele volt lovakkal. Nemrégén vette, a jövő héten adná tovább. - És a kutyák! - eszmélt fel hirtelen. Kettőt is tartott, s mennyire vadak, most mégis..., még csak nem is nyüszítenek!

Elemlámpája az ajtófélfába vert szegen lógott. Keveset használta, mert nehezen kapott bele elemet. Azt is a kezébe vette. Úgy tervezte, hogy rájuk ront, mert a bátorság egymaga is felér egy kis győzelemmel. Megöregedett, meggyengült, de bátor maradt.

Az ajtóhoz osont. Vigyázva, nehogy zajt csapjon, óvatosan kinyitotta, és az orráig érő sötétbe kémlelt.

A tolvajok petróleumos vasutaslámpákkal „dolgoztak”. Az égő mögé helyezett tükör gyenge reflektorként vetítette ki a fényt.

Sovány János négy tolvajt számolt meg, ám a lámpák körül settenkedő, kontúrnélküli árnyékokból ítélve többen lehettek.

Lépésről lépésre közelítette meg őket. Néhány lépés után puha, pamacsszerű tárgyba botlott, ami hirtelen megmozdult, és nyalogatni kezdte a kezét. Egyik kutyája volt. Félt, ezért szorosan hozzábújva követte. Lehajolt, és bátorítón, mintegy biztatva, hogy parancsára támadjon, megsimogatta... A kútnál járt, néhány méterre az istállójától, amikor az első lovat kivezették. Legyűrhetetlen méreg öntötte el. Rohanvást közelítve, hirtelen felkattintva elemclámpáját, a legközelebb álló tolvaj szemébe világított, és hatalmasat csapott kardlapjával a fejére. Az illető a földre zuhant, ő elordította magát:

- Fogd meg, Párduc! - lekapcsolta a lámpáját, és odébb ugrott.

A következő pillanatban ketten is lesújtottak a botjukkal. Tarkóján hasító fájdalmat érzett, lábai megroggyantak, de még így vakon, térdén kuporogva, félig ájultan is tovább szabdalózott. Egy ideig teljesen világosan hallotta a felszisszenéseket, majd egy hirtelen felvillanó, szikrázó, csillag villant, ugyanis hátulról leütötték. Azt még hallotta, hogy valaki elordította magát: csendörök, lövés dördült-e, vagy csak a feje koppant a kövön? Elszédült.

A csendörök, Lepsény Levente főszolgabíró szemrehányása után, Kelemen Elemér parancsnokuk utasítására, minden éjjel végigpor tyázták a falvakat. A „csörgőkocsit” a falu elején fedezték fel, ez idáig követték, s lecsaptak rájuk. Csakhogy ezek a tolvajok leleményeseknek és rendkívül mozgékonyaknak bizonyultak, olyan könnyedén tájékozódtak a sötétben, mint a macskák. Pillanatokon belül szétrebentek, azonban négyüket elfogták. Hármat Sovány János sebesített meg, egyikük „a karjukba sétált”.

Sovány János arra eszmélt fel, hogy csendörök állják körül, s megvilágítják az arcát. Az egyik csendőr leöntötte vízzel, mire végleg eszméletre tért. Felült, két kezével a fejét fogva csendesen sziszegett.

Egyik szomszédja, mert ekkorra azokat is felverték, a hóna alá nyúlt, és segített felállnia. Minduntalan megbotlott, ha nem kapja el a másik szomszédja, orra bukik.

- A lovaim? - nyögte ez alatt.

- Mind megvannak - nyugtatta meg valaki. Annyira zúgott a feje, hogy nem ismerte fel ki.

Bevezették a lakásába, ahol a lócára fektették. Az orvost várták, akit a csendőrök értesítettek. Lányának a szomszédok üzentek, mert Sovány János - mióta meghalt a felesége, lánya már ezt megelőzőn férjhez ment, a fia a fronton szolgált - egyedül lakott.

* * *

A temető öreg fái az ősz sokszínű ruhájába öltöztek. Úgy díszlegtek, mint fiatal lány a ravatalon. Mire elérkezett a gyertyaégetés ideje, a hirtelen támadó szél az összes levelet lesodorta a fákról. Meztelenségüket megmaradt ágcafataikba rejtették.

A temetőt estére milliószám beborították a napközben lehullott levelek. Némelyek nyalábszámra hordták le a sírokról a temető garádjába, mások egyszerűen lesöpörték a kezükkel a hantok s emlékművek mellé.

A Czakó testvérek együtt érkeztek a szüleik sírjához. Elsőként a leveleket takarították le: amit Barna lesöpört a kezével, kiszedett a virágok közül, Tibor a lábával tolta tovább. A sírokat, lévén két férfiről szó, a rokonság asszonyai díszítették fel. Mihelyt végeztek, Barna ötöt gyertyát helyezett el, vele szemben Tibor, Barna legnagyobb ámulatára, csak kettőt: egyet az anyja, egyet az apja sírjára.

Vajon mi lesz a többivel?

A jegyző az utolsó órákban engedélyezte a gyertyaégetést. A kisbíró dobolta ki: világosban kell megkezdeni, és naplemente előtt befejezni! Égő gyertyát tilos a sírokon hagyni! A le nem égett csonkokat össze kell szedni...! Gyertyát az utóbbi időben, alig lehetett kapni. A Hangya-boltban egy-egy személynek négy darabot adtak. Czakóék keresztanyja a boltban dolgozott, ezért nekik egy egész dobozzal - húsz darab volt benne - jutott, amit szépen megfizettek.

Barna halkan, fohászszerűn suttogetta el a Miatyánkot, mialatt Tibor szoborszerűn, szokásos merevségébe burkolódzva bámult a távolba. Körülöttük rokonok jöttek-mentek, akiket Barna halkan köszöntött, néhány szót váltott velük, amíg Tibor észre sem vette őket. Hiába

szóltak hozzá, hallgatagon, messze elnézve a fejük fölött, tovább meresztgette szemét a távolba. Csak akkor mozdult meg, amikor Barna gyöngéden megérintette a kezét.

- Menjünk el nagyapáék sírjához, és keressük fel a többi rokonok, ismerősök sírjait! - Mert régi szokás szerint, ilyenkor sorban felkeresték a rokonok és a volt barátok sírjait is.

Tibor szó nélkül ballagott a testvére után. Mindenki megnézte, ugyanis, legnagyobb meglepetésükre, ugyanazt a rossz katonaköpenyt, sapkát és bakancsot viselte, amelyben hazajött. Hiába gyözködte előzőleg Barna, hogy ne ebben az öltözkben jöjjön ki a temetőbe, Tibor nem engedett. Igaz, régi átmeneti kabátját kihízta, főleg vállban erősödött sokat, most a szabónál várta a sorsát, de régebbi cipőjét, kalapját nyugodtan felvehetette volna.

A nagyszülők sírjaira Tibor úgyszintén csak egy-egy gyertyát rakott, gyújtott meg. A rokonokéra és a volt barátokéra egyet sem áldozott.

- Nagyon spórolsz! Hazaviszed? - rőtta meg inkább, mint kérdezte Barna.

Tibor nem válaszolt.

Miután végeztek, Tibort, mint őszi vonulásuk előtt a költöző madarakat, különös izgalom szállta meg. Arcára gyászos kifejezések ültek, szeme lángba borult. Váratlanul megfordult, és a hatalmas betonkereszthez igyekezett, ahol, ősi szokás szerint, a távolban nyugvó rokonok és az ismeretlen katona emlékére gyertyákat égettek. Ki imádkozott, ki sóhajtozott, ki sírt.

Most a régebbi halottak napjához viszonyítva, sokkal többen gyűltek össze. A férfiak zöme a fronton harcolt, és egyre szaporodott az értesítések száma is, amelyeken tudatták a hozzátartozókkal, hogy: fiuk vagy férjük: hősi halált halt a haza védelmében...

Tibor lerakta a maradék gyertyáit, ő hozta a legtöbbet, és egyenként meggyújtogatta azokat. Miután valamennyi égett, kissé hátrább lépett, majd megszokott merevségével ellentétben, teljesen összetörten kókadozón, olyan pózt vett fel, mint aki mindenbe beletörődötten várja a saját kivégzését.

A körülötte állók megdöbbenően bámulták.

- Teljesen meghibásodott szegény!
- Kár érte, mert nézd csak, mennyire csinos, magas, erős fiatalember!
- A front... Lásd, mit csinált belőle!
- Sokat elnézem: néha olyan, mint egy igen szép élőhalott!
- Most nem annyira merev, mint máskor.
- Mintha könnyezne is... - sügtak össze, itt is - ott is.

A harangok zúgtak. A gyertyácskák lángjainak szétaprózott fényei különös, izzó keretbe vonták az arcát, amelyen a mély, a megfoghatatlan bánat, amely ez idáig a lényében bujkálva összevissza kínoztta, hosszú lappangási idő után kitört a ketrecéből, és rájuk ordított: fáj! Ez az érzés lassan a körülötte állókra is áterjedt s megfertőzőtt mindenkit. Addig-addig nézték, csodálták, sajnálták, amíg mind el nem sírták magukat: Orbán Terka kezdte, Mónus Vera után a többiek is rázendítettek. Miután valamennyien hangosan zokogtak, Tibor, mintha csak erre várt volna, pedig dehogy várta, annyira elfoglalta saját bánata, hogy rá se hederített a körülötte állókra, hirtelen fel-emelte az öklét, megfenyegette a keresztet, és valósággal feljajdult:

- Miért engedted meg? Tudod, hány embert temettem el az utóbbi három évben: száznál többet, mert utána már nem számoltam. - Megcsóválta a fejét. - És mennyit láttam! Az ő emlékükre égnek a gyertyáim! - zengte kissé dramatizáltan, de cseppet sem színpadiasan, a mindent elborító, a gyertyafénnyel megfestett harangzúgásban.

Ezután, minden átmenet nélkül, szoborszerűn vigyázállásba merevedett, s megátalkodottan lesett a távolba, majd szabályosan szalutált, s hátraarcot vágva, nagy léptekkel elindult a hazafelé vezető úton.

Barna eddig távolról nézte, szégyellte, most melléje osont, és követte. Ő volt az is, aki a temető kapujában figyelmeztette, ugyanis Tibor se látott, se hallott.

- Valaki a nevedet kiabálja.

Az úton a földbirtokos Havassyék öreg komornyikja tipegett utánuk megszokott szalonlépteivel.

- Ugye, Czakó Tibor úrhoz van szerencsém? - kérdezte, mihelyt beérte a reá várakozókat.

Tibor töprengőn bámult rá, Barna illedelmesen odébb húzódott.

- A méltóságos asszony kéreti. Szíveskedjék holnap délelőtt felfáradni a kastélyba!

- Biztosan engem hívat? - Miután az öreg komornyik rábólintott, megkérdezte: - Miért?

- Egyszerű szolga vagyok, uram! Utasítást kaptam, továbbítottam. Ennyi a feladatom. - Meghajolt. - Uraim! - és visszafordult a feleségéhez.

Tibor, mintha mi sem történt volna, megszokott merev lépteivel haladt tovább az úton.

- Felmész? - érdeklődött Barna egy idő után.

Tibor a testvérére bólintott.

Sem az úton, sem otthon nem beszélgettek többet.

* * *

Czakó Tibor másnap tíz óra tájban állított be a kastélyba.

Havassy Botondék, noha őket tartották a leggazdagabbaknak ezen a vidéken, nem tartoztak a környék ősi, nemes családjai közé. A hatalmas birtokhoz és a kastélyhoz vétel útján jutottak hozzá valamikor, úgy ötven évvel ezelőtt. Erdélyből költöztek ide.

A kastélyt ősrégi park közepére építették. Némely lombját vesztett fa vastag törzsét, három ember sem érte át. Körülöttük szorgalmasan gondozott liget díszelgett, amelyben néhány páva és aranyfácán sétált, a közöttük legelésző őzek és szarvasok társaságában. Az utakat apró gyöngykavicsokkal szórták be, széleit különféle színű, természetkövekkel rakták ki. Mellettük a környezetükkel harmonikus egységben, különböző alakúakra nyírt díszbokrok tisztelegtek egymásnak. Ezek nem hullajtották le a leveleiket, amiért ezerszínű nász szépsége valósággal lenyűgözte volna Tibort, ha rájuk néz.

Ő azonban egyetlen pillantás sem vetett azokra.

A földszintes, római stílusban épült kastély, hatalmas ámbitusát, két, vastag oszlopsor vezette be. A kétszárnyú bejárati ajtó hatalmas előtérbe nyílt, ahol ugyanazzal a komornyikkal ütközött össze, aki tegnap megszólította a temetőben. Gyakran lejárt a faluba, olyan tisz-

telet járt neki, mint a főjegyzőnek. Egyébként nem a faluból származott, hogyan-miként, Pestről került Havassyékhoz.

- Csakó úr! - üdvözölte a komornyik, valamennyi vendégnek kijáró sima meghajlással. - A méltóságos asszony már várja. Szíveskedjék követni!

Hosszú, széles folyosón vezette végig. Kétszer is elkanyarodtak, mígnem, két szobán át a harmadikba értek.

- Szíveskedjék várni! Bejelentem. Hamarosan fogadják.

Be sem fejezte, az ajtó máris kipattant, és Havassy Botondné, a szép, a kacérságáról, a kicsapongásairól, a ledérségéről környékszerte ismert, Réka asszony, váratlanul melléjük surrant.

- Az ablakomból láttam meg. Egy órája várom - csicseregte már az ajtóban. - Ha megfelel, itt fogadom.

A rendkívül gazdag, ám cseppet sem előkelő mozgású nő, erősen érzékinek tűnő, kifejezetten buja polgárlányt sejtetett, kevésbé főúrnőt.

- Elnézést kérek... - Tibor, mialatt a komornyik kiment, fejbiccen-tésnyi meghajlással üdvözölte, úgy, hogy az arca teljesen kifejezés-nélküli maradt -, időpontot nem közöltek velem.

A szép, és első látásra is több mint kacér asszony a kezét nyújtotta.

- Havassy Botondné vagyok. Foglaljon helyet!

Ő maga is leült. A feltűnően szépasszony, ellentétben az akkori divattal, rövid, már-már túl rövid, sötét szoknyát viselt, hosszú ujjú blúzáat ízlésesen elrendezett, Erdélyben honos, népi hímzés díszítette. Meglepően finom ívelésű arca bájosan ragyogott. Bal arcán, mint frissen gyúrt tésztában az ujj nyoma, kacér bájgödröcske díszelgett. Ajka szögletesnek, szája picinek, ugyanakkor erősen érzékinek tűnt. Orra kissé fitos, bőre tiszta s habfehér volt. Dús, szőke haját kontyba kötve viselte. Combjai hosszúk, lábszárai kimondottan formásak, dereka vékonynak, csípői széleseknek hatottak a férfi szemében, amely főleg akkor látszott, hogy mennyire így van, miután leült. Mellei majdnem kilyukasztották a blúzáat. Ritkán lehetett ennyire egységesen szép nőt látni. Nemhiába versenyeztek „kegyeiért”, amelyhez egyébként - tartották a hozzá közel álló körökben - olykor bárki könnyen hozzáférhetett.

Miután a szép nő leplezetlen kíváncsisággal, tetőtől talpig végigmustrálta a maga szokatlan komolyságában is igen csinos s magas, erős férfit, szemében az állandósult mosoly kacér csillogása, buja érzékiségbe kapaszkodott. Hangja is ezt árulta el, amikor kellemes megdöbbenéssel felkiáltott:

- Egyetlen pillanatig sem véltem öregnek, ám, hogy ennyire fiatal legyen! Kénytelen leszek meggondolni magamat, ugyanis a lányom serdülő, ez a kor pedig veszélyes, mondhatni a legveszélyesebb kor egy lány életében - kacér mosoly kíséretében tette hozzá: - magamról tudom.

Tibor kissé mehökkent. Az asszony viselkedése mindenkihez: kicsapongó városi tisztviselő feleségéhez, bordélyházi lányéhoz..., csak főúrnóhoz nem hasonlított. Gyorsan „visszarakta” megszokott álarcát, és néma érdektelenséggel várta a fejleményeket.

- Matild! - szólt ki Havassyné ekkor az ajtón -, légy szíves, gyere ide egy pillanatra.

A hívásra tízennégy év körüli komoly, nyílt érdeklődést tanúsító lány lépett be. Matild, anyjával ellentétben, hosszú, majdnem földig érő, testhez simuló, világoskék selyem, elől hosszan lelógó, fehér masnival díszített ruhát viselt. Teste lányosan karcsú, de az arca feltűnően csúnyácska: orra széles, ajka szembetűnően duzzadt, arca pattanásos volt. Csak dús, szőke, göndör haja tűnt egyöntetűn szépnek. Olyan fényesen csillogott, mint a megolvadt arany.

- A lányom! - mialatt a kislány bemutatkozott, Tibor azon törte a fejét, hogy kire hasonlíthat, mert az anyjára nem.

- Elsős gimnazista. Pesten járt iskolába - folytatta az anyja, miközben a kislány illedelmesen bár, de cseppnyi félszegség nélkül leült. - Az angolkisasszonyoknál tanult, de a háború miatt..., tudja, a bombázások, az állandó riadók, a rettegések! Nagyon féltettük. Feltétlenül haza kellett hoznunk!

Mielőtt folytathatta volna, az öreg komornyik finoman, szinte észrevehetetlenül belépett, és diszkrétan a fülébe súgott valamit, majd bocsánatkérően körbemosolyogva, éppen olyan finoman suhanva, amint bejött, kicsúszott a szobából.

Talán még be sem csukódott mögötte az ajtó, Matild nyilván meghallotta a komornyik közlését, felugrott, s könyörgőn az anyjára lesett.

- Menj csak! - Havassyné nevetve fordult Tiborhoz: - A szomszéd kislány! Ebben a korban olyan, de olyan sok megbeszélni valójuk van ezeknek a fruskáknak, hogy a saját dolgukkal sem törődnek. - A kiviharzó lánya után mutatott. - Amint mondtam: gimnazista. Pesten nem tanulhat. Itthon kell felkészítenünk magánvizsgákra. Háború van, igaz, viszont az élet nem állhat meg.

Havassyné ismét végigböngészte csábos szemével a hallgatag férfit. Kihívó és egyre inkább fokozódó kíváncsisága feltűnően érdeklődővé vált. Erősen kihegyezett nézése szembetűnően kacéran csillogott. Tibort azonban ezek egyáltalán nem zavarták. Éppen olyan nyugodtan, mereven nézte az asszonyt, mint előbb.

- Amint hallottam - folytatta ezután Havassyné -, maga egyetemista. Földmérési karon tanul.

- Igen.

- Ha jól tudom, negyedéves.

- Igen.

- Tehát kiválóan ért a számtanhoz.

- A matematikához.

- Jó, a matematikához. Latin, görög...?

- Mind a kettőből érettségiztem. Talán még nem felejtettem el teljesen.

- Tanítaná a lányomat?

- Igen, ám előbb azt mondta...

- Tudom - vágott közbe fennhangon, kacér nevetése közben: menynyire aprók, épek és fehérek voltak a fogai is! -, viszont amint jobban megnéztem, s nézem magát, más valamire döbbsentem rá: nem a lányomat kell féltennem öntől, hanem saját magamat.

Tibor akaratlanul megrándult, ám az asszony nem adott rá.

- Nagyon érzéki nő vagyok - zavartalanul, minden félszesség nélkül folytatta: - Tudja, mit csinálnék most a legszívesebben? Letépném a kabátját, az ingét, hogy gyönyörködhessek erős izmaiban, mert, ugye maga nagyon erős férfi, Tibor?

- I...gen.

- Igen, igen, mindig csak ez az igen! - Hangja kissé színpadiasan csengett. - Hagyja már abba ezt a katonáskodást!

- Négy évig szolgáltam a hadseregben. Két hónapja szereltem le, méltóságos asszonyom!

- Ez a méltóságos asszony megszólítás is...! - Havassyné felállt, és csaknem a férfi melletti fotelba dőlt. - Szólítson egyszerűen Rékának. Hány éves is?

- Huszonhat.

- Én harminc. Természetesen, csak egymás között, mert a környezetem prúd, mint minden ebben a házban. Füttyölök rájuk az én francia műveltségemmel, tartásommal, viszont a lányom... Ugye érti?

- Amint akarja a méltóságos asszony.

- Ha most... tényleg azt mondanám - nevetett fel nyílt kacérsággal, egyben mind bujábban viselkedőn a férfivel -, hogy vetközzön le, maga akkor is azt mondaná: amint akarja a méltóságos asszony?

Havassyné viselkedése már nemcsak feltűnő, bántón kacér, szemtelenül tolazkodó, hanem ordítón kihívó volt. Tibor azonban annyi mindent látott, hallott, tapasztalt az utóbbi években, hogy ezen sem ütközött meg, csak csodálatra készítette. Először látja. Földbirtokos. A legelőkelőbb körökhöz tartozik. Férjes asszony, ráadásul frontszolgálatos katonatiszt a férje, és ilyeket mond neki, az ismeretlennek, egy szegény falusi paraszt fiának? Amint nézte, ahogyan a szeme járt, s az a buja, pajzán mosolya, amely állandóan a szája szögletében ült... Tiborban különös érzéseket váltott ki. Olyan létrát látott a kacér asszonyban, amely a kincses padlásra vezet, s ő, lesz, ami lesz, megteszi ezt az egyébként is sokkal több, mint kellemes utat. Csak egyszer kaparinthassa kezébe a szerencsét - gondolta -, bizony, nem engedi el többé!

Hirtelen a szépasszonyhoz fordult:

- Egyedül..., úgy értem, a lányával kettesben..., s ebben az óriási kastélyban, hatalmas park közepén... Nem tetszik félni? - hebegte zavartan.

- Ráadásul cselédek alig vannak, azok is öregek. A férjem, tudja, őrnagy, a fronton szolgál, hazafias kötelességből behívatta a fiatalokat. Kívül a majorokban és bent a kastélyban, mindenkit, aki fiatal. -

Az asztalhoz lépett, kihúzott egy fiókot, és a férfi legnagyobb ámula-tára, automata pisztolyt emelt ki abból. - Fegyvert tartok. Nappal itt, éjjel, hacsak nem felejttem el magamhoz venni, a hálósobámban. Ki-tűnő céllövő vagyok.

Tibor testét erős borzongás rázta meg, lehetetlenség volt észre nem vennie, amiért Réka csodálkozással telítődött leste.

- Csak nem ettől a pisztolytól ijedt meg? - hüledezett.

- Amint említettem előbb, négy évig szolgáltam a hadseregben. Ebből hármat a fronton húztam le. - Félrefordította a fejét. - Látni sem akarok többé fegyvert!

- Pacifista?

- Nem, csak a fegyvereket utálok.

Réka, mintha készakarva játszadozna a férfivel, tovább nevetett.

- Tegyem vissza?

- Nagyon kérem.

A szépasszony lezseren visszadobta a fegyvert, de a fiókot nem csukta be. Mozdulatai könnyednek, szinte táncszerűnek tűntek miköz-ben visszatért a mereven várakozó férfihoz, s kihívóan rámosolygott.

- Megegyeztünk akkor? - kérdezte mozgásához hasonlóan.

- A feltételeket nem ismerem. Ha lenne szíves...

- Heti négy alkalommal két-két óra tanítás. Természetesen, ha nem lesz elég, többször is. - Néhány pillanatig a fejét törte, ez alatt állan-dóan a férfin tartotta a szemét. - Ezen kívül..., eredeti szándékomhoz mérten nem terveztem, most jutott eszembe, ugyanis maga földméri... mérnök.

- Még nem végeztem, ezért...

- Nem számít - torkolta le a szépasszony. - Nagyon nagy szüksé-gem lenne a segítségére, főleg ilyen erős, tanult, katonaviselt fiatal-ember segítségére. Besegítene a birtokom irányításába. Összefogná, irányítaná az intézőimet...

- Hányan vannak?

- Négyen. Eddig hetente ellenőriztem őket, de amióta ledobott a lo-vam... Szóval, nem lovagolok egy ideig. A kocsi unalmas. És itt van ez a háború is! Szabad kezet kapna. Bármikor kimehetne a birtokra, azt ellenőrizhetne akit, vagy amit akar. Besegítene a pénzügyeim in-

tézésébe, bejárna a bankba... - Feljebb emelte a hangját. - Nem lenne sok dolga ott, ugyanis pénzemet ékszerekbe, értéktárgyakba fektetem, s fektetem...

Látva a férfi elgondolkozó arcát, közelebb lépett hozzá.

- Intézőim minden pénteken jelentést tesznek. Holnapután péntek, gondolkozzon addig! Én is átrágom magamat a részleteken, mert mondom, habár régen keresek alkalmas embert, akkor jutott eszembe, amikor megláttam... - Rámosolygott. - Ha vállalja, bemutatom nekik, és az ő jelenlétükben... A fenét! Holnapig gondolkozzunk, előtte részletesen megbeszélünk mindent, velük már csak a tényeket közlöm. Legfőbb dolga persze a lányom tanítása lenne.

- Az ékszerek vásárlása...? - megijedt, s elhallgatott.

- Általában havonként felkeres egy pesti ékszerész, olykor-olykor magam ruccanak fel hozzá, bár amióta ezek a bombázások, meg mi a nyavalyák történnek, lehetőleg elkerülöm Pestet. Fizetése... - a férfi arcán matatott mély fekvésű, szép szemével, aztán hirtelen rávágta: - Annyit kér, amennyit akar, én fizetem. - Félreérthető mozdulatokkal megfenyegette. - Természetesen a lehetőség határain belül.

- Önre bízom, asszonyom.

- Rékát akart mondani, nem? - Olyan mozdulatokat tett, mintha a nyakába akarna ugrani, holott csak a kezét tárta szét. - Nos?

- Szóval Rékára bízom.

Nem beszélgethettek tovább, mert a lányok váratlanul befutottak, és körülvették Rékát.

Tibor ez alatt felállt, megkerülte az asztalt, és szép lassan az ajtó felé indult.

- Nem zavarok tovább. Kezüket csókolom - köszönt el, miután túljutott az asztalon.

Réka, otthagya a lányokat, utána futott.

- Kikísérem! Addig várjatok! - szólt vissza a lányoknak.

A kastélyon és a parkon át, egészen a szép, nagy, kovácsoltvas kapuig kísért Tibort, akinek nem kellett másnap külön feljönnie megbeszélésre, mert ezen a hosszú úton sétálva mindent megtárgyaltak.

A késő őszi erdő, miközben szemérmetlenül feltárta azt, amit a nyáron olyan buzgón elrejtett a lombhalmaza alá, némán remegve várta a csípős szél régi ígéretét: a vastag hótakarót. A hegyek levett kalappal köszöntek az ég alján úszó hófelhőknek. A legmagasabb csúcsok a lebukó napba karoltak, amely közékük szorulva, még egy utolsó pillantást vetett a teljesen levetkőzött erdő fura mezítelenségére.

Ördögfarka - így nevezték, némi fantáziával a hatalmas állati farkokra emlékeztető, keskeny völgyecskét - egyik meglehetősen mély barlangszájában kora reggeltől égett a tűz. Öten ülték körül. Egyikük szalonnát nyársalt, a másik nyulat sütött, a többiek kicsorduló nyállal lesték. Az ímént ettek, azonban a finom illatok akaratlanul megcsiklandozták az orrukat, fokozták a nyáltermelésüket.

Azóta bujkáltak ezen a távoli és a „legínyencebb” városi turistáktól sem látogatott, isten háta mögötti részen, amióta azon a nevezetes éjjelen: Sovány János portáján rajtuk ütöttek a csendőrök, ugyanis a tolvajbandához tartoztak.

Egyikük sem használta az igazi nevét. Az is lehet, mint afféle szegény páriák, már maguk is elfelejtették, ezért csak ragadéknévükön szólították meg egymást:

Pislogó: tagbaszakadt, erős férfi, szemhibája lehetett, ezért állandóan pislogott. Egyébként ő nyársalt. Lófogú: kövér, kiálló fogú, igazi gorillaalkat, ő sütötte a nyulat. Nagyfejű: rendkívül sunyi, valódi rabló kinézetű, ránézésre is „rávernének” tizenöt évet. Kajla: balkezes - innen a neve is -, magyaros bajuszú, mokány parasztalkat... Ő feküdt előbb a birkaprémen. Most felállt. A tűzbe köpött, amely sercegve, prüsszkölve tiltakozott eme méltatlan cselekedete ellen.

- Fél napja vitatkozunk - mordult fel sercintése után azonnal -, mégsem jutottunk döntésre. Találjatok ki már valamit...

- Én azt mondom, amit előbb - vágott közbe Dagadt, nagy hozzáéréssel forgatva botja végén a nyulat -, nyista vaker, nyista többé banda! Szétcsaptak köztünk, ezentúl, dolgozzon ki-ki a maga szakállára!

Kajla megint a tűzbe köpött.

- Fene nagy sietséggel kapkodnak utánunk. Tegnap hallottam az öcsköstől: az összes kocsmákat végigszaglázták, valamennyi tanyába, prэшázba bedugták az orrukat, és ha szimatot kapnak? Mert jó, itt biztonsáiban vagyunk...

- Biztonsáiban? Meglásd, ezeket ide is utánunk eszi a fene - vetette közbe Lófogú.

- Ne hülyéskedjete! - torkolta le őket Nagyfejű igazi alvilági felröffenéssel. - Nincs egy igazi hekusuk. Kit átdobtak a politikaiakhoz, ki a frontvonal mögött fújtat. A zsernyákok - mármint a csendörök - java katonamundérban feszít. Az itt maradt csendörök meg mihez értenek? Ütni, pofán csapni, abban kóserok, egyébként disznópásztorok mind.

- Kitől nyaláboltad össze ezeket a híreket?

- Botlábútól. Mindenütt ott van, és rendszeresen leadja a fülest.

- Ácsi, more! - ült vissza Kajla. - Csibész, Cigány, Pajtás, Kegyetlen, meg Lapátfülű lebukott. Ha köpnek? - Körülményeskedőn számolta az ujján. - Rajtuk kívül még hét kobakról nem tudunk. Elfogták őket, vagy valamerre lapulnak? - Körbeforgatta a fejét. - A csendörök mind disznópásztorok, gógyijuk alma, viszont furfangosak, mint a többi paraszt. Előbb összevissza verik, megdumálják, a végén azt is megköszöni a csóró, hogy köphetett, amiért szabadon engedték.

- Szabadon? - gúnyolódtak néhányan, mígnem Kajla furfangos kacintása közben, fel nem emelte a kezét.

- Szabadon hát, ha megfogadja: szimatol utánunk, és ha szagot kap, besusmusol bennünket...

- Látod - morgott Lófogú -, ez könnyen megeshet. Isten bizony megeshet. Mert fülest leadni a legkönnyebb.

Pislogó eddig csak fülelt. Látszólag minden figyelmét a nyársalásra fordította. Jobb kezében a nyársat, baljában nagy szelet házikenyeret tartott, rajta karikára vágott vöröshagyma szeletek hevertek. A zsírt erre csepegtette. Végül a feketére sült szalonnát is rárakta. Nem húzta le a nyársról, a kenyerére nyomta. A nyárs vége letört. Nem törődött vele. A botot egyszerűen kettétörte, és a tűzbe dobva nekilátott a falásnak. Két pofával zabált, ezért pillanatokon belül befalta az egé-

szet. Hiába volt forró, még csak fel se szisszent. A szalonnába tört nyársvégét, mint a csontot, kiköpte. Csak azután szólalt meg, miután az utolsó falat is lecsúszott a torkán.

- Eleget dumáltatok! - Keze fejével letörölte a száját. - Majdnem mindnyájan helyeslitek a banda feloszlását. Aki egyetért a szétugrással, köpjön a tűzbe!

Tétováztak.

Dagadt befejezte a nyúl sütését. A tűz mellett nagy, lapos kő hevert. Rádobta a sült nyulat, két combját, a markába fogva egyszerűen kitépte.

- Egyetek! - mutatott kezében a két nyúlcombbal a maradék hústra.

Mialatt a többiek nekiestek, Pislogó rájuk rivallt:

- Köptök vagy maradtok?

Dagadt a tűzbe köpött. Nyálába hús vegyült. A tűzből égett hússzag csapott fel.

Utána a többiek is beleköptek a tűzbe.

Pislogó rábólintott, majd ő maga is csatlakozott a többiekhez.

- Mostantól nem vagyok a vezérek. Még ez éjjel sipircet fújunk! Saját szakállunkra, ki-ki alapon dolgozunk tovább...

Nem folytathatta, mert valaki belépett a barlangba. Magasnak, erősnek, az átlagos férfiaknál sokkal szélesebb vállúnak látszott. Fejét a szeménél és a szájánál kivágott harisnya takarta. Fellépése erőlyes, és kifejezetten elszánt volt.

Egyenként végigmustrálta őket, aztán megszólalt:

- Ha akarjátok, én újjászervezem a bandát.

Ismét körbeforgatta a fejét. A jelenlévők a meglepettségüktől földhözragadtan, magatehetetlenül bámulták.

- Nem lesz tyúk, liba, kacsa, tehén, birka, ló... Csak nagyvadakra lövünk!

- Ki vagy te? - mordult rá Pislogó elsőként.

- Nevem: Kopasz. Mindent hallottam...

Nem folytathatta, mert Pislogó felugrott, és habozás nélkül az idegenre vetette magát. Ám a nagy erejű, a gyakorlott verekedő, a mindenre elszánt, a lerohanó harcmódban küzdő tolvaj most emberére akadt. A harisnya álarcot viselő jövevény hihetetlenül ügyesen elha-

jolt a fejére irányuló csapás elől, és ezzel egy időben úgy hasba rúgta, hogy az egyből elterült a tűz körüli földön.

A többiek is talpra ugráltak, és fenyegetően közeledtek az idegen felé, aki felfogva a ráeselkedő veszély súlyát, zsebéből pisztolyt rántott elő, s rájuk szegezte.

- Azonnal lelövöm, aki még egy lépést tesz felém! - Mialatt azok megtorpantak, az idegen erélyesebben folytatta:

- Üljetek vissza a helyetekre!

Miután azok szó nélkül engedelmeskedtek, az álarcos férfi Lófogóra rivallt.

- Mosd fel!- pisztolyával a félig ájultan fetrengő férfira bökött, s tovább beszélt:

- Amint mondtam, nem apró tolvajlásokkal, kisszerű betörésekkel foglalkozunk majd. Pénzre, ékszerekre hajtunk. Olyan helyekre hatolunk be, ahol komoly összeget vághatunk zsebre, jó mélyen markolhatunk be az ékszeres dobozokba, vitrinekbe. Utána - ez mindig így lesz - azonnal osztozunk. Mindenki, én is, egyforma részt kap. - Zsebre dugta a pisztolyát, teljes biztonságban érezve magát, közelebb lépett hozzájuk. - Mindenki egyenlő lesz. Viszont nem babra megy a játék, ezért nem erőszak a disznótor. Aki bemajrészott, máris mehet! Egyébként a majdani osztozkodás után is kiléphettek a bandából. Viszont akció közben teljes összhangot, gondolkodás nélküli engedelmességet, vASFegyelmet várok el, követelek meg. - Felemelte a kezét. - Amint mondtam előbb, aki akar lelécelhet!

Melléjük ült a földre, s folytatta:

- Mivel fegyverrel támadunk, nagy pénzeket, nagy értékű ékszereket emelünk el, már az első rajtaütés után meggazdagodhatunk, de ha elcsúszunk valamin, a büntetésünk kötél lesz, jobbik esetben aknafel-szedés az elsővonalban.

Megragadta a saját kabátját, és megrázta.

- Erős, szívós, tapasztalt, főleg furfangos ürge vagyok. Csak biztos helyekre viszlek benneteket. Felelek értetek. Kockázatos, fej nélküli rajtaütés, egyénieskedés nincs! Megtanítalak benneteket a fegyverfor-gatás legelemibb mesterségére...

- Nekünk nincs fegyverünk - tájékoztatta valaki.

- De lesz!

- Honnét a fenéből lenne ennyi fegyver s lőszer?

- Azóta nyomon követlek benneteket, amióta szétcsaptak köztetek a csendőrök, ugyanis régen készülök bandaalakításra. Mindent átrágtam. Azt is kipuhatoltam, honnan, hogyan szerezhettek fegyvereket és lőszereket. Utána megtanítlak benneteket...

- Tehát - szólt bele megint Dagadt, aki máris bekapta a horgot -, először fegyvereket szereznének.

- Úgy van. És megtanítanálak benneteket a kezelésükre, célbalövésre. Más mindenre.

- Az idő, az idő! Nekünk nincs kitartásunk, megtakarított pénzünk. Fogatunk, meg minden a falvakban veszett - jajdult fel megint Dagadt.

- Az én lóvém például a muteromnál van. Koldus. Kérjem vissza? - igazította ki Lófogú.

- Engemet a kurvám zsebelt ki - így Kajla.

- Nyáron a bokrok alja, télen ki tudja, hol húzzuk meg magunkat. Csóró emberek lettünk, főnök! - Dagadt nevezte így elsőként.

- Annyi pénzt kaptok tőlem, amennyi bőven elegendő lesz élelemre. Azt vásároltok rajta a környező tanyákról, mert lopás semmi, amit akartok. Vad bőven van az erdőben, a hús nem kerül pénzbe.

- Itt lakunk? - érdeklődött Kajla.

- Ebben a barlangban. Pokrócokat, néhány bundát s mindent vesztek, ami kell, hogy elviselhessétek a hideget. Még a tél folyamán megtanítlak benneteket néhány fogásra, a kés biztos használatára, felmászni a tetőkre a csatornán, leereszkedni kötélén.

Hirtelen elhallgatott. A földön ülőket nézte. Szemmel láthatóan élvezte, hogy megnyerte a tetszésüket, ugyanis azok felvillanyozódottan csüngtek rajta. Ezentúl egyáltalán nem tartott már támadástól.

Közben Pislogó teljesen magához tért, holott Lófogú csak annyit csinált, hogy fél kezével közelebb húzta a tűzhöz, ezért nem a víz, az égető forráság térítette észhez. Fekve leste, hallgatta őket, mígnem felült, és Lapító, megvert kutyamód a többiek mellé húzódott.

Az idegen, az előbbieket legnagyobb meglepetésére rámutatott.

- Ő a legbátrabb, a legvakmerőbb közületek, amiért a helyettesem-mé nevezem ki. Neki hagyom meg, hogy mit tegyetek, mivel én csak néha jövök közétek, akkor is csupán egy-egy órára, esetleg fél napra, felváltva: egyszer délelőtt, máskor délután, leginkább éjjel. Nos, aki egyetért az új banda megalakulásával, amelynek én leszek a vezére, köpjön a tűzbe!

- Nem ismerünk. Azt sem tudjuk... - vetette ellen, hebegve, először, mióta magához tért Pislogó.

- Aki nem köp - folytatta felemelt hangon Kopasz, mit sem adva Pislogóra...

Nem kellett befejeznie, mert szinte egyszerre köptek a tűzbe, közöttük Pislogó is.

- Én sem mondok ellent - jegyezte meg ugyancsak ő, mintegy magyarázatként -, minden kasa, igen tetszik ez a bót.

- Rendben van - torkolta le Kopasz. - A banda újjáalakult. Mától én leszek a vezérek. Amint mondtam: a nevem Kopasz. Ti főnöknek szólítsatok!

- Éljen... éljen! - kiabálták, s egymás után nyújtották a kezüket, vertek lelkesen az új főnökük vállára.

Kopasz, mialatt sorban kezét szorította velük, titokban Pislogót figyelte. Eddig csak gondolta, most meg is győződött róla: nem az a fajta, aki könnyen megbocsát, felejt, ezért, legalább is az elkövetkező időkben résen kell lennie, mert hiába dicsérte előbb, sunyi szemhunyorgásában izzó gyűlölet lobogott, szája szélét komoran összeszorította. Miközben kezét fogott vele, sem nézett a szemébe, ezért úgy megszorította a tenyerét, hogy az akaratlan felszisszent.

- Előbb megtámadtál - fenyegette meg, még mindig a kezét szorítva -, én csak leütöttelek miatta, viszont ha még egyszer, egyetlen ujjal is hozzám érsz, megöllek. Ezzel szemben, mivel te voltál a legbátrabb, mégis téged neveztelek ki a helyettesemnek. Ha betartod az utasításaimat, hűséges védelmeződ, harcostársad leszek, mert mi ezután harcolni fogunk. Vigyázz hát, te rám, én rád s mindannyiunkra, mint teszem majd én is.

Végre elengedte a kezét. Pislogó olyképpen tartotta, mintha lebé-nult volna.

- Az eskü következik! - fordult Kopasz ezután a társaihoz. - A tűz fölé tartjátok a kezeteket, tenyérrel lefelé! Szótagolva mondom, ti utánam rebegitek! Kezdjük! - S már mondta is: - Bandatag vagyok. Vezérem Kopasz. Feltétlen engedelmességgel tartozom neki. Ha megtagadom az utasításait, vagy nem hajtom végre azokat, lakoljak halállal! Köteles vagyok vigyázni a társaimra, akiknek e perctől kezdve a testvérük vagyok, ők az én testvéreim!

Kissé lekésve, faragatlanul, akadozva morogták utána. Egyetlen szót sem hagytak ki, igaz, nem is tehették volna meg, mivel Kopasz élesen fülelt. Majdnem megégett a kezük, mégis szemrebbenés nélkül tűrték a fájdalmat. Dagadt bőrén a szórt megperzselte a felfelcsapó láng, ám még a szempillája sem rebbent meg.

Kint mély csendbe burkolódzott a késő őszi este. Az ég átlátszó fénye egyhangún törték át a felhőpamacsok széleit, amelyek alól nem-sokára kidugta fényes feje búbját a hold is.

Kopasz jó fél órát tárgyalt a most megalakított bandájával. Mindent átszervezett, pénzt adott nekik élelemre, pokrócokra és bundákra. Gyorsan, határozottan intézkedett. Tartalék búvóhelyet jelölt ki, ha netán felfedeznék jelenlegi barlangjukat, és menekülniük kellene. Az a hely sokkal közelebb esett a településekhez, mint a jelenlegi, viszont itt nyugodtan lövöldözhetnek, gyakorlatozhatnak majd, ugyanis senki sem hallja meg a fegyverropogását. Nagyon csodálkoztak, hogy ennyire ismeri a környéket, és egymást lökdösve, találgatták: hová valósi lehet...? Fegyvereket az elkövetkező napokban szereznek, hogy miként, azt is megbeszélték, s még nagyobb ámulatba estek a főnökük rendkívüli alapos helyismeretén.

Kopasz, miután mindent részletesen megtárgyalt, elintézett a banda tagjaival, éppen olyan titokzatosan tűnt el a barlangszájából, amint megérkezett. Egyikük sem számított zöldfülűnek a szakmában, de ilyet sohasem láttak, elképzelni sem tudtak eddig.

Ki lehet ez, csak nem maga az ördög?

II.

Czakó Tibor rendszeresen feljárt a szép fekvésű Havassy-kastélyba. Réka továbbra is ugyanolyan kihívón, kacéran viselkedett vele, mint első találkozásukkor, azonban bizonyos határon túl azonnal rálépett a fékre. Igaz, ideje sem maradt rá, mivel a kastélyban telelő, Erdélyből menekülő vendégei, teljes idejét lekötötték: Németországon átvágva, Svájcba telepednek át..., amiért is kevés ideje maradt az új, fiatal, erős és igen csinos házitanítóra, holott „nagyon fájt már rá a foga”.

A virágokat fakasztó tavasz, andalító méhzsongással és elhullajtott pávatollakkal keveredett. Az öreg park, ősi fái régen felöltötték, idős koruk ellenére, zsege levelekből szőtt nászruhájukat.

A száraz füveket összegereblyézték. A virágokat kiültették, némelyik már kinyílt, a sövényt most nyírták.

Az óriási, ősi park végében hatalmas tó húzódott. Havassyék megengedték a falusiaknak is, hogy a tó végében fürödjének. Főleg a gyerekek jártak le ide előszeretettel. Czakó Tibor is sokat úszkált gyerekkorában, olykor a megengedett helynél is beljebb hatolva, egészen, a részükre szigorún tabu: „úri szigetig”.

A romantikus tó partján óriási fűzfák nézegették magukat a víz tükreben. A bokrok némelyike még a vízbe is belenyúlt hosszú águjjaival. A tavi ibolya szigetei között, méltóságos tartással hatyúk úszkáltak. Odébb vadkacsák keresgéltek déli táplálékukat. A tó közepén, óriási szomorúfűzfákkal és szebbnél szebb bokrokkal telepötyögte-tett, mint óriási felborult facsónak a fénylő víz közepén, az „úri sziget” zöldellt.

A tavat bővizű patak táplálta. Fölös vizétől, mint bővérű embert a vércsapolás, a falut átszelő erecske szabadította meg.

Réka, végre elbúcsúszhatott a minap elvonuló vendégeitől. Felszabadultan állt, s nézegetett körbe annál a hídnál, amely azon a részen ívelte át a patakot, ahol az beleharapott a tóba.

Tibor megszokott merev tartásával igyekezett a szépasszony felé. A kastélyban tudta meg, hogy itt van.

Réka hosszú, világoskék selyemruhája szorosan a testéhez simult. Feltűnően szőke haja valósággal fénylett a napfényben. Tibor akaratlanul meghökkent, ám ez egy cseppet sem zavarta meg erősen darabos egyensúlyát. Ugyanazon faarccal, s mesterségesnek tűnő felhevültséggel állított eléje, mintha nem is egy szép úrinővel beszélne.

- Méltóságos asszony! Matild kisasszony ismét megszökött előlem.
- Csak ezután köszönt a szép, előkelő asszonynak.

Réka erősen kétértelmű mozdulattal: éppen úgy lehetett volna arcucsapás, mint a nyakába ugrás, bizarrul megcsípte az arcát.

- Megegyeztünk néhányszor: nem méltóságos asszony: Réka! - Körülmutatott. - Teljesen egyedül vagyunk.

Szájával finom grimaszt csinált, kezével az előbbihez hasonló, kétértelmű mozdulatot írt le a levegőben, mintha magához akarná rántani, hogy megcsókolja.

Tibor enyhén meghajolt, s tovább panaszkodott:

- Meglátta, hogy jövök, mire ő egyszerűen megszökött előlem.

Réka közbenevetett. Szeme csillogott, feltűnően fehér, egészséges fogai, mint fényezett rizs szemecskék a vízben, erősen ragyogtak, nagy mellei úgy himbálództak, mint Dunán a bója.

- Dehogyan szökött, lovagol. Én is sokat lovagoltam ebben a korban. Kamasz, nézze el neki! - csicseregte.

A férfi semmit sem válaszolt, csak a hangja csendesült le kissé.

- Elveim vannak. Ha nem tanul, ha nem tudok belőle kihozni legalább egy jó...

- Ugyan! - intette le a szép nő. - A mai világban, ki tudja felutazhat-e Pestre? Egyébként is, maga nem házitanító: a jobb kezem. A lányomat tanítja, és egyezségünk szerint, gyakran kijár a birtokra. Igaz?

- Ami azt illeti, igen sokat tartózkodom a határban.

- Egyszer kettesben kilovagolunk, s végestelen végig járunk, nézünk mindent.

- Sohasem ültem lovon - hűtötte le Tibor válasza.

- És csónakban? - Előbbi felhevült hangja lobot vetett. Elkapta a férfi kezét, belekarolt, és erőszakosan maga után vont. - Na, jöjjön, csónakázunk egy jót!

Átmentek a kis fahídon, amelynek két oldalán, mesteri faragással díszített fakorlát ékeskedett. Alig értek be a bokrok közé, ahol a kikötött csónak várta őket, Réka minden átmenet nélkül a lábujja hegyére ágaskodott, és hevesen átölelte Tibort, majd vadul csókolgatni, harapdálni kezdte az arcát s a nyakát.

A férfit a nő vékony ruhája alatt tüzelő, kemény s karcsú teste, lassan elbódította: Mennyire más, mint Ilonka! - ez jutott eszébe, miközben karjaiba kapta, könnyedén felemelte, és a csónakhoz futott vele. Réka eközben sem engedte el a nyakát, további erotikusan buzgó, forró csókokat pötyögtetett az arcára, s csak kacagott, kacagott.

- Ennyire erős vagy? - kacagott tovább eközben gurgulázón. - Olyan könnyedén viszel, mint a pelyhet... Bocsánat: pehellyel teli zsákot.

A csónakban a férfi lába elé kuporodott a fenékbe.

Tibor az evezők után nyúlt, ám Réka lefogta a kezét.

- Előtte vedd le az ingedet!

Ő minden ellenkezés nélkül az ingéhez kapott, ám még le sem vetette teljesen, amikor Réka erotikusan bűgva felsóhajtott:

- Gyönyörű, igazi férfias tested van. Ezek az arányok! Te, én lefesselek! Nagyon jól festek ám!

A férfi ügyet sem vetve rá, evezni kezdett. Réka közelebb húzódott hozzá, s rövid megtorpanás után a nadrágjához kapott, és vadul leci-bálta róla. Majd mind a két kezével átölelve a térdét, szorosan hozzá-simult, s mint a macska gazdája ölében, kéjes dorombolás közben felváltva csókolgatta és simogatta a combját.

- Kinek a szőke, kinek a barna, esetleg a fekete, nekem az erős férfiak tetszenek. Ilyen atlétatípusúak, mint te vagy.

- A férjed? - tegezte vissza, most először Tibor.

- Ne beszéljünk róla! - legyintett Réka. - Egyébként kis, vézna alak. Igazi cingár típusú férfi. - Váratlanul felnézett a férfira. - Nagyon melegen van. Segítesz levetköznöm?

A férfi egyetlen pillanatig sem lepődött meg. Réka nemcsak most, kezdettől kihívóan viselkedett vele. Egyébként az utóbbi időben olyan sok minden történt, hogy mindent úgy fogadott el, amint van. Ez a csókolózás, meg minden, úri passzió, és kész! Most igen, ké-

sőbb semmi... Megszokott, darabos mozgással gombolgatta ki hátul az asszony ruháját, és segített kibújni belőle.

- Nagyon régen voltam férfival - rebegte Réka elaléltnan, mialatt meztelenre vetkőzött. - Gyere!

A szó szoros értelmében magára húzta a férfit, és fetrengeni kezdett vele a csónak fenekén...

Felettük a kék ég napsugarai pajzánul a hullámzó tóba vetették magukat, mert a víz egyre jobban és jobban hullámzott a csónak körül, és lubickolni kezdett a közeli szigetek partjaihoz csapódó fodrokban.

- Attól függetlenül, hogy nagyon ki voltam éhezve, te teljesen kielégítettél. Igazi, ritka férfi vagy - sustorogta Réka érzékenyen rebegően, szeretkezésük után, mialatt kielégülten elnyúlt a férfi mellett a csónak fenekén. - És én, kielégítettelek? - csípett bele.

Tibor nem felelt. Az ölyvet nézte, amely rikoltozva húzott el fölöttük.

Réka eddig hanyatt feküdt a csónakban, most a könyökére támaszkodott, s a férfihoz fordult. Szétbomlott hajának egy része a deszkára omlott, másik fele a dús keblére. A férfi most fedezte fel igazán, hogy mennyire nagyok a mellei. Nagyok, előreálló, s lányosan rugalmasak.

- Te ennyire szótlan vagy? - Feljebb tornászta magát, hogy megcsíphesse a férfi arcát. - Szótlan, darabos és kimért, mintha bánatos lennél. Tudom: a férfiak szeretkezés után többnyire szótlanok, de te egyébként is, máskor is nagyon hallgató vagy. Bánt valami?

- Borzalmas éveket éltem át a fronton, ráadásul súlyosan meg is sebesültem, valószínűleg ennek a nyomait viselem.

- Háború! - merengett el az asszony. - Sokat töprengek, olvasok róla. Ugye, borzalmas?

- Még annál is borzalmasabb! Csak az értheti meg igazán a maga valóságában, szörnyűségében, aki átélte.

- Érdekes volt harcolnod? - csúszott ki csacsán a szépasszony száján, már a férfi mellett ülve.

- Én nem önként mentem ki a frontra. Kényszerítettek.

- Minden pillanatban meghalhattál volna. Egy eltévedt golyó, akna-repesz... Nem féltél?

Betegesen majmolta szájával a férfi testét, aki ezért nem válaszolhatott azonnal.

- A félelem hamar elmúlik. Az elsővonalban szolgáltam..., lassan-lassan már nem is gondoltam rá, pontosabban nem maradt időm a gondolkodásra. Átvitt értelemben tehát nem félttem. Egyébként, aki fél a haláltól, az élettől is fél, mert a halál és az élet összetartozik. Magunkkal hurcoljuk, mint csiga a házát, e kettő elválaszthatatlan egymástól.

- Te nemcsak erős és igen csinos férfi vagy, hanem bölcs is. - A férfi arcába fúrta átható tekintetét. - Gyere el velünk...! - Váratlanul elhallgatott. Némán leste a férfit.

- Hová menjek el veletek?

- Ausztriába, az osztrákokhoz.

Tibor arca ismét kifejezéstelenné változott, szeme kissé megüvegesedett. Réka, mintha észre sem venné, pedig felkeltette a figyelmét, csak nem törődött vele, tovább beszélt:

- A háborút elveszítettük.

- Régen, már a Don-kanyarban elveszítettük. - Némi értelem keveredett a nézésébe, mialatt tovább beszélt. - Ausztriában, talán nem ér utol a háború?

- Kettős: magyar és osztrák állampolgár vagyok. Birtokom, kastélyom van Ausztriában. Eljössz?

A férfi megint nem felelt. A szépasszony megrázta.

- Gyere el! A többi..., lesz, amint lesz.

Tibor előbbi kifejezéstelén nézésébe a bánat különös árnyalata vegyült. Szinte nyüsztett. A megvert kutyák nézhetnek így gazdájukra.

- Ezt... ezt nem gondolhattad komolyan. Úri női hóbort. Ne is beszéljünk róla többé!

Réka mondani akart valamit, ám még idejében sikerült mérsékelnie magát.

- Ússzunk egyet! - kiáltott fel elterelőn, majd választ sem várva felugrott, és úgy, amint volt, meztelen belevetette magát a vízbe.

Mennyire arányos, igazi nőies a teste! Rajzolni sem lehetne szebbet - vélte Tibor, mihelyt a megnyúlt, karcsú, meztelen, női testet repülni látta a levegőben.

- Ugorj be te is! - hívta Réka, sűrű vízköpködés közepette, mert a férfi még mindig az előbbi helyén ült.

Ám Tibor csak némi gondolkodás után állt fel, s ereszkedett bele a vízbe.

- A szigetre! - kiabálta Réka jókedvűen lubickolva, miközben felváltva, a lábával és a kezével szembespriccelte Tibort.

- A ruhánk? - kérdezte az a csónak szélét fogva.

- Visszajövünk érte. - Megállt a vízben, és felnevetett. - Kénytelenek leszünk, ha fel akarunk öltözködni.

Tibor melléje úszott. Réka belekapaszkodott, csak az arca látszott ki a vízből. A férfi vonszolta tovább egészen a szigetig, ahol kimásztak a partra, és befutottak a bokrok mellé, ahol Réka azonnal hanyatt vágta magát.

- Nagyon hideg a víz. Teljesen átfáztam. Feküdj mellém! Napozunk!

- A falusiak szerint ez a tó meleg forrásból fakad...

- S a patak? - vágott közbe a szép nő. - Olyan hideg, mint a jég.

Tibor is lefeküdt. Réka azonnal átölelte.

- Te melegíts meg, ne a nap! Nagyon ki vagyok éhezve. Már a vízben is... Ha tovább maradunk - felnevetett -, úgy járunk, mint a kacsák, ugyanis megfigyeltem, ők a vízben is... Tudod!

Tibort bántotta az asszony leplezetlen, parlagias szemérmertlensége, már-már szexmániakussága. Az a gondolat is megfordult a fejében, hogy egyszerűen feláll, és itt hagyja. Ám Réka most nem nőként, nagy aranyfазékként csillogott, szikrázott a szemében, ami lecsillapította.

A szép és erőszakos asszony a nagy szeretkezésük előjátékaként, amely csakhamar bekövetkezett, heves felajzással, forrón csókolgattani, harapdálni kezdte.

Olyan élénk hempergés, heves dobálódzás közepette szeretkeztek, hogy az aránylag magas füvet nagydarabon letarolták. Az utána kö-

vetkező kielégült, ernyedtt elnyúlás is sokkal tovább tartott, mint előbb a csónakban.

- Meglátod, mi mindent kapsz tőlem - jelentette ki Réka minden átmenet nélkül, a férfi kellemes megdöbbenésére. Régen várta, most mégis meglepődött. - Arany zsebórát. Napóleon-aranyérméket, vas-tag arany cigarettatárcát... Tényleg, te nem dohányzol! Akkor is megkapod. Pénzt, amennyit akarsz! És tetőtől talpig felöltöztetlek.

- Kifizetsz, mint a... selyemfiút - kendőzte élénk érdeklődését, mert ez most mindenképpen idekíváncsozott.

- Sokkal többet kaptam tőled, ez alatt a kis idő alatt is a vártnál. Azt hiszed, ezek után elengedlek? Nem szabadulsz meg tőlem többé, az biztos! - Erőltetetten felkacagott. - Még hogy selyemfiú! Miért? Neked nem esett jól?

- Dee...

- Na látod! Nem azért fizetek neked, amiért kéjelegtél velem, fogsz ezután is. Hónapoktól tanítod Matildot, meg önzetlenül járod, kezelled a birtokomat, intézed a pénzügyeimet...

- Pénzügyek? Néhányszor beutaztam a városba, annyi!

- Mindezeket ingyen, mert egyelőre nem kaptál fizetést, sem a tanításért, sem másért - folytatta Réka, mit sem adva a férfiről. - Most egyben megkapod mind. - Váratlanul megcsípte Tibort. - Jó nő vagyok, meg vagy elégedve velem? - kacérkodott, kifordítva beszélgetésük eddigi menetét.

- Ii...gen.

- Ezek után vigyem ki magammal Havassy Botondot?

- Nem szereted a férjedet?

- Sohasem szerettem - meghúzogatta a férfi fülét -, amíg téged nagyon hamar megszeretnélek. Nem is tudom, nem estem-e máris beléd?

Tibor ismét hanyatt feküdt. Fent az égen gólyák köröztek. Hetekkel ezelőtt érkeztek meg. Fészekrakás utáni nászukat lejtették a kéklő ég alatt.

- Mondd, Réka! - Mialatt megszólalt sem fordult meg. - Mit akarsz te tőlem?

Kérdése váratlanul érte az asszonyt, össze is rezzent, holott a férfi kérdésével csak a mohóságát leplezte.

- Egyelőre csak ezt... Szóval, mint férfi kellesz nekem.

- Később?

- Ha megszeretlek... - húzta el bizsergőn a szavait, mígnem néhány pillanatra elhallgatott. Szemét behunyta, s átadta magát azoknak a gyönyörű érzéseinek, amelyek már két ízben is elöntötték erősen felajzott idegrendszerét, forró testét a férfi karjai között. - Egyelőre ne beszéljünk erről többet! Megcsaltam a férjemet, igaz - felcacagott - nem először, mert hűséget ne a nőjétől követeljen, hanem a kutyájától. - Meglőkte a férfit. - Képzeld, a férjemről jutott eszembe, eltűnt a pisztolyom.

- Mikor? - ütközött meg Tibor.

- Nem tudom. A férjem íróasztalának a fiókjában tartottam. Néha bevittem magammal a hálósobámba is. Az erdélyi vendégek..., mi-egymás! Lehet, hogy valamelyik gyerek csente el? Egész télen át szabadon jártak-keltek, a fiókokat sohasem zártam be előlük, ez természetes. Még a lőszereimet is elvitte, aki kiemelte a fegyvert.

- Sokat elnéztem őket. Tényleg Erdélyből menekültek?

- Egyik csoport az unokatestvérem és népes családja. A többiek távoli rokonok. Svájcban telepednek le, ahol az unokatestvéremnek felfeldolgozó telepe van. Egyébként mindenki menekül. A napokban engem is felkeresett Kelemen Elemér, ismered: a csendőrpáncs-nok...

- Nem ismerem.

- Egyszer bemutatlak neki. Rá akart venni, hogy meneküljek el. Minek? Ausztriába az utolsó pillanatban is átugorhatok. - Elmélázva nézett körbe. - Itt minden csendes, mint a legnagyobb békeidőben. Mi meztelen hempergünk, és mégis a menekülésről csevegünk. - Mintha eszébe jutott volna valami, gyorsan hangsúlyt váltott - Meg valamiféle bűnözőkről, bűnbandáról mesélt nekem.

- Milyen bandáról?

- Nem figyeltem oda. Sajnálom, meg kellett volna hallgatnom. Sohasem tudni, elvégre egyedül élek ebben a nagy kastélyban.

- Ha akarod, néha éjjelenként is...

- Rendben! Ezentúl nálam, velem laksz - vágott közbe felcsillanó hangon, kissé hebehurgyán. - Tudod, nekem nagyon hiányzik a... házaset. Este, reggel, néha napközben. - Érzéken a társához dörzsölődött. - Nem vetted észre, hogy szexőrült vagyok?

- Néha hazamegyek majd. A testvérem nyomorék. A lába...

- Fogadj valakit melléje! Annyi pénzt adok, amennyi kell..., amenynyit akarsz.

- Kit fogadnék fel, amikor valamennyi munkára fogható férfi a fronton van, aki nem nyomorék vagy gyerek.

- Nálunk is csak az öregek maradhattak. Jó, hogy Botond nem soroztatta be őket is - ironizált -, merő hazafiságból. Tényleg! Fegyvert hoztál a frontról?

- Soha többé nem veszek a kezembe fegyvert!

Réka lehunyta a szemét, és merőn simogatta a férfit. Állandó extázisban égő teste remegett. Vére pezsgett. Lélegzete felgyorsult, valósággal pihegett, mialatt érzéken simult a férfihez.

- Mindig ilyen erős, csinos férfira vágytam - rebegte le nem csillapuló érzelmekkel telítetten. - Ha nem szégyellem, már az első nap kikezdek veled. Borzasztó hosszú volt ez a tél nélküled. Kifejezetten vártam, hogy tovább menjenek a vendégeim.

- A faluban félnótásnak tartanak. Néha magam is úgy érzem, hogy meghibbantam.

- Ne mondj ilyet! - a szájára tapasztotta a tenyerét. - Félnótás, hibbant, te? Mindenki hasonlóan viselkedik egy ideig, aki a frontról tér haza. A férjem éjjelente felugrott, kiabált. Fél éjjelenként nem hagyott aludni.

- Mikor járt itthon?

- Több hónapja..., s izzadt. Egy-egy éjjel kétszer, ha nem háromszor váltott pizsamát.

- Én nyugodtan alszom, ha alszom, csak...

Réka nem engedte befejeznie.

- Erős, atlétikus izomzatú férfi vagy, meglásd, mennyire hamar rendbe jössz!

- Súlyosan megsebesültem. Fejlövést kaptam.

- De jelenleg már semmi bajod. Lelki megrázkódtatás. Majd elmúlik - nyálas érzelmőséggel tette hozzá, mialatt az egyik lábával meg-simogatta: -, mellettem.

- Nem lenne jó visszaúszni a csónakba?

- Előbb..., no csak egy kicsit..., ha nem vagy fáradt.

A férfi, válasz helyett szorosan magához vonta, Réka mind a két karjával átkarolta...

A romantikus kis sziget tavaszi nászába öltözött. A fűben hátsó felükkel „összeragadt” bogarak vonszolták egymást. A fák gallyain egymásra tapadt szitakötők rezegtek. Fejük fölött a gólyák tovább lejtették násztáncukat. A fűzfák virágba szökölt barkáin szorgos méhek megtermékenyítő zúgása zsongott. A nem messzire lévő óriási kőrísfa körül, színes madarak kergették egymást. Sípólón énekes hívogatásuk messzire elhallatszott. Néha, mintha összeverekedtek volna, holott csókolóztak...

* * *

A Kopasz vezetésével újjászervezett banda végre megcsillogtathatta farkasfogait. A régi kis tyúk és lótolvajok, tavasz végére szervezett zsványokká, komoly kis fegyveres bandává alakultak át. Olyan könnyen forgatták a fegyvereiket, mint azelőtt a furkósbotjaikat. Kopasz, amint megígérte: hetenként egy-két ízben felkereste őket a téli szálláshelyükön. Ilyenkor egész éjjelét, vagy fél napját velük töltötte el. Számon kérte a kiadott feladatokat, újabbakat szabott ki, és velük együtt gyakorolt. Fegyvert és löszert a közeli határőrségtől loptak. Betörték az igen gyengén őrzött fegyverraktárukba. Ez közvetlenül a patak melletti részen kapott helyet, egy erődítményszerű, föld alatti bunkerban. Több puskát, pisztolyt és rengeteg löszert zsákmányoltak. A csendőrök abban az időben lepleztek le egy négytagú, földalatti, ellenállási, politikai csoportot. Ezt a fegyverlopást is az ő nyakukba varrták... Kétnapi vallatás és statáriális tárgyalás után, a legközelebbi nagyvárosban kivégezték őket. Nemcsak ez a névleges fegyverlopás szerepelt a bűnlajstromukban, hanem, hogy együttműködtek a szlo-

vák partizánokkal, háború- és németellenes propagandát fejtettek ki, ellenálló-felforgató hangulatot szítottak...

Elsőként a Gazdák Biztosító Társulata pénzszállító kocsijának a ki-rablását tervezték, és hajtották végre.

A szép nyáreleji délutánra, a kis város egyik szűk mellékutcája teljesen kihalt. A boltok többsége, az egyre nehezkesebb árubeszerzés miatt, nem tartott egész nap nyitva. Ezen a részen egyébként is kevés üzlet akadt, többnyire élelmiszer bolt. A csendőrök kerékpáros járőre elvonult, de tovább haladt az a lovas kocsi is, amely építési törmeléket szállított a városi szemételepre.

A kieső helyen lévő - utolsó ház azon a soron -, a Gazdák Biztosító Társulata előtt személyautó állt. A gépkocsivezető az első ülésen kó-kadozva várta a kísérőit. Pislogó az egyetlen szemben lévő ház kapu-jából leste. A házban, ebben az időben, csak egy beteg öregasszony tartózkodott otthon. Egész nap az ajtóban ült, ahonnan sem a kapu-aljba, sem az utcára nem láthatott ki. Egyébként is a kapu alját tele-rakták építési anyagokkal. Az egész környéken építkeztek. A háború előtt kezdték el, ám néhány éve szünetelt a munka. Pislogó ezek kö-zött az építkezési anyagok között lapult, majd, miután meggyőződött, hogy a terep teljesen kihalt, szép óvatosan kilépett, és alaposan kö-rülnézett. Teljesen biztonságban érezve magát, zajtalan macskalépé-sekkel, a szűk utcán át az autóhoz osont. Az ajtót nyitva találta, ezért a legkisebb nesz nélkül hajolhatott be a kocsiba, ahol fejbe verte a szundikáló gépkocsivezetőt, majd ügyesen elfektette az ülésen, és szakavatott mozdulatokkal betömte a száját. Ezután lerángatta róla az egyenruháját, s anélkül, hogy a sajátját levetette volna, sorban magá-ra húzkodta azokat, és gondosan begombolgatta. Miután végzett, az ájult embert hátravitte, egyik kezével kinyitotta a csomagtartót, má-sikkal beledugta, és rácsapta az ajtót. Ezután visszaballagott a kocsi-hoz: körbejárta, megrugdalta a gumikat, majd a motorházhoz lépett, felnyitotta a födelét, és kihúzta az egyik gyújtógyertyát.

A szűk utcácska továbbra is kihalt maradt. A társulat hosszú szé-kházának egyetlen ablaka sem nézett az utcára. Vele szemben csak az egy házacska állt, amelyben megbújt, jobbra és balra üres telkek szá-

ja várta az építkezések folytatását. Így, egyáltalán nem kellett tartania a leleplezéstől.

A pénzkísérők körülbelül tíz perc múlva jelentek meg: az egyik öreg vállán kis pénzeszsákkal. Pislogó eddigre beült a volán mögé. Bár nem kellett tartania a leleplezéstől, sapkáját - a biztonság kedvéért - jó mélyen lehúzta a szeméig.

Minden hónapban más és más kocsit küldtek le Pestről, csak a kísérők: az előbb említett két öreg nem változott, őket ugyanis a helyi társulat adta. A gépkocsit bérelték, ezért az állandó cserélgetések miatt egyáltalán nem ismerték a gépkocsivezetőket. Pislogó készségesen ajtót nyitott nekik, azok köszöntek, majd „maga az új gépkocsi-vezető” rácsodálkozással beültek, és rászóltak, hogy mehetnek.

Pislogó hiába csavargatta a slusszkulcsot, a motor -, mintha az avatatlan kéz ellen tiltakozna - felhördült ugyan, de ezen kívül mást nem csinált. Ezt a műveletet kétszer-háromszor megismételte, majd hátraszólt:

- A gyertya.

Kiszállt, újra felnyitotta a motorház födelét, és „hozzáértőn” babrálni kezdett a vezetékek között. Később visszaült a helyére, hogy újra begyűjtsa a motort, ám az nem indult. Úgy hörgött, mint a vén csődör.

- Meg kellene tolni, uraim! - szólt hátra. - Sajnálom! - sóhajtotta. - Mind ilyenek ezek a „hadikocsik”. A jókat kivitték a frontra...

Azok szó nélkül kiszálltak. Hátról nekifeszültek, mire a nagyon lejtős úton a kocsí megállt...

Az eredeti terv szerint, Pislogó belülről bezárja az ajtót, amiért azok nem tudnak majd beugrani, ő faképnél hagyva őket, legurul a völgybe. Félreáll, a társai pedig, mert azok természetesen várják, kiszedik a kis pénzes zsákokat, és szépen elszélednek. Igen ám, csak-hogy Pislogót, miután hátraszólt - ugorjanak be! -, annyira lekötötte a vezetés, mert noha azelőtt garázsban dolgozott, csak néha ülhetett volán mögé, ráadásul a kísérői, korukat meghazudtolva, mire becsukhatta volna az ajtókat, már beugráltak a kocsiba.

- Elindul? - érdeklődtek lihegve.

- Cseppet sem csodálkoznék, ha nem indulna el.

- Pedig nekünk este nyolcig a bankba kell érnünk!

- Én mindent megteszek, hogy úgy legyen, ba...ár, látják, a gyújtás! Lent alaposan átnézem, kitisztítom!

Kinyúlt, a visszapillantó tükröt igazgatta meg, valójában jelt adott a társainak, hogy nem egyedül érkezik.

A völgyben, ahol a kocsi megállt, az út két oldalán, kis ligetecske terült el. Pislogó kiszállt, a kísérők a motorházig követték, ám alig értek oda valaki előugrott az árokból, s fegyvert szegezett rájuk.

- Fel a kezekkel! - rivallt a meglepett emberekre.

Kopasz volt. Az ál-gépkocsivezető is fegyvert rántott, a többiek pilanatokon belül mellettük termettek. Lefogták a két pénzkísérőt, összekötözték a kezüket, szájukat ronggyal betömtek, és visszadugták őket a hátsó ülésre, ahonnan előbb kiemelték a kis pénzeszsákocskát.

A banda tagjai a vártnál sikeresebb rablás után, amint megbeszéltek, külön-külön elmenekültek. A szálláshelyükön találkoztak újra, ahol Kopasz középre öntötte a két kis pénzeszsák tartalmát, és az összeghez képest egyenlően elosztotta a több ezernyi pengőt. Miután végzett - a többiek csillogó szemmel nézték: -, a körülötte állókhoz fordult.

- Azt ígértem, hogy minden rajtaütés után osztozunk. Tessék! - A külön-külön álló rakásokra mutatott. - Egyik valamivel több, ti nem tudjátok melyik. Bízunk a szerencsére! Enyém a maradék kupac. A pénzt oda teszitek, ahová akarjátok. Én azt tanácsolom nektek, hogy mielőbb fektessétek be, mert egyre romlik az értéke. Vegyetek földet, esetleg állatokat, aranyat...! Pislogó, te kezd el!

Egymás után szedték fel, rakták zsebre a pénzt. Nagyon elégedett képet vágtak, valósággal csillogott a szemük. Sosem láttak még ennyi pénzt. Lófogú örömeiben táncra perdült...

- Aki akar, most kiléphet! - szólalt meg újra Kopasz, mialatt jelentősegteljesen forgatta körbe a fejét. - Nos?

Senki sem jelentkezett.

- Akkor az új gyülekezőhelyünk, kinek-kinek szálláshelye, az üres s elhagyatott Szikes-major lesz!

- Itt miért nem jó? - zsörtölődött Dagadt. - Az Isten sem talál ránk. Kényelmes...

- A kiképzésekkel végeztem. Távol van. Egy heti szabadságot kaptok. Ez alatt oda mentek, ahová akartok, viszont jövő héten, szerdán éjjel a Szikes-majorban találkozunk! A fegyvereket leadni!

- Miért? - ütközött meg Kajla.

- Mert berúgtok, és lövöldözni kezdetek.

- Igaza van - helyeselt Dagadt.

A fegyverek itt maradnak a barlangban. Valamelyik nap átviszem a Szikes-majorba.

Kopasz a saját pénz részét, a maradék halmot a tarisznyájába gyömösölte, a hóna alá csapta, majd anélkül, hogy kezet fogott volna velük, belevetette magát az erdőbe.

* * *

Boda Ilonka, attól a naptól kezdve, amelyen a laza szövésű kapcsolatuk testet öltött, többé színét sem látta Tibornak, ezért ő kereste fel.

A férfi készült valahová. A zakóját gombolgatta.

- Szervusz! - köszöntötte Ilonka, sanda mosollyal az arcán az ajtóban megállva.

Tibor keze a zakója gombolása közben megállt.

- Most nem féltél, hogy meglátnak? - vágta oda, anélkül, hogy fogadta volna a köszönését. Nézése semmitmondóvá változott, arca megmerevedett, mint a fakíroké.

- Semmivel sem törődök többé! - Melléje lépett, és átkarolta. - Miért hanyagolsz el? A köszönésemet sem fogadtad.

- Nem fogadtam? Most pótolom: szervusz! - súgta.

- Rossz nő vagyok? - folytatta Ilonka előbbi szemérmes hangján. - Vagy a történetek után, kis falusi, könnyűvérű izének tartasz, s nem kellek neked többé?

Tibor nem válaszolt. Egyik keze a gombján pihent, másikat a lány fejére rakta, de nem simogatta meg. Szokásos kifejezéstelen tekintettel bámult a távolba.

- Miért nem válaszolsz? - sürgette meg egy idő után Ilonka.

- Foglalj helyet! - csak ennyit mondott.

Ilonka leült. Mozgása, mint a megalázott embereké, zavartnak és erősen visszafogottnak tűnt.

- Jól tudod, hogy mennyire vártalak - szemei vizesen csillogtak -, mégsem jöttél. Akkor ősz volt, most nyár van, és te még mindig nem kerestél fel.

- Ősszel a betakarítás - Tibor széthúzott hangsúllyal beszélt, mint akit lökdösnek -, tavasszal a vetés, nemrégén a szőlő, meg más...

- Minap beszéltem Barnával - vetette ellen, szemrehányón, mintha figyelmeztetné, hogy hazudik -, panaszkodott: sohasem vagy itthon, nem segítesz neki.

Tibor a falat bámulta. Nézése továbbra is szenvtelen és kifejezéstelen maradt. Ilonka megrettent. Felugrott, és mind a két kezével megmarkolta a férfi karját.

- Mi van veled? Beteg vagy? - Tibornak csak az ajka rándult meg, ezért folytatta: - Vagy nem szeretsz?

- Hagyjuk abba ezt a beszélgetést..., és mindent!

- A szép s gazdag Havassyné miatt, igaz? - hörrent fel a lány szemrehányón.

Tibor arca még jobban megmerevedett, szeme sarka megrebbent. A lány félreértette, azt hitte, tiltakozik.

- Ne tagadd! - pattogott. - Tele van veletek a falu. Kibeszélnek !

- Én nem vagyok hozzád való - vágta rá Tibor ugyanolyan hangon, amint abbahagyta. - Sem hozzád, sem hozzá, senkihez! Az én világom...

- Tehát igaz! - csapott le Ilonka, mint a vércse a mezei pocokra.

- Ami közted és köztem történt, egyszerű tévedés, kaland volt, vele tartós, intim viszonyom van, annak ellenére, hogy őt sem szeretem.

- Mit akarsz te attól a szép ringyótól? - kérte számon feldúltan, mialatt melléje lépett. - Tudod, hány szeretője volt, van, lesz annak a kikapós ribancnak? Az egyszerű, koszos béreslegényeivel is lefekszik. Kilovagol a majorba, és a szalmakazlakban hempereg velük. Az... a szexőrült, exhibicionista olyanba veszi a szeretkezést, a magamagát mutatódit, a meztelenkedést, mint más az evést. Ki vagy te neki? Egy a sok közül, amíg nekem... - nem folytatta. A falnak dőlt, és csendes sírásba kezdett.

Tibor hirtelen nekiugrott. Ilonka megrettent. Sohasem látta ezelőtt ennyire vadnak. Azt hitte, megveri. Két kezét védekezően maga elé tartotta.

- Ne sírj - ordította, majdnem nekiesve, úgy, mintha idejében sikerült volna mérsékelnie önmagát. - A bikát a vörös szín, kutyát a topantás, macskát, ha a farkára lépnek, lovat a vonatrobogás... engemet a sírás vadít meg. Felbőszülök és... - Hirtelen megfordult, az asztalnak dőlt, szemét mereven a plafonra szegezte. - Azok is sírtak, akiket megöltem, mert ha eddig nem, most bevallom: vegyes német és magyar büntetőosztagban szolgáltam. Nem önként verődtem közéjük, kényszerítettetek, parancsra. - Mereven bámult a múltjába. - Kilenc kisgyerek ölelte át riadtan, ugyanakkor bizakodón, biztos menhelyként az anyját...

Felugrott, és tőle teljesen szokatlan, friss mozdulatokkal eljátszotta:

- Előbb az anyjukat szúrtam le. A gyerekek biztos menedéket veszten, ráborultak a vérző asszonyra, idegen nyelven, mégis félreérthetetlenül, felém fordított arcukkal könyörögtek az életükért. Ordítottak, sírtak. A legkisebb arca csupa maszat volt, mintha most is látánám. A haldokló asszony utolsó mozdulata a legkisebb gyermeke felé irányult. Le akarta-e törölni a könnyét, vagy megcsókolni..., nem tudom. Nem is fogom megtudni soha, mert az anyja után azt a kis maszatost szúrtam le elsőnek a gyerekek közül, utána a szeplőst... Egytől egyig leszúrtam mind! Menekültek, ezért kit hátba, kit hason, ott szúrtam, ahol értem. Döf... döf, magamból kifordultan, vadállattá váltan, csak szúrtam, szúrtam! Egyikük kitört az ajtón, őt a társaim lötték agyon az udvaron.

- Miért tettétek? - rebegte sírását abbahagyva, legyűrhetetlen kíváncsiságától űzve, holt fehéren, remegve a lány, ordító megrökönyödésének közepette.

- Mint mindent, ezt is parancsra: ha én nem, engem alapon. - Megmarkolta az ingét s megrázta. - Az irhámát védtem.

- A védtelen kisgyermektektől?

- A parancs szerint mindenkit meg kellett ölnünk, akik s ahonnét orvul ránk lőttek. Még a kutyaólból is tüzeltek ránk, gyerekek, öregek, asszonyok vegyesen. Több társunkat megöltek - torkolta le s

máris folytatta: - Egy másik helyen, egyik kisgyerek az ölembe keredzkedett, nevetett, simogatott, én ellöktem. Másként megölöm. Máshol, a „partizán faluban” történt, ahol negyedszeri orvtámadás után, halomra gyilkolták, lőtték le a társaimat: padlásokról, pinceablakokból, ólaktól, kútperemek mögül, mindenhonnet tüzeltek, egyetlen lépést sem tehattunk biztonságban, az orvlövészek miatt, ki tudja hány férfit és asszonyt akasztottunk fel.

Váratlanul a lány elé lépett.

- Van aranyfogad?

- Ni...incs - rebegte az remegőn hátrálva.

- Mi azt is kivetük a halottak szájából. Tudod, mennyire visszatérítő érzés halott ember szájában vájkálni? A kitört fog lepattan, egyébként a géppisztolyunk csövével vertük ki, az aranyfog mélyen lecsúszik, hogy kiszedhessük, utána kellett nyúlunk. - Váratlanul közbekérdezett: - Tömtél már libát, ha azt nem, kacsát?

- Ii...gen. - Nemcsak a hangja, mindene remegett.

- Olyanféle érzés...

- És... és hová tettétek az aranyfogakat? - borzongott a lány, maga sem tudva miért kérdezte meg.

- Parancsra vertük ki a németeknek. Némely élve elkapott partizánt, lábánál fogva akasztottuk fel, és sorban le kellett vágnunk az orrukat. El tudod képzelni, milyen érzés, élő, ordító, vonagló ember orrát levágni? Köptek, haraptak... Miután lemetszettük az orrukat, fülüket, esetleg kiszúrtuk a szemüket, a friss sebekre homokot szórtunk. Először nem ment, később, ha nem is élveztem, megszoktam.

Ilonka befogta mind a két fülét, és felordított:

- Ne...e mondd tovább!

Ám Tibor, mint hóhér, miután áldozata nyakába helyezte a kötelét, hidegvérrel folytatta: Úgy beszélt, mintha nem magáról, idegenről lenne szó.

- Kézigránátot dobni, agyongyötört lépésekkel cammogó hadifoglyok közé... Vértócsák, széttrancsírozott hullák az úton, faágak belpántlikákkal feldíszítve.

Ilonka halálra dermedten könyörgött:

- Ne, ne mondd!

- Elfogott, juhakolba zárt partizánok - teljesen kifordult emberi ábrázatából -, a tető lángokban áll, az ablakokból kinyúló, segítséget kérő, rimánkodó karok, bent öldöklő, egymást taposás, velőtrázó ordítás...! Nem bírtam tovább. Odafutottam, és kinyitottam az ajtót. - Arcán fagyos mosoly szántott végig. - Mit gondolsz, megmentettem egyet is? Az egymást, tipró-taposó tömeget golyózápor fogadta, mivel nem ugrottam el, engem is megsebesítettek.

Ilonka már előbb falhoz nyomta a homlokát, a fülét befogta, valósággal nyüsztített kínjában.

- Ne... ne mondd tovább! Hányingerem van! Elájulok! Összeesek...

Tibor melléje lépett, megragadta a vállát, és megrázta.

- Azt tudod-e, mikor és miért raktak ki az élvonalba, ahol föbe lőttek? - Mit sem adva a lány hófehér arcára, tovább beszélt: - Az egyik pajtába fogoly partizán nőket szorítottunk be. Az örült német tisztünk parancsára meztelenre kellett vetközniük, majd kizavarták őket a ki tudja hány fokos hidegbe. Minket arra biztatott, hogy kapjunk el egyet, és... Elképzeled, mire akartak kényszeríteni? Minden addig elfojtott düh, megaláztatás, harag, gyűlölet, mint földből a nyersolaj egyszerre tört fel belőlem. A legközelebb álló tisztre rontottam, és letepertem. Könnyedén legyűrtem, viszont a rám rontó túlerővel nem bírhattam. Tudod, mi lett a vége? Azt a bizonyos örült, Lieber nevezetű német tisztet, az elrendelt vizsgálat során visszadobták a hátországba, engemet pedig hozzácsaptak a börtönökből kiengedett, a frontra kidobott rablók és más bűnözők közé, és sipirc ki az első vonalba! Nap s mint nap, éjjelről éjjelre bevetettek bennünket, mintha készakarva meg akartak volna dögleszteni mindannyiunkat. - Nagyot legyintett. - A Don-kanyarban végre minden véget ért.

- Borzasztó... és most az az asszony! - Ilonka tördelni kezdte a kezét. - Mi vagy te hozzá képest? Ő nagyon gazdag, megengedheti magának ezt a hóbortot, de te? Nem veszed észre magad?

- Törlesztek - bődült fel Tibor.

- Törlesztesz? - értetlenkedett a lány kínosan mocorogva.

- Ne beszéljünk róla, mert úgysem érted meg, nekem pedig sem erőm, sem kedvem nincs magyarázkodni.

Tiboron az előbbi furcsa viselkedése gyorsan átszaladt, s mint a hold az átvonuló felhők között eltűnt, majd visszanyerve régebbi, megszokott arculatát, szoborszerűn megmerevedett. Ilonka megátalkodottan nézte, majd homlokához szorította az öklét.

- Te... te, tényleg beteg vagy.
- Ezt csak most veszed észre? - jegyezte meg szenvtelenül.
- Ha mindenki elhagy a betegségem miatt, én akkor is kitartok melletted.

Át akarta ölelni, ám Tibor, mintha kimerült volna, a legközelebbi székre rogyott.

- Barnát szeresd! Ő megérdemel téged, mert egyformán tiszták vagytok, amíg én erkölcsileg roncs, sőt hulla lettem s vagyok. Meglásd, fizikailag sem bírom sokáig!

- Ne mondj ilyeneket! - jajdult fel a lány.

- A tények, tények maradnak Ila, ha selyem zsebkendőbe csavarhatjuk is be azokat. Én sem téged, sem őt, senkit sem szeretek. Viszont Barna imád. Igaz, mostanában ritkán alszom itthon, ha mégis, hallom mennyit szenved miattad szegény. Jó dolgod lenne mellette. A tenyerén hordozna...

- Te tényleg nem alszol éjjelenként? - terelte másra a szót Ilonka.
- Mostanában újra nem. Csak sétálok. A falut és a határt járom.
- Múltkor a városban jártál.
- Havassyné pénzügyeit intéztem.
- Miért nem kérsz gyógyszert..., valamit, kezeltetted magad, amikor beteg vagy?

- Erre nincs gyógyszer. Kezelés? Ki, hol, mikor? Nemsokára itt a front. - Újra a levegőbe bámult. - Az a kisgyerek, ott az ágyban! Az a nagy orrú férfi velem szemben, amint ráfogom a fegyveremet... Körülöttem hullák, véres húscscafatok, félig megégett emberi...

Nem folytathatta, mert Ilonka felugrott, két fülére tapasztotta a tenyerét, és felsírt.

- Ne... ne kezd megint!
- Te meg ne sírj, mert megvadulok! És...

Ilonka nem hallgatta végig, megfordult, és kimenekült az ajtón.

Balczó János, a Hangya Szövetkezet Járási Központi Pénztárának vezetője újságot olvasott. A kis szobácska ablakaira acél vasrácsot szereltek. A belülről bezárt ajtót dupla vaslemez fődte, amit biztonságként két kallantyúval zártak be. Úgy nyikorgott, ha kinyitották, mint a régi börtönajtók. Ebben a kis szobácskában rendezték be a pénztárat. Középen asztal állt, ezen számlálták meg a járás boltjaiból hetenként beküldött pénztömböket, amelyeket kis zsákocskákba csomagoltak, és berakták a fal melletti hatalmas páncélszekrénybe. Néhány széken meg egy rolószekrényen kívül, amelyben a nyomtatványokat tartották, több bútort nem helyeztek el a szobában. A pénz ideszállításáról a falvak Hangyaszövetkezetei maguk gondoskodtak. Nemcsak a pénztár, a központi székház is a kimondottan jól védett épületek közé tartozott. A főbejárati, a vastag tölgyfából készített ajtót, biztonsági zárral látták el. Az udvart magát magas kőfal övezte. Tetején kétméterenként befelé hajló vastartókon, három rétegben kifeszített tüskésdrót feszült. A hatalmas, kétszárnyas, udvari nagykaput vastag vaspántokkal erősítették meg, közepén nagy, erős lakatok lógtak. Állítólag, amikor a várost még megyeszékhelyként tartották nyilván, itt tartották fogva a rabokat. Erről azonban már kevesen tudtak.

Balczó János, mint a pénztár vezetője s egyetlen alkalmazottja, csak pénzbeszállítás idején tartózkodott ebben a kis, de igen jól védett helyiségben. Napközben kint ücsörgött az udvaron, csak éjjelre vonult be a pénztárhelyiségbe, és zárta magára az ajtókat. A sarokban puska, zsebében hatlövetű forgópisztoly lapult.

A Magyar Futárt lapozgatta.

Eközben a tetőn valaki óvatosan lefelé ereszkedett. A macskák is megirigyelhették volna a mozgását. A szomszédos Hangya-bolt csatornáján mászott fel a tetőre, onnét, mivel ezen a soron valamennyi ház összeépült, egyszerűen átmászott ide. Mihelyt megakadt a lába a kémény szélében, óvatosan megfordult, és hason lecsúszott a csatornáig. Megragadta, ránehezedett, kipróbálta, hogy megbírja-e, majd félszaltóhoz hasonló mozdulattal átlendült a csatorna fölé, és akrobatákat megszégyenítő mozdulatokkal a lefolyócsövön leereszkedett a földre. Lent egyenesen a kapuhoz rohant. Kihúzta a hatalmas

tolókart, miáltal némi rés keletkezett, annyi amennyit a két lakatpánt kilengése megengedett, s kiszólt:

- Minden rendben. Dugjátok be a pajszer!

Kopasz, mivel ő volt az, a pisztolyán kívül semmit sem hozott magával. Ha nincs ez a rés - tervezték -, a pajszer átdobják a kőfalon.

Kint a kapu előtt Pislogó és Lófogu állt, a többiek távolabbról fedezték őket. A kért acélpajszer is ők dugták be, amellyel - egyszerű emelőkarként használva - néhány nekirugaszkodás után lefeszítette az első lakatot. A másikhoz jobban hozzáfért, ezért azzal gyorsabban végzett.

- Gyertek! - szólt, miután kitárta a kaput.

Lófogu belépett, Pislogó azonban, mielőtt belépett volna, halkan füttyentett, mire a többiek is felálltak, puskájukat előreszegezve átrohantak az úton.

A kapuban Kopasz rövid szemlét tartott.

- Mindent a megbeszélés szerint! - csak ennyit mondott, majd rájuk sem hederítve többé előreindult...

Balczó, már a lakatok lefeszítésekor keletkezett enyhe zörgésre felfigyelt, ám nem tulajdonított különösebb jelentőséget neki, amíg az ablak is meg nem koppant. Éppen egy gyilkosságról szóló riportot olvasott, ezért kétszeresen is összerendezte. Pár pillanatig ébren fülelt: lélegzete lelassult, szemei az ablakra meredtek, mozdulatlanul ült a helyén... Valamivel később felállt, az ablakhoz sietett, hogy kilessen.

Ekkorra a másik ablak is megkoppant.

Mi a fene lehet ez? - riadozott. - Bogár?

Sietve visszafordult, a villanykapcsolóhoz lépett és lekapcsolta. A torokfojtogató sötétség kormos ölelése még jobban ereibe fagyasztotta a vérét.

Szent János, világító bogár lehetett. A fény felé repülve, oda-vissza beleütközött az ablak üvegébe.

Anélkül, hogy felkapcsolta volna a villanyt, visszaballagott az ablakhoz. Útközben egyik székbe botlott, ami nagy zajt csapva feldőlt. Majd szívbajt kapott. Az ablakhoz érve is a szívéen tartotta a kezét, és önmagát csillapítva lesett ki, fülelt bele a sötétségbe kapaszkodó csendbe.

Semmi - könnyebbült meg, de csak egyetlen pillanatra, mert az orrát füst csiklandozta meg.

Riadtan szimatolt körbe: mintha papír égne, vélte.

A vasajtó széleinek vékonyka résein, gyenge fény szűrődött be, amely éppen olyan váratlanul érte, mint előbb a füst, mely egyre jobban betöltötte a kis helyiséget. Félelme tovább fokozódott, mert most már kifejezetten érezte az égett papírszagot.

Csak nem valamiféle csel? Egyébként is szigorúan tilos elhagynia a pénztárat! - Közben megállás nélkül szimatolt. - Valaki eldobhatta a csikket, vagy benne felejtette a hamutálcában az égő cigarettáját, avagy a fene tudja: rongy vagy... Csak nem rövidzárlat?

A füst folyvást nőtt, ezért nem töprenghetett tovább. Az is eszébe ötlött, hogy telefonon beszél a csendőrségre, viszont ha csak vaklármának bizonyul, holnaptól rajta röhög a város. Vagy telefonáljon az igazgatójának, aki ilyentájt sosincs otthon? Ha másutt nem a klubban kártyázik. Közben az ajtóhoz ért. Sorban elforgatta a kallantyúkat, és kinyitotta a zárat.

Nem lépett ki, várt.. Körbe szimatolva kereste az irányt, ahonnan a füst eredhetett. Villámcsapásként érte a felfedezés: közvetlenül az ajtóban füstölgött valami.

Lehajolt.

Az első ütés ekkor érte. A következőt már a földön kapta, mire pilanatokon belül elvesztette az eszméletét.

- Elég! - szólt rá Kopasz Dagadtra. - Kezeld le, s húzd a sarokba.

A páncélszekrényt, mert hiába keresték a kulcsát, Kajla törte fel. Óriási hidegvérrel dolgozva, lyukat vágott az oldalán. Kalapácsa végére óvatosságból, nehogy nagy zajt csapjon, rongyot csavart. Olyan szakszerűen dolgozott, hogy mire Dagadt összekötözte Balczó János kezét-lábát, és betömte a száját ronggyal, a többiek már az összes pénzt belegyömöszölték egy ott talált pénzeszsákba.

Tervszerűen, összehangoltan dolgoztak, vonultak vissza a majorba, ahol a szokásos módon osztoztak, majd kinyilvánították szándékukat, hogy senki sem lép ki a bandából. Kopasz rövid utasításokat adott, és kijelölte az újabb búvóhelyüket: egy pincét a Kupor-hegy oldalában, ahová azonnal át is vonultak. Nagyon tetszett, igazi betyártanyának

tartották, ahol rövid mulatozást csaptak. Az italt és az élelmet előbbi búvóhelyükről hozták át. Kopaszt is marasztalták, hiába. Megjelölte a napot, amelyen ismét találkoznak, s úgy eltűnt, mint megzavart macska a sötétben.

* * *

Lepsény Levente főszolgabíró gondterhelt homlok-ráncolgatás közepette állt, a középszerű, ovális asztala mögött.

- Uraim! - szavai súlyosak, elkeseredésbe hajlók. - A Gazdák Biztosító Társulata után, nem beszélve egyéb kisebb helyekről, tegnap éjjel, amint önök is tudják, betörték a Hangya Szövetkezet Járási Központi Pénztárába is. Pénzbegyűjtési nap volt. Óriási összeget raboltak el. Horribile dictu, ezek már nem közönséges lótolvajok: gengszterek. Az a mód, amint végrehajtották! No de - kaszáló mozdulatot írt le a kezével -, önök szakemberek, biztosan kielemezték.

- Azonosak a nyomok, és a fondorlatos végrehajtás is, ugyanazon bűnbandára vall - vetette közbe Urbéry Ferdinánd rendőr százados.

- A megelőző éjjelen - folytatta Lepsény Levente -, két postát - az ég felé emelte a kezét -, magyar királyi postákat raboltak ki.

- Ráadásul ugyanazok - jegyezte meg csendesesen Kelemen Elemér csendőrparancsnok. Hangsúlyában a tehetetlenség mérge bujkált, majd szétrepesztette a fejét.

- Tehát egy nagyon veszélyes, vérszomjas banda garázdálkodik a környékünkön. Alig számoltuk fel azt a... ezekhez képest kisszerű lótolvajokat... Hol is? Ja, megvan: stílszerűen Sovány János lókupec portáján. Már is újabb bűnbanda garázdálkodik!

Lehajtotta a fejét. Hová lett a régi pattogós beszéde, amely annyira jellemezte Lepsényt? A rátarti, a kényeskedő, a hetvenkedő férfi, úgy állt a tisztjei előtt, mint mindenszentek napján az apja sírjánál szokott. Sőhajszerűn folytatta:

- Ezeregy sebből vérző nemzetünk testét rozsdá marja. De miért pont nálunk? - Előbbi kéztördelő mozdulatai csapkodássá fajultak. - A férfiak zöme, színe-java a frontokon harcol. Tucatszám kézbesítjük ki a halottbejelentő értesítéseket. Sokan eltűnnek, mások hadi-

fogságba esnek. - Felemelte a mutatóujját. - Belső értesítés: egyes egységek dezertáltak.

A két tiszt fészkelődött. Lepsény Levente feljebb emelte a hangját:

- Ne kerteljünk! Egymás között vagyunk. Régen a saját földünkön folynak a harcok, uraim! A frontról kapott hírek... elriasztóak! Március tizenkilencedikén megszálltak bennünket a németek. Jó, itt még nincsenek... - Maga elé nézett, és sokat sejtetőn elhallgatott.

Úrbéry Ferdinánd felállt.

- A legjobbak után, már a közepes tehetségű nyomozóim is a fronton szolgálnak. Fiatalabb rendőreim, ki az első vonalban, ki hátul a rendfenntartóknál... Ezzel az elvénuült állománnyal, annak is örülnék, ha rendet tartanának a piacokon. - Hanghordozása nosztalgikussá vált. - Bezzeg a régi gárdámmal úgy szétcsapnék közöttük, hogy no! Napok alatt felgöngyölíteném ezt a bandát!

- Ezt is mondhatnám: hic Rhódus, hic salta! De nem mondom: Hic et nunc... alkalmazkodva a jelenlegi helyzethez, tervet dolgoztam ki. Most elétek tárom!

A főszolgabíró egy iratot emelt fel az asztaláról. Belenézett, majd felcsapta a fejét, és tovább mondta:

- Valamennyi intézmény elé őrséget állítunk. Bedobjuk a nemzetőrségünket is. Ezzel egy időben fokozzuk a rendszeres járőrjárataink számát. Ők ellenőrzik majd a civil és félcivil, a nemzetőrség és a hivatásos alakulatainkból verbuválódott őrségeket... Összehangoljuk a munkájukat. Elemér, ez a te feladatod lesz! Értesítsd a kastélyokat a banda garázdálkodásáról! Tegyél célzásokat saját védelmük megszervezéséről. Fegyverezzék fel a személyzetet husángokkal és vasvillákkal. Éjjelre alaposan zárjanak be mindent! Jó lenne, ha a parkokba is állítanának őrséget! Szervezd meg a riasztást! Mindig legyen kéznél lovas gyerek, aki azonnal értesítést hoz a támadásról! Te pedig, szervezz egy gyors, jól felfegyverzett csoportot, akik állandóan készenlétben állnak! Legyen kocsijuk, lovuk, hogy baj esetén, percekben belül a helyszínre érkezessenek!

Lerakta a papírját.

- Ennyi. A részleteket külön beszélem meg veletek. Ne feledjétek: qualis rex, talis grex: ha szóról szóra nem is, átvitt értelemben igaz:

amilyen a vezető, olyan a nép, márpedig a vezetők mi vagyunk, legalábbis itt e járásban.

Kelemen Elemér váratlanul felállt.

- Méltóságos uram...

- Hagyd a formaságokat! - legyintette le a főszolgabíró.

- Jó hírrel szolgálhatok - folytatta az finoman meghajolva. Úrbéry és a főszolgabíró egyszerre hörrentek fel. - Minap egy csavargót kísérték be hozzám: Ruzsányi Bertalant. Ő ismer egy valakit a banda tagjai közül, akinek alvilági neve Pislogó. Igaz, más neve nincs, azaz van, de azt senki, talán ő maga sem ismeri már, mert elfelejtette. Valamin összevesztek a bandavezérrel. Egyébként ez a bizonyos Ruzsányi erről a bandavezérről semmit sem tud.

- És arról a bizonyos Pislogóról van személyleírásod?

- Persze.

- A bandavezérről?

- Róla csak annyit mondott ez a bizonyos Pislogó Ruzsányinak, hogy pechhel rá, előbb-utóbb kinyírja. - Látva a főszolgabíró kételkedő arcát, gyorsan megnyugtatta: - Holtbiztos nyomon vagyok. Pislogót figyelem. Egyszer, Ruzsányi vallomása alapján majdnem hurokra akadt. Az utolsó pillanatban csúszott ki a markomból, viszont abban a falusi házban, ahol a szeretője él, már házkutatást is tartottam. Több, mint ötvenezer pengőt foglaltunk le. A szalmazsákban tartotta. Idő kérdése és...

- Szabadlábra helyezted azt a bizonyos Ruzsányit?

- Bizonyos feltételekkel: ha a kezemre dolgozik. Azóta hetente kapom a híreket.

Lepsény Levente elismerően rábólintott.

- Tipikus csendőr módszer - gúnyolódott minden élc nélkül Úrbéry Ferdinánd.

- Viszont célravezető - jegyezte meg nyomban Lepsény. - Minden áron semlegesíteni kell ezt a bandát, mielőtt országos üggyé dagadna ez a mindent felülmúló rablássorozat! - Titokzatosan lesett körbe. - Ezenkívül ne feledjétek, itt vannak a németek is. Könnyen beavatkozhatnak... Például, a szép Havassyné kettős: magyar és német ál-

lampolgár, ezért senki sem kérdezheti: quo tituló, mert a jogcím adott.

- Színüket sem láttuk még a németeknek.
- Eddig.
- Bezzeg Pesten...
- Úgy hírlík, egyre többen s többen lesznek,
- Lassan-lassan teljesen megszállnak minket.
- Ugyanazon az oldalon vívjuk szent háborúnkat.
- Óriási véráldozatokat szenvedünk el a frontokon, csupán szövet-ségünkéből adódón.

- Borzalmas dolgokat hallani. Egyik, régi tisztársam mesélte. Nemrégén járt itthon, a fronton harcolt végig, se rendes ruházatuk, se korszerű, a németeket meg sem közelítő fegyvereik nincsenek. Viszont az összhang, a bajtársiasság, mármint a németek és a magyarok között rendben zajlanak, ha kisebb döccenők akadnak is. Miért is ne! Elvégre két civilizációról van szó.

- Én kifejezetten félek a németektől - vágta egymás szavába.
- Félsz, nem félsz, rájuk vagyunk utalva. Nélkülük fejünkön táncolna a muszka. Minket sorban agyonlőnének, a nőket megerősztolnák, rabolnának. - Lepsény felállt. - Ettől pedig: quod deus avertat, mondom a bölcs filozófus után, mert tényleg ne adja az Isten!

Széttárta a két kezét.

- Uraim! Délután kettőkor találkozunk! Megbeszélésünket a részletes program összehangolásával kezdjük. Előtte, amint mondtam, sorban tárgyalok veletek. Ami pedig Havassynét illeti, hamarosan felkeresem!

Olyan hangon mondta, mintha most jutott volna eszébe. A két tiszt nem csodálkozott. Régen tudták, más is, hogy tetszik neki a kikapós úrnőcske. Igaz, maga Lepsény sem hagyott időt a csodálkozásukra, mivel sietve hozzátette:

- Hivatalos ügyben, nehogy bonyodalmat csináljon nekem a németeivel! - Kelemenhez fordult: - Tehát őt hagyd meg nekem! - Rákacsintott, majd az asztalát bámulta egy ideig. - Ámbár lenne más megbeszélhivalónk is, viszont ehhez képest... - suttogetta, mígnem,

mint a mellékes kérdéseket szokta, gyorsan félresöpörte gondolatában a más megbeszélni szándékozókat.

Meghajolt.

- A délutáni viszontlátásra!

III.

A köztisztviselők boltjában a tagok leginkább hitelre vásároltak. Tartozásaikat vásárlási könyvecskébe jegyezték be, amelyeket fizetéskor - amely rendszeresen a hónap első napjára esett -, egy összegben egyenlítették ki. Ráadásul ugyanabban a pénztárban, ahol az így befolyt összeget tartották, őrizték az ékszereket is, mert ez a hatalmas bolt, már-már áruház, ékszereket is értékesített. Ezen kívül érték-megőrzéssel is foglalkoztak. Nagykereskedők, nagybirtokosok és más dúsgazdag emberek leadták az értékeiket, leginkább fölös ékszereiket megőrzésre, amelyeket az üzlet, bizonyos összegért, készségesen elvállalt. Ráadásul elszállításukig, a zsidóktól elkobzott ékszereket is itt őrizték. Ezeket az értékeket mind, igen jól védett és őrzött helyiségben raktározták el.

Nem véletlen tehát, hogy Kopasz és bandája, most ezt az üzletet vette célba, ahová szokásuktól eltérően - ők is értesültek a megerősített őrségről, a portyázások számának növeléséről -, most meglepetésszerűn és vakmerően, nem éjjel, még csak nem is este, a déli órákban csaptak le.

Az igen forgalmas, fényes üzlet a város főutcájának közepe táján kapott helyet. Udvara tele volt üres dobozokkal, egymásra rakott ládákkal és szanaszéjjel gurítgatott hordókkal. Ahány, annyi búvóhely!

Kopasz és Pislogó majdnem félórája ült az egyemeletes épület előudvarának egyik zugában. Ezt megelőzőn a hátsó udvarba lopóztak. A ládák és más csomagolóanyag-halmazok között lapultak meg, ahonnet szépen az előudvarba osonva, végignézték, miként vonult el az alkalmazottak nagyobb része ebédelni a szemben lévő vendéglőbe.

Miután az utolsó személy is elhaladt előttük, előléptek, és egyszerűen felsétáltak a padlásra. Az udvarból külön lépcsőház vezetett fel az emeletre, onnan tovább a padlásra. Ezen a lépcsőn hordták fel az árut a különféle osztályokra, és ezt használta a személyzet is. A padlásról a kéményseprő létrán másztak fel a szellőzőnyílás ráájára, onnét ki a tetőre.

A földszinten helyet kapó termet, ahol a pénzt és külön leválasztott részben az értékeket tárolták, igen jól védték. Ablakait erős vasrácsok fedték, ám mivel az ablakok kifelé nyíltak, ezeket a vasrácsokat az ablaktól jó ötven centivel megnyújtották, felül, széles, nyitott részeket hagyva az ég felé, amelyeken egy ember felülről könnyedén becsúszhatott... Kopasz és társa éppen azért lapult a tetőn, hogy e részek valamelyikén bebújhasson a pénzt és az értékeket őrző helyiségbe. Eredeti elgondolás szerint az udvarból akartak felmászni a vasrácsokig. Gondolták, hordókat gurítanak a falhoz, vagy üres ládákat raknak az ablak alá... Nem tehették, mert közvetlenül az ablakok alatt hatalmas, nyitott pincelejárat tátongott. Kopasz többször megfordult itt az elmúlt napokban, ezt a nyitott pincelejáratot azonban, nyilván a sok ládától, nem láthatta meg. Szidta is magát érte, miközben tervet változtatott. Ez így szólt: Felmennek a tetőre, onnan Kopasz leereszkedik egy kötélén a vasrács és az ablak közötti részbe, ahonnan a nyitott ablakon behatol a kiszemelt helyiségbe, amelyet előzőleg pontosan felderített. A rablást az adott helyzetnek megfelelően hajtja végre. Kés, fegyver a zsebében lapult. A zsákmánnyal, ugyanezen a kötélén mászik vissza, a jelenlegi helyükre, a csatornán túli tetőrészre, ahonnan átmásznak majd a szomszédos háztetőre - abban a házban senki sem lakott most, a zsidó tulajdonosát és családját deportálták -, onnan, a hasonló szellőzőnyíláson be a padlásra, és tovább, le a földszintre.

A kötelet a kéményseprő padka vaslábához erősítették.

Miután az udvaron minden mozgás megszűnt, Kopasz Pislogóhoz fordult:

- Lemászok a csatornáig. Ha pisszentek, ereszd le a kötelet! Belekapaszkodok, s átlendülök a csatornán. Te semmivel se törődve, csak ereszd, ereszd, amíg a kötél engedi. Egyébként, szerintem, éppen a rácsig ér. Lassan, mert közben a terepet is figyelnem kell!

- Ha netán valaki bent maradt a helyiségben?

- Belesek, baj esetén fütyöntek. Te is ereszkedj le a csatorna széléig, és fedezz a fegyvereddel, mialatt én visszamászok. Célzott lövésekkel lőj!

- Miről tudom meg, hogy leértél, baj nélkül értél le?

- Megrángatom a kötelet. Te lecsúszol a csatornáig, s figyelsz! Ha valaki feltűnne az udvaron, azonnal lőjél rá! Ez lesz a jel! Mire én gyorsan visszamászok. Ha semmi sem történik, a csatornánál kuporogva várj! Sok ékszert hozok, át kell vened tőlem, hogy visszamászhasak melléd a tetőre, mert teherrel ugye...

- Nem lenne jobb, ha... előbb a zsákmányt húznám fel, csak utána téged?

Kopasz szeme a kivágott résen át nagyot villámlott, mire Pislogó önkéntelenül hátrább húzódott.

- Nem bízol meg bennem? - rebegte kétszínűn.

- Azóta fűjsz rám, mióta átvettem tőled a vezetést, és leütöttelek.

- Csak nem hiszed, hogy pácban hagylak! - méltatlankodott Pislogó, műfelháborodással.

- Nem tojnék be, viszont téged, mert hiába bujkálnál előlem, előbb-utóbb megölnék.

- Régen elfelejtettem azt az esetet. Se harag, se féltékenység nem maradt bennem. Leleményesebb vagy, hozzám, a pancserhoz képest villogsz. Menj nyugodtan, s legyen úgy, amint te akarod!

Kopasz mindenre számítva ereszkedett alá. Arra is ügyelt, hogy végveszély esetén legyen mibe megkapaszkodnia. Ha netán elszakadna a kötél, a tőle nem messzire vezető villámhárító fonott rézhuzalába kapaszkodna. Enélkül menthetetlenül holtra zúzná magát a széles pincelejárat betonlépcsőin...

Miután leért, a vasrácsra állt, és megrázta a kötelet. Pislogó azonnal leereszkedett a csatornáig, hogy onnét biztonságosabban szemmel tarthassa a terepet. Kopasz közben könnyedén leászott a cirádás rácson, majd a nyitott ablakon át beugrott a pénztárba. Elsőként a sok pénzt látta meg, amelyeket kötegekbe csomagolva az asztal tetején hagytak. A szobában senki sem tartózkodott, viszont a folyosóról hangok szűrődtek be. Az ajtóhoz futott, és hallgatózott: két férfi beszélgetett. A téma, mint mindenütt: a háború körül forgott. Vissza ment az asztalhoz, ahol egy üres zsákot talált. A pénznek készítették oda. Felkapta, a hóna alá szorította, s az elkülönített helyiségbe vezető ajtó felé lesett, ahol - jól tudta - rengeteg bizományba és a zsidóktól elkobzott, ideiglenes megőrzésre leadott ékszert talál, amelyre

nagyon vásott a foga, mert a pénz most nem érdekelte. A másik meglepetés akkor érte, amikor észrevette, hogy az ajtót nyitva hagyták. Egyetlen pillanatig sem tévovázt. A nyitott ajtóhoz rohant, onnan be a tűzbiztos helyiségbe.

A bizományosok külön kis, a zsidóktól elkobzott ékszerek nagyobb pánccs szekrényekbe voltak zárva.

Becsapott a rohadt! - sziszegte, ugyanis úgy értesült, hogy az újabb szállítmányok érkezése alatt, amelynek ma délben van az ideje, néhányat nyitva talál.

Bosszúsan sietett vissza az irodába, ahol automatikusan, a pénz várása alá kerülve, néhány köteget be akart dobálni a zsákjába. Óriási önmegtartóztatásába telt, hogy ne tegye, s egyébként is az ajtó előtt lépteket, majd kulcsörgést hallott, amely megtorpanásra készítette.

Az ajtó mellé futott, elővette a pisztolyát, és szorosan a falhoz lapult.

Középkorú férfi lépett be. Tekintete néhány lépés után az asztalra tévedt.

- A pénzeszsák! - ámult el. Másra nem maradt ideje, mert Kopasz előlépett, és a hátába nyomta a pisztolya csövét.

- Egy szót se - súgta -, mert lelövöm! - Szabad kezével odébb tolt a férfit, az ajtót belökte. - A kulcsokat! - súgta elriasztó hangsúllyal.

- A zsebemben van - hörögte az ijedségétől rekedten. Szájából nyál folyt a padlóra.

Kopasz kivette a zsebéből a kulcsokat.

- A falhoz! Két tenyerével neki támaszkodik! - vezényelte. - Nem tréfálok! A legkisebb mozdulatra golyót röpítek a fejébe! Fegyvere van?

- Az asztalfiókban tartom. - A falhoz lépett, és úgy, amint parancsolta, felemelt kezével rátenyerelt.

Kopasz ez alatt kulcsra zárta belülről az ajtót, ám alig fordult meg, az előbbi férfi, korát meghazudtoló frissességgel rávetette magát. Olyan nagy shunggal csapódott Kopaszhoz, hogy a földre sodorta. Pisztolya, messze a sarokig repült. A földön dülakodni kezdtek. Már az első mozdulatoknál kiderült, hogy Kopasz jóval erősebb. Könnye-

dén legyűrte, az kiabálni kezdett, ezért tenyerét szorosan a szájára tapasztotta, és a mellére ült.

- Megmondtam - sziszegte elszántan -, ha nem engedelmeskedsz, megöllek! - tegezte le elsőként.

- Kegyelem... - nyögte halálra rémulten, fulladásba hajló hörgése közben. Szeme kidülledt, arca elvörösödött, később teljesen elszedérségedett. Csak a lába mozgott még, mert a testét Kopasz izmos combjai valósággal abroncsba fonták, kezeire rátérdelt.

Miután a férfi teljesen elernyed, Kopasz hirtelen felállt.

- Saját bőrödön tapasztalhattad, hogy nem tréfálok. - A sarokba ment a pisztolyáért, utána az asztalhoz lépett, és kivette a földön nyögő, cihelődő férfi pisztolyát, amelyből a golyókat sorban a földre pötyögtette, magát a pisztolyt visszadobta a helyére, amíg a sajátját a zsebébe süllyesztette. Ezután, a még mindig a földön ücsörgő férfihoz lépett s ráförmedt:

- A páncélszekrények s a fakkok kulcsait kérem!

- Csak az egyik garnitúra kulcsai vannak nálam, a másik csomót elvitte a társam...

Kopasz a jobb lábát a mellének szegezte, a földre nyomta, s kissé ránehezedett.

- Ha nem segítesz, összeroppantom a torkodat! - Már is a torkára lépett. A földön fetrengő férfi szemei egyre jobban megüvegesedtek, arcán a láthatatlan, mégis jelen lévő halál csókja cuppant.

- Vedd le a lábadat - tegezte vissza. - Beszélek.

Kopasz levette a lábát. A férfi néhányat hörgött.

- Az első három, ezekben tároljuk az aranyakat nem kulccsal nyithatók, számkombinációval működik.

- Mondd!

- Az igazgatóm kezeli. Csak ő nyithatja ki...

- Az időt húzod? - fenyegetően felemelte a lábát, azzal ijesztgette, hogy megint a nyakára lép.

- Jupiter - nyögte ki a férfi kissé odébb húzódva.

Kopasz melléje térdelt, keze fejével könnyörtelenül fejbe sújtotta, amitől a férfi azonnal elvesztette az eszméletét.

Kopasz felállt, felkapta a zsákot, és a másik szobába rohant.

A sorban kinyitott rekeszeket színültig tömve találta aranytárgyakkal, ő azonban csak azokat vette ki, mert válogatott is, tömte bele a jó nagy pénzeszsákjába, amelyeket értékesebbeknek vélt, és amennyit, ha nem is könnyedén, de elbír majd. Miután gondosan bekötötte a zsákot, a másik szobán át az ablakhoz sietett. Kilépett, és sietve felmászott a rácson a kötélig. A zsákot, egyébként nagyon bántotta, hogy nem hozott valamit, amivel a hátára erősíthette volna, a két lába közé szorította, ezért teljesen a két kezére szorítkozva mászott fel a csatornáig. A rendkívül erős férfi még ezzel a nem éppen kicsi teherrel is könnyedén és gyorsan haladt felfelé.

Még a csatorna szélét fogta, amikor legnagyobb meglepetésére valaki elordította magát. Lentről az udvarból hangzott fel.

- Tolvaj! Kötélen mászik, nézzétek!

Másvalaki közbekiáltott:

- Segítség! Tolvaj!

- Utána! - hangzott ki tisztán a buzdítás a sebtében keletkezett hangzavarból.

Kopasz ekkorra a csatornáig ért, ügyesen belekapaszkodott a szélébe, felhúzta magát, ráhasalt, egyik kezével kapaszkodott a másikkal megragadta a kincses zsákot és Pislogóra szólt, aki az eresz szélén ült, s a lenti eseményeket figyelte.

- Vedd át, és meneküljünk!

Pislogó lehajolt, s a teletömött zsák után nyúlt.

Ezután olyasmi következett, amire Kopasz, minden elővigyázatosság ellenére sem számított. Pislogó másik kezében kés villant. Egyik kezével, hihetetlen ügyességgel kikapta Kopasz lába közül a zsákot, átemelte a csatornán, a másikkal elvágta a kötelet. Kopaszt jó erősen megrúgta, mire, hiába kapaszkodott mind a tíz körmével az ereszbe, menthetetlenül visszacsúszott, ám hihetetlen erejének, rendkívüli lélekjelenlétének köszönhetőn, ez a pillanat - csak a tudata alatt gondolhatta ki - is elégnek bizonyult, hogy lefelé csúszva belekapaszkodhasson a csatorna szélébe.

Néhány ujjával kapaszkodva lógott a föld és az ég között. Szerencséjére néhány tétova, riadt himbálódzás után, ha nehezen is, de sikerült elkapnia lábával a villámhárító rézhuzalját. Kígyószerűn belete-

kerődött, majd elengedve a csatorna szélét, szinte a levegőben úszva - úgy nézett ki alulról, mint egy jól sikerült akrobatamutatvány - rávetődött. A villámhárító falba rögzített kampói a nagy rándulástól kiszakadtak. A hosszú drót a föld és a csatorna között lengett. Kopasz többször is a falhoz csapódott, mire a lengés megállt.

Lent eközben az előbbi kis csoport egyre bővült. Mindannyian kiabáltak. Egyesek a tűzoltó, hosszú krampácsrúdjáért futottak, azzal szándékozták lerángatni, mások a lépcsőházba szaladtak... A nagy kapkodásban, az egyik ládarakás eldőlt, amiről Pislogó azt hitte, hogy Kopasz zuhant le a mélybe. Egyébként eddig a tetőn lapult s várt. Most hóna alá szorította az ékszerekkel kitömött zsákot, és amennyire erejéből telt, az előre megjelölt irányba sietett.

Kopasz, ha nehezen is, az összes tartalék erejét összeszedve, csak visszatornászta magát a csatornáig. Belekapaszkodott, ám az egészen váratlanul leszakadt. Csak azért nem esett le, mert a lábával még nem engedte el a villámhárító rézhuzalját. A kezével is elkapta a fonott rézhuzalt, és most már teljesen erre hagyatkozva mászott tovább. Kapkodás, és csipetnyi félelem nélkül haladt felfelé. Jól tudta: ha az előbbi rávetődéstől, testének megtöbbszöröződött súlyától sem szakadt ki a kéményből, most biztosan nem ereszt el. Lent valaki belekapaszkodott a villámhárító huzaljába, és mint macskát a fáról, le akarta rázni. Talán sikerül is, ha nem ér fel gyorsan a tetőre, de Kopasznak addigra, iszonyatos bátorsággal, elszánással, minden erejét bevetve csak sikerült felmásznia. Elengedte az erős rángatástól cserepeket összetördelő rézhuzalt, s macskamód, négykézláb mászva igyekezett tovább, fel a tetőn. Azok, akik előbb a lépcsőkön felrohanva közelítették meg a padlást, a kéményseprő létrán is túljutva a szellőzőnyíláshoz értek. Valaki a fejét is kidugta, és visszakiabált a társainak:

- Ott van! A tetőn mászik! Harisnya van a fején. Utána!

Kopasz kiemelt helyéről egy cserepet, és odavágta. Mivel látta, hogy ezzel nem rettentette el üldözőit, előrántotta a pisztolyát, és rájuk szegezte.

- Vissza!

Nem kellett megismételnie, azok egymást taposva, hanyatt-homlok menekültek...

Pislogó eddigre lent járt az utcán. Társait füttyszóval értesítette, akik minden eshetőségre készen előre kijelölt búvóhelyükön lapultak, szükség esetén készen az épület megrohamozására is, majd ki-ki az előre megszabott útján elindult a Kupor-hegy irányába.

Mire egybegyültek, kint teljesen besötétedett. Bent a pincében hat gyertya pislákoló lángocskái néhány méternyi lyukat vágtak a mindent átható sötétben. A penészes falakon sejtelmes árnyékok vihangoltak...

Földre teregetett pokrócokon ültek. Az ékszereket: aranytallérokat, arany karkötőket, gyémántkövekkel berakott brosstűket, különböző medáliákat, aranyórákat, számtalan s felsorolhatatlan, más igen értékes ékszereket már szétosztották. Nagyon jó fogást csináltak, a hangulat mégis nyomott volt. A vezérük, Kopasz elvesztése bántotta őket, amelynek saját szájjáúre szabott történetét, Pislogó korábban elmesélte nekik.

- Sehogyan sem veszi be ez a hülye agyam - verte látványosan a homlokát Dagadt -, hogy Kopasz nincs többé. Legalább egyszer megláttam volna az arcát, álarc nélkül!

- A kapualjban lapultam - vágott közbe Pislogó -, ő egyszer csak mellettem termett. Hogy mikor húzta fel a harisnyáját, nem láttam.

- Fel sem ismertük volna az utcán!

- Nagyon bánt, sajnálom - telt meg részvéttel a hangja Lófogúnak. - Tényleg a csatornáról zuhant le?

- Én mindent megtettem - védekezett Pislogó. - Csak a fél kezem maradt szabadon, mert a másikban a zsákot tartottam. Tudod, milyen nehéz? Én fel sem bírtam volna vele mászni a kötélen. - Arcát meszterkelt részvét öntötte el. - Minden olyan hirtelen történt...

- Hatalmas férfi volt, ha el is kapod... fél kézzel a csatorna szélén..., a magasban...!

- Téged is magával rántott volna.

- Ilyen főnökünk nem lesz többé, a biztos!

- Keveset beszélt, mégis mindent elmondott. Úgy forgott az esze, mint borotva a fenőszíjon.

- Bátor...

- Vakmerő és gyors...
- Mesterlövész volt.
- Mindenben jeleskedett, maga volt az ördög! Akár mi legyek, ha tényleg nem ördög volt.
- Ha minden ördög ilyen lenne, bizony isten, megcéloznám a poklot...

Ilyeneket beszéltek, amíg Pislogó közbe nem szólt. Olyan kétszínűn mozgatta a fejét s az ajkát, mintha még mindig azon járna az esze, ami történt.

- A kötél óriási kilengése miatt..., az éles cserepekhez dörzsölődhetett, amelyek elvágták... Ki gondolt rá, fent a veszélyben! Még a zuhanását is hallottam.

A gyertyákat bámulta, és hallgatott. Mesterkélten szomorú tekintébe némi kegyetlenség, elszánás, dicsfény egyvelege vegyült, hogy mostantól kezdve ő lesz a vezér, ami egyiküknek sem tűnt fel most. Annnyira hitelesen beszélt, hogy egyáltalán nem kételkedhettek a szavahihetőségében.

- Gyűjtsunk emlékére gyertyát! - javasolta Dagadt.

Lófogú máris másik gyertya után nyúlt. Hozzá esett a legközelebb, ám a mozdulata hirtelen megdermedt. Valaki, aki eddig távolabb a falhoz bújva lapulhatott, most váratlanul előlépett. Kezében szorongatott pisztolyát Pislogóra szegezte.

- Kopasz! - tört fel szinte egyszerre torkukból a hang, miközben, mintha kísértetet látnának, megbabonázottan bámulták. - Ez tényleg ördög. Megjelent...

Elsőként Dagadt ocsúdott fel. Hozzá akart ugrani, hogy átölélje.

- Maradj veszteg! - szólt rá Kopasz. Pislogóhoz lépett, és a legcsekélyebb ellenállást sem tanúsító férfit egyetlen ütéssel letaglózta. Miután az elterült a földön, a többiekhez fordult: - Készakarva vágta el a kötelet, és a lábával is meglökött, hogy biztosabban lezuhanjak. Ha nincs ott a csatorna, amibe egy pillanatra belekapaszkodhattam, és a villámhárító erős rézhuzala, menthetetlenül lezuhanok a mélybe... A hóna alá szorította a zsákot, és amíg én a huzalon lógva, élethalálharcomat vívtam, elpuccolt. Végig hallgattam, milyen mesével etetett meg benneteket.

Azok dühösen közbekiabáltak:

- Öljük meg!
- Áruló! Felesküdtünk, mégis meg akart ölni!
- Halál rá! Kötél!
- Majd én elintézem ökelmét, a piszkot! - kardoskodott Dagadt.
- Abba én is belesegíték - kontrázott rá Kajla.

Közben Pislogó magához tért.

- Ne öljetek meg! - rimánkodott sírásra hajlón. - Mindig sejtettem, hogy ördög. Most megbizonyosodtam róla. Soha... soha többé! Esküszöm, én leszek a leghűségesebb szolgád!

- Egyszer már esküdtél - ordította túl Dagadt, és leköpte.

A többiek, mint egy jelre, sorban leköpködték. Talán neki is esnek, s meglincselik, akadt, aki máris belerúgott, ha Kopasz közbe nem lép. Elkapta Pislogó zakóját a mellénél, és könnyedén felemelte.

- Megígértem, hogy megöllek, mégsem verlek most agyon. Nem akarom bemocskolni a kezemet, de társaim kezéhez sem tapadjon vér, főleg saját testvérük vére! Annyira piszkos vagy, hogy nem érdemelsz golyót, neked kötél járna!

Fejét harisnya fődte, csak a szeme és a szája maradt szabadon, ezért semmi indulat, semmi szenvedély nem látszott meg rajta. Ellökte magától, Pislogó a saját lábába botolva újra elterült a földön.

- Betartom a vadászszabályokat: álló vadra nem lövök, viszont gondom lesz rád! - Ráordított. - Fuss!

Pislogó fel akarta kapni a szatyrát, amelybe osztozkodáskor a saját részét rakta, ám Kopasz hirtelen rálépett a szatyrára.

- Ez az enyém! Te semmit, de semmit sem kapsz! - Belerúgott Pislogóba. - Fuss, mert...!

Még be sem fejezte, mire Pislogó megfordult, és pillanatokon belül eltűnt a sötétben.

Dagadt, Kopasz leghűségesebb társa, élesen megcsóválta a fejét, ám nem szólalhatott meg - tiltakozni akart Pislogó szabadon engedése miatt -, mert Kopasz rászólt:

- Nézz utána! Ne lödd le, hadd menjen a fenébe!
- Fegyver van nála - szólt vissza az menet közben.
- Ne félj, nem használja! Ha mégis..., eressz bele ólmot.

- Nem jól tetted, főnök! - vetette a szemére Lófogú. - Én nem engedtem volna el, az biztos!

- Álarc nélkül nem ismer fel, ezért állandóan rettegni fog tőlem, ami nagyobb büntetés, mintha lepuffantanám. Szenvedni hagyom egy ideig, aztán lenyakazom.

- Nem ismered te akkor Pislogót!

Kopasz olyan mozdulatot írt le a kezével, mintha meg akarná nyugtatni a társait, mire azok elcsendesedtek. Közben visszajött Dagadt is.

- Elment? - érdeklődött Kajla, és még valaki.

- Elhúzta a csíkot a rohadt.

- Ül le! - kérte Kopasz, miután a földre vetette magát, majdnem elhasalt a pokrócon. - Következő helyünk - fordult a többiekhez - a kígyóhegyi-tanya. Az átköltözést a szokásos módon hajtjuk végre. Kiki végezze a maga feladatát! Ha valamelyitek netán... - Nem folytathatta, mert közbekiabáltak:

- Ne is kérdezd többé! Nem tágítunk mellőled, főnök! A banda végleges - tette hozzá Dagadt sztentorian.

- Úgy van! - helyeseltek a többiek híven.

Kopasz felállt.

- Holnapután... egy óra körül találkozunk a kígyóhegyi tanyán. Holnap átköltöztök, holnaputánig szabadok lesztek. Ne rúgjatok be, főleg a szátokat tartsátok!

Hóna alá kapta a szatyrát, amelyet Pislogótól vett el, enyhén megbiccentette a fejét, és az őt még mindig kísértetnek vélő társai pillantásaitól kísérve elindult.

Jól tudták, hogy nem marad, ezért nem is tartóztatták, viszont ők ezen az éjjelen együtt maradtak, de nem mulattak. Állandóan Kopaszon törték a fejüket, mert ő nem élőlény: maga az ördög!

* * *

Pislogó még azon az éjjelen felkereste Ruzsányi Bertalant. Kis házban lakott a falu szélén: az apja és ő. Ruzsányi Bertalan nyáron mindig kint hált az istállóban, amit Pislogó is jól tudott.

- Ki az? - szólt ki azonnal a zörgetés után, lehet nem is aludt.

- Egyedül vagy?

- S a tehén? Talán ő nem itt alszik?

- Veled? - röhögött fel erőltetetten Pislogó.

- Majdnem - felcihelődött, és az ajtóhoz ballagott. Úgy mozgott, mint aki nem örül a váratlan látogatójának. Közvetlenül az ajtó előtt állt meg.

- Ismerős a hangod - szólt ki, mielőtt az ajtót kiriglizte volna -, de nem mondanám meg ki vagy.

- Pislogó.

Ruzsányi erre kinyitotta az ajtót.

- Kerülj beljebb! - súgta erősen álmosan, ernyedt nézése sűrű pislogássá változott.

Pislogó nem ment be.

- Múltkoriban... említettél valamit. Emlékszel?

Ruzsányi válasz helyett bő inge alá nyúlt, és sunyin figyelve a társát, vakargatni kezdte a mellét.

- Akkor azt feleltem, nem aktuális. Most köphetsz!

- Mit mondjak a csendőrnek? Hogyan néz ki...

- Azt - torkolta le -, hogy sötét harisnyát húz a fejére, amely a két szeménél és a szájánál ki van vágva.

- Hol lakik?

- Még nem tudom, de kilesem.

Ruzsányi bosszankodón nógatta meg a fejét.

- Kilesem..., kilesem, bagót sem ér.

- Odaviszem őket... - sokat sejtetően elhallgatott.

- Hová? - sürgette meg Ruzsányi.

- Biztos helyre, ahol nyakon csíphetik.

- Mit kérsz cserébe?

- Őt átadom, de az én bőröm nem eladó!

- Elmondom az „emberemnek”, akinek a besúgója vagyok. Mikor, hol találkozunk?

- Én kereslek fel. Éjjel-e, nappal-e, nem pötyögöm ki senkinek!

- Mégis?

- Jelentkezem.

- Rendben!

Pislogó elkapta a társa ingét és megrázta.

- Meg ne próbálj átverni!

- Haverod vagyok, vagy nem?

Pislogó arcán lekezelő mosoly bujkált, mialatt hátrálni kezdett.

- Ne keressetek otthon! Marisnál sem, mert őt menesztettem.

Ezzel fejezte ki, mennyire hisz neki.

* * *

Szép meleg nyári éjjel volt. Az égen - a különös fényű felhők pamacsainak cirádáiban - nagyra dagadt holdvilág úszott.

Vajon melyikük megy? A felhők vagy a holdvilág?

A fák némán bóbiskoltak. A tücsökciripelésbe távoli, andalító békakuruttyolás vegyült. A bokrok maguk elé merengve ültek a földön. A fák között repkedő baglyok fészükön ülő madarakat riogattak fel. Ahány bokor, annyi rejtély, annyi lehetőség a megbúváásra, annyi alkalom a megborzongásra.

S az a különös zsongás, amely mindent betöltött!

Boda Ilonka nagyon nyugtalanul aludt. Ha elszundított, rémképekkel álmodott, mire fel-felriadt, s tovább forgolódott, végül felült és belehallgatott a mély csendbe. Később a pongyolájába bújt. Puskája a fogason lógott. Mindig magával vitte, ha kiment. Most is.

Mire kiért a házból, az előbbi felhőpamacsok teljesen eloszlottak. A hold már nemcsak az iménti felhők csipkés rései mögül villantgatta fel egy-egy pillanatra sárga fényét, hanem teljes pompájában ragyogott.

Ilonka az egyik vastag fa törzsének dőlt, és belelesett a fák között settenkedő éjszakába.

A közeli bokrok megmozdultak. Nem lepődött meg, gyakran előfordult, hogy őz vagy szarvas settenkedett a ház körül. A kutyák megszokták. Már meg sem ugatták őket. Egyébként az egyik kutyája azonnal észrevette, amint kijött, melléje húzódott, és sűrű farkcsóválása közben egészen idáig elkísérte. A lába elé feküdt. Az ő felmordulása hívta fel a figyelmét, hogy se nem szarvas, se nem őz, hanem ember mozog a bokorban. Mindenáron rá akart rontani, alig bírta le-

csillapítani, ám később, ezen Ilonka lepődött meg a legjobban, teljesen váratlanul, magától elhallgatott.

A lány csőre töltötte a puskáját, és mindenre készen tartotta a kezében. A gyalogút nem messzire esett attól a fától, amely alatt állt, ezért az idegennek mindenképpen el kellett mennie, ha nem is közvetlenül előtte. De idegen-e? Másként, miért hallgatott volna el ilyen hirtelen Sanyi? - Így hívták a kutyáját. - Ha pedig vad, miért morgott, támadt előbb?

Lélegzetét visszafojtva figyelte az utat.

Mihelyt megismerte Czakó Tibort, szíve nagyot dobbant, majd kiugrott a helyéről, de azon nyomban le is higgadt, sőt kétségbeesett. Tibor nem az erdészház, ellenkezőleg, a falu irányába tartva, másik útra kanyarodott.

Rosszat sejtett, összeborzadt. Legutóbbi beszélgetésük jutott eszébe: Te örült vagy! - mondta, mire Tibor magától értődön megkérdezte tőle: Csak most veszed észre? - És miket mesélt el neki! Máig borzong a háta, ha rágondol! Éjjelenként nem alszik, összevissza bolyong... Igen azt is mondta.

Most is bolyongana?

A fejéhez kapott. Hirtelen megfordult, és pánikszerűn visszafutott a házba.

- Szegény Tibor! - zokogott bent az ágyára dőlve.

Annyi ideje sem maradt, hogy pontot tegyen keserűségének végére, teljesen váratlanul kopogtattak. Frissen felugrott, és az ajtóhoz futott. Könnyeit eközben törölte le pongyolájának bő ujjjaival. Az ajtót nem zárta kulcsra előbb, csak a kallantyút fordította rá. Kinyitotta. Bensőjét jóleső melegség járta át, előre örült, hogy magához szoríthatja, miközben Tibor bocsánatot kér a múltkor történetekért... Ám legnagyobb meglepetésére - kezét a melléhez szorítva hátrált -, nem Tibor, hanem a testvére, Barna állt előtte.

- Te... te? - rebegte zavartan Ilonka. Arca hirtelen elfehéredett, majd valamivel később vérvörössé vált. Szerencséjére semmit nem lehetett látni.

Barna zavartan veregette, rövidebb lába cipőjének hegyével a földet.

- A testvérem miatt jöttem - magyarázkodott, olyat nyelt, mint aki gyógyszert vett be, és megakadt a torkán. Hol a hosszabb, hol a rövidebb lábára állva, állásában is sántított.

- Tibor nincs otthon? - érdeklődött a lány seszínűn.

- Nincs.

- Hogyan lehet az? - játszotta el a hirtelen kiötlött szerepét, miközben félrelépett az ajtóból. - Gyere be! - Barna belépett. A lány a legközelebbi székre mutatott. - Ül le, addig én lámpát gyújtok!

Mielőtt meggyújtotta volna a lámpát, összebb húzta a pongyoláját, derekát övvel kötötte át. Már a gyufát is kivette a dobozából, amikor Barna rászólt:

- Olyan világos van, mint nappal. Minek a lámpa?

- És ha meglátnak? Te, a férfi, én... - Váratlanul felnevetett. - Látdod, mennyire megijesztettél! Azt is elfelejtettem, hogy erdőben vagyunk. - Továbbra is nevetve rakta le a gyufáját. - Igazad van, teljesen világos a szobám... Miért nem ülsz le?

A férfi megbillentve egyensúlyát, lábat váltott.

- Nem sokáig maradok. Lopva jöttem ki hozzád. Nem halaszthatam tovább! Gyorsan elmondom, mert mire lemegy a hold, haza szeretnék érn.

- Nem vettelek észre, holott én is kint tartózkodtam előbb.

- Én meg azt hittem, aludtál, s felvertelek.

- Kissé nyugtalanul aludtam. Kimentem sétálni. Később bejöttem, egyszer csak kopogtatnak... Tényleg, hogyan lehet az, hogy nem vettelek észre?

- A Laposon át, hátul az urasági úton, a fenyvesek között jöttem. - Közben, hol a lányt, hol a földet leste. Nagyon zavartan viselkedett. - Amint mondtam: Tibor miatt kerestelek fel.

- Tényleg nincsen otthon? - ismételte meg előbbi kérdését a lány. - Ha nincs, hol lehet ilyenkor? - Még csak véletlenül sem lehetett megérezni a hangján, hogy hazudik: előbb igenis látta az erdőben.

- Sohasem tudom, mikor van otthon, mikor nincs. Állandóan zárva tartja a szobáját. Egyébként mostanában a régebbieknél is kevesebbet tartózkodik otthon, leginkább a kastélyban...

- Éjjelenként is? - vágott közbe riadtan a lány.

- Éjjel is, de mialatt otthon tartózkodott is gyakran eltűnt éjjelenként. Hol itt látták a faluban, hol kint a határban. Úgy bolyong, mint a holdkórosok.

- Beteg?

- Sajnos. Éjjel felordít álmában, s beszélget..., magában beszélget. Vékony az ajtó, s olykor nem csukja be. Mindig a háború! - Sóhajtott. - Mások kint hagyták a fogukat, ő élőhalottként tért haza.

- Szörnyű dolgokon eshetett át.

- Borzalmas miket mesél, ha néha szóra bírom, mert nem mindig beszél, csak ha nyomás jön rá, akkor meg le sem lehet lőni: furton-furt beszél.

- Azt mondtad - figyelmeztette a lány szinten suttogva -, Tibor miatt jöttél.

Barna az asztalterítő rojtjaival játszott. Leküzdhetetlen zavartságát leplezte ezekkel a mozdulataival.

- Nehezen szántam rá magamat, hogy kijöjjek - kezdte kissé később -, Tibor nagy bajban van. Te szereted őt, ezért csak te segíthetsz rajta!

- É...én? - képedt el a lány. - Miben, hogyan?

- A szerelem néha rossz tanácsadó, tartja a mondás, de olykor csodára is képes. Fogjunk össze: te, aki szereted őt, én a testvére. Másként...

Ilonka éles fejcsóválása hallgattatta el.

- Sajnos, már én sem segíthetek rajta. Megkíséréltem. Késő. Szerintem az orvossal kellene beszélned.

- Testét az orvos, lelkét a szerelem. - Zavartan folytatta: - Őt csak a te mély szerelmed gyógyíthatja meg.

- A szerelem, amelyet nem viszonznak, annyit sem ér, mint a köszönés, amelyet nem fogadnak.

- Annyit sem - helyeselt a férfi önkívületlen. Zavarában a földet nézte egy ideig, majd hirtelen felállt.

- Csak nem ezért fáradtál ki éjnek évadján ennyire messzire, hogy máris visszamenj! - marasztalta a lány. - Beszélgessünk még!

Barna lábat váltott, és visszaült a székére.

Hallgattak.

A holdvilág feljebb csúszott valamivel az ég hatalmas cifra árbo-cán, ezért most teljesen belátott az ablakon. Apróra töredezett fény-sugara mindent beezüstöztek, Barna arcát is, ezért Ilonka semmit sem vehetett észre abból az érzésből, amelyet az arca visszatükrözött. Eredetileg tényleg Tibor miatt vállalta ezt a hosszú éjjeli utat. Szívesen tette, mert maga is szeretett volna változtatni testvére sorsán. Tibor súlyos beteg, ezért az a viszony, amelyet a hírhedt Havassynével folytat, előbb-utóbb végzetes károkat okoz bátyja felbolydult idegrendszerében. Tibor, a jóval több, mint kacér asszony szemében, csak eszköz lehet. Azt tesz vele, amit akar, mint kifacsart citromhéjat akkor dobja ki, amikor neki tetszik. Azért kettőjük közül a károsult csak Tibor lehet.

Útközben változtatta meg a tervét, a végén már maga sem tudta: nem azért indult-e el a lányhoz, hogy - lesz, ami lesz - szerelmet valljon neki. Hosszú évektől hordta magával ezt a megcímzett levelet, amelyet most végre felad annak, akit illet. Eddig a szerelmét cipelte, ezentúl a bánatát hordja majd, mert kezdettől olyan szerelem volt ez, amely magában foglalta a bánatot is. Ilonkát a testvére révén szerette meg. Tibor régen udvarolt neki, amiért is a lány, bevonulása után is gyakran eljárt hozzájuk. Csak azután maradt el, mióta meghaltak a szülei, de ha találkoztak, sokáig elbeszélgettek. Miért pont éjjel határozta el, hogy felkeresi a lányt, maga sem tudta. Ráadásul, mint falura az éjjeli vihar, hátszelet kapott, s neki jönnie kellett.

Most, amint itt ült, ezen a szép holdvilágos éjjelen Ilonkával együtt, minden terve elúszott. Csak ült, s némán sóhajtozott, meg a földet leste.

Ilonka, mert egyes nők sokszor a legfinomabb műszereknél is érzékenyebbek, olyasmit is észrevesznek, amit a legérzékenyebb eszközök sem érzékelnek, felállt, és a férfi elé lépett.

- Barna, ugye te szerelmes vagy belém? - csorgadozott a hangja, mint hegyi patak vize a völgyben, alakja tiszta aranyként ragyogott a beszüródő holdfényben, mint templomi faliképeké gyertyafényben.

- Vesztemre.

- A szerelem Isten legszebb adománya. - Mély lélegzetet vett. - Ha valaki, akkor én megértelek téged. Viszonzásul kérlek, te is érts meg engem. Egyszerre két férfiba nem lehetek szerelmes.

Barna rábólintott, Ilonka folytatta:

- Te azután szerettél belém, miután Tibor bevonult...

- Úgy mondd, mintha szemrehányást tennél, holott én nem vetettem semmit a szemedre. Tibor a bátyám...

Ilonka már akkor közbevágott, mialatt Barna beszélt:

- Te sokszorta jobban megérdemelnéd, hogy szeresselek.

- Tibor beteg.

- És az asszony, ott a kastélyban? - csattogott Ilonka. Sugárzón kék szemei, csillaghullásként villámokat szórtak a holdvilágos éjjelbe.

Barna nem válaszolt.

Megint hallgattak, mígnem Ilonka váratlanul a férfi vállára dőlt.

- Megpróbálom elfelejteni, és hátha... Egyelőre csak ennyit ígérhetek neked.

A férfi átölelte a lányt. Hangjában, mihelyt megszólalt, szent téboly vegyült.

- Nekem már ez is több, mint amit reméltem, mert a hátha olykor igent is jelenthet.

A lány kibontakozott a karjaiból.

- Ezt még elmondom neked! - Visszaült a helyére, ahol zavartan tördelte egy ideig a kezét. - Tibor hazajövele után, két-három hét múltán, meglehet később meglátogatott, és én az övé lettem. Ugye érted?

- Engem ez egyáltalán nem érdekel - állt fel Barna. - Szeretlek, most már te is tudod, ez a lényeg.

- Régen tudom, viszont egyelőre nem viszonzhatom. Meglehet egyszer én is beléd szeretek.

- Ne ígérj könnyelműen!

- Ha nem Tibor lesz a férjem, te következel. - Felugrott, és kissé szeleburdin arcon csókolta a férfit. - Menj, mert mire hazaérsz, lebukik a hold. Tiborról ne beszéljünk többet, mert nem tehetünk semmit, másrészt: valld be őszintén, nem miatta jöttél. Én csak annyit mond-

hattam el neked, amennyit elmondtam. Betartom a szavamat, meg-lásd!

Biztatásként-e, vagy a testi hibás férfi iránti szánalmából ígérte ezeket, nem tudta. Egy biztos, lelki szemei előtt, akkor is, mint mindig, Tibor képe lebegett, azt a bizonyos csókot is az ő arcára pötyyintette előbb.

Barna szó nélkül ment ki. Ilonka kikísérte.

A kis tisztáson mesebeli kép tárult elébük, mintha Tündérország álomszép szigetén járnának. Ha letörnek egy ágat, ha virágot tépnek, ha kutyát simogatnak, ha a hajukba túrnak, mindenütt aranyat mar-kolnak.

Ilonka megfogta Barna kezét. Ez sem kéz volt most, hanem arany, ugyanúgy, mint a sohasem érzett meglegegedés, amely mosoly képében a Barna arcán ült.

A tisztás széléig kísérte.

* * *

A szép, dúsgazdag, de az igen kikapós Réka asszony betartotta a szavát. Mindennel elhalmozta Tibort, cserében viszont teljes egészében igényt tartott a férfi testére. Tibor régen a kastélyban lakott. Réka külön kis lakosztályt rendezett be a részére. Matildot csak néha tanította, ámde a határba ki és a pénzügyek intézése miatt a városba szorgalmasan bejárt. Réka napközben, ha nem akadt vendége, mert az utóbbi hetekben megint egyre több menekült főúr kocsija érkezett a kastélyba, minden idejét vele töltötte el.

Nyár volt. Az erősen beborult égből bármelyik pillanatban eleredhetett az eső. Az előbb futottak be a tóról. Tibor a pamlagon hevert. Az asszony az ablakba dőlve bámulta a közeledő, fekete felhőket. Könnyű, lenge selyemruhát viselt. Ha megmozdult, elől egészen fel a combtövéig szétnyílt. Mélyen kivágott elejéből, ha lehajolt, nagy mellei, szinte teljesen szabadon ingerkedtek a férfival, amiért is felál-lása után, minden egyes alkalommal össze kellett húznia a ruháját.

Mire otthagytá az ablakot, s Tibor mellé lépett, az már aludt.

- Ez megint alszik - zsörtölődött. Melléje ült a pamlag szélére, s elragadtatva bámulta: micsoda markáns férfiarc, és ez a test! Óvatosan kigombolgatta, szétnyitogatta az ingét, hogy szabadon láthassa a testét, végül ráhajolt, és a vastag mellizmaiba harapott.

Tibor felébredt. Nem rezzent össze, nem kapott az asszony felé, hogy magához húzza, éppen csak kinyitotta a szemét.

- Állandóan alszol? - hányta tréfásan a szemére. - Mondd, mit csinálsz te éjjel?

Az arcához hajolt, s felváltva, hol az orrát, hol a fülét harapdálta.

- Hallottam, azelőtt udvaroltál egy lánynak.

- Ezt miért mondod most nekem? - arca továbbra is merev, nézése színtelen maradt.

- Mivel éjjel...

- Megegyeztünk, nem? - vágott a szavába. - Beteg voltam. Éjjel, ha nem pihenek, és sokszor nem pihenek, a parkban sétálok. Gyakran kiruccanok a határba is, esetleg beugrom a bátyámhoz. Ellenben azt a bizonyos nőt sohasem látogatom...

- Engem miért nem viszel le a bátyádhoz? - állította meg a nő.

- Éjjel?

- Nappal.

- Nem elég, ha itt az alkalmazottaid előtt meztelenkedünk?

- Velük ne törődj! - Egyetlen pillanatra sem vette le szemét a férfiről.

- Néha annyira merev vagy - csóváltgatta a fejét. - Most is, nézésed üveges. - Kisimogatta homlokán a ráncokat. - Úgy összegubancolod a bőrödet, mint egy... egy kisöreg, holott te még nagyon fiatal vagy.

- A falusiak bolondnak tartanak. Néha magam is úgy érzem, hogy igazuk van.

- Érdekes, Matild is fél tőled.

- Te?

Réka finom kacérsággal telítődötten ingatta a fejét.

- Ü...üm! Mindig ilyen nagyszerű testű, komoly, megfontolt férfira vágytam.

Apró csókokat koppintgatott ajkával a mellére. Tibor ez alatt mereven bámulta a falakat. Hosszabb idő után szólalt meg:

- Tudod, a háború... - Jó ideig hallgatott. - Borzalmas dolog a háború Réka! Akkor merevülök meg ennyire, ha a hatása alá kerülök. És én még gyakran a hatása alá kerülök. Éjjelenként hangosan nyüszítetek. Ha ráébredek, már nem alszom el többé. Ezért kértelek, hogy ne aludjunk együtt, és ne is zavarj éjjel. Olykor a kastély parkjában sétálok, vagy kimegyek, és ellenőrzöm az intézőidet.

A bábuk egyhangú, holt merevségével leste a plafont.

Réka feje fölé tartotta mind a két tenyerét.

- Csiribí-csiribá! Megparancsolom...

Tibor összerázkódott. Réka nem dönthette el: most tetteti magát, vagy akaratlanul rázkódott össze.

- A repülők, erről még nem beszéltem neked, úgy támadtak, mint a prédára lecsapó dögevők, amelyeket semmivel sem lehet elriasztani. Több ágyúval lőtték őket a légelhárítóink. Egyik szalagot a másik után fűzték be a gépágyúba. Percenként több mint kétszáz aknát robbantottak az égre, azok mégis óriási bombazáport zúdítottak ránk. Minden füstölt, égett körülöttünk. Megperzselt emberi hús büze, vélt rázó ordítás, egymást tipró összevissza rohangáló, menekülő katonák, akik a hullákon átgázolva mentettük az irhánkat, ha lett volna hová behúzódnunk. Kiegett, megrongált tankok, az ágyúk csövei szétzúzva... Felhasított hasú lovak, ló és emberi bél keveréke... Némelyik embert annyira széttrancsírozták a szilánkok, hogy pokrócokban vagy saját köpenyükbe rakosgatva, darabonként szedtük össze a maradványaikat. Csakhogy ezek lyukasok voltak, kifolyt belőlük minden...

Réka, hogy elhallgattassa, saját szájával lakatolta össze a férfi ajkát. Nem csók volt, inkább harapás.

Tibor felült, és magához húzta a forró testű asszonyt, aki kissé kiszabadítva magát szeretője öleléséből, egyszerűen lelökte magáról a selyemruháját.

Tibor, mielőtt megpillantotta a meztelen nőt, menten rácsodálkozott:

- Melltartót nem hordasz, de hogy bugyi sincs rajtad...!

- A csónakban hagytam - átölelte, s buján harapdálni kezdte...

Ezen a napon már negyedszer szeretkeztek, mert az asszony betegesen, újra és újra kikezdett a férfival...

A hosszú és „kiadós” szeretkezésük utáni elnyúlásuk közepette, szokásától eltérően, Tibor szólalt meg először.

- Hagyjuk abba ezt a viszonyt Réka!

- Hogyisne! Most, amikor... végérvényesen beléd szerettem? Ami eddig soha, egyetlen szeretőmmel, most megtörtént?

- És, ha én is beléd habarodom? - A fejét rázva folytatta: - Egyikünknek sem lenne jó!

Réka megszokott, kihívó kacérsága, amely legtöbbször bujaságba csapott át, igazi őszinteségbe fulladt. Szeme csillogott, nézése ellágyult, reszkető teste belefulladt a nagy érzések hirtelen összegabalyodó, nyálkás hínárjába.

- Mindenkit elhagyok érted. A férjemet is...

- Ne kapkodd el! Gondolkozz! - súgta Tibor. - Te méltóságos asszony, többszörös földbirtokos vagy, amíg én...?

- Kultúrmérnök leszel.

- Én akkor is egyszerű paraszt maradok melletted. Tanultam, s amíg az évfolyamtársaimnak minden az ölükbe hullott, nekem egyetlen fillérért is meg kellett küszködnöm, tehát nagyon megszenvedtem érte. S ha mérnök leszek is, hozzád képest semmi sem vagyok. Ez a pucér fenekű igazság, amint a katonaságnál mondanák.

- Hány év múlva végzel?

- Pontosan két félév után.

- Gondtalanul elvégezheted mellettem. Mindent megkapsz. Csak tanulnod kell.

Felugrott. Magára húzta lenge ruháját, s a toalett-tükör alatti szekrényecskéhez lépett. Az egyik fiókból vastag, arany nyakláncot húzott elő. Megfordult s azt maga előtt tartva, visszafutott a férfihoz.

- A tiéd!

Mire Tibor feleszmélt, a nyakába akasztotta.

- Minden nap adsz, kapok tőled valamit, végül semmid sem marad majd..

Réka félig ráhevert a férfira.

- Semmim? - élesen felkacagott. - Ha tudnád, mennyi ékszerem van! - Nézése bujává, hangja erősen felcsigázódottá változott. - Az asszony meg az arany azt szereti, aki nem becsüli meg. - A férfihoz simult, és csókolgatni kezdte. - Az aranyat én nem becsülöm meg, engem viszont te hanyagolsz el.

- Miért mondd ezt?

- Mert más ezek után régen letépte volna rólam ezt az egy szál gúnyát. Hiába kacérkodom veled: pongyolám átlátszó, alatta semmi. Te észre sem veszel. Előbb is én birizgáltalak fel. - Réka gyakran használt ilyen parlagias szavakat. - Azért is megerőszakollak!

Ráhevert, Tibor átölelte, Réka pedig úgy, amint ígérte: sokáig fetrengett, hol a férfin ülve s heverve, hol alatta az ágyon...

Miután a nő, előbbi hirtelen hevült érzése és apró pihegése alábbhagyott, váratlanul a férfiba csípett.

- Most találd ki: te csináltál fel engem, vagy én téged? - Nevetett buja bugyborékolással.

Tibor elfordult. Réka erőszakkal maga felé fordította a fejét.

- Szemetlennek vagy szemérmetlennek tartasz? Magamtól is tudom, hogy művelt, angolkisasszonyoknál végzett nő létemre..., mint egy közönséges utcalány Pesten, úgy viselkedem. - Minden átmenet nélkül a férfi fülébe súgta: - A pénz meg az asszony csak akkor ér valamit, ha szapora. Szüljek neked egy gyereket? Múlt héten kellett volna megjönnie... És semmi! - Váratlanul újra felkacagott. - Na halod, ennyi és ilyen heves szerelmeskedés után nem csodálkoznék, ha régen felcsináltál volna.

Tibor némi szörnyűködéssel leste az asszonyt.

- A faluban a parasztok sem beszélnek, viselkednek ennyire közönségesen, igaz? - értette el Réka a férfi megütközését. - Én nemcsak gazdag nő vagyok, modern is. Utálom a prüdséget, az álszemérmességet, a képmutatást pedig ki nem állhatom.

- A modernség nem azonos a szabadossággal.

Réka felrántotta a vállát. Felugrott, és kapkodón felöltözködött. Fehérneműt öltött magára, s másik ruhát vett fel. A szék karján heverték. Ruhája hosszabb, nem nyitott és nem átlátszó volt. Miután végzett, visszament a férfihoz, aki eközben maga is felöltözködött.

- Eddigi életemben kétszínű emberek között éltem. Angolkisaszszonyok, após a maga főúri kivagyiságával, a felfelé törekvő, könnyökölő szüleim, megymás! Ha tudnád, mennyire megutáltam őket! Végre szabad vagyok. Előbb azt mondtad: hagyjuk abba, én viszont kérlek: maradj még mellettem! Öregebb vagyok nálad, viszont gazdag, mellette szép. - Leült, elkapta Tibor kezét, s kényszeríttette a melléje ülésre. - Szeretlek-e, nem-e, nem tudom.

- Előbb azt mondtad, szeretsz.

- A nő válaszát sohasem szívd a melledre. Vallomását ne vedd komolyan, mert azt, mint mindent, pillanatnyi hangulata szabja meg. Váltakozó, mint maga a nő. Mindenesetre jó veled. A legjobb férfi vagy idáig, akivel... - Nyelt egy nagyot. - Tőled mindenben azt kaptam, kapom, amit vártam s várok. Ami pedig a viselkedésemet illeti...

- Előbb beszéltél róla - figyelmeztette a férfi, ám az asszony nem adott rá.

- Csitriként Párizsban nevelkedtem. Dúsgazdagként alantas környezetben, majdnem utcalányok között. Hazavetődtem, s zutty be az angolkisaszszonyok közé! Te jó isten, mennyire nehezen illeszkedtem be a sok kétszínű nő közé! Templom, térden csúszás-mászás, álszentség, sutyiban szeretők... Nem általánosítok, mert sokan azt tették, amiben hittek...

Tibor megint megmerevedett. Szenvtelenül bámult a pusztá levegőbe. Sohasem tudta, hogy Réka mikor beszél komolyan, mikor kacérkodik, esetleg egyszerűen játszik vele, ugyanis néha határozottan úgy érezte, hogy csak kihasználja: férfi kell neki, akit - igaz - hajlandó jól megfizetni.

Réka elhallgatott. Egy ideig nevetve nézte, majd megint körözni kezdett tenyerével a szemei körül.

- Hókuszpókusz... - Tibor ránevetett, Réka azonnal melléje bújt. - Ha... felajánlkoznék, feleségül vennél? Mondom nagyon gazdag, szép és átlagon felüli alakú, ráadásul igen tüzes nő vagyok, olyan, aki mellett nem lenne unalmas az életed.

- Te, vagy a férjed... gazdag?

- Itt minden az enyém. Valamikor ez a birtok, ez a kastély... minden Botondéké volt, de eladósodtak. Kártya, lóverseny, ráadásul az

apósom nagy nőcsábász volt. Villákat vásárolt színésznő, vagy egykori lokáltáncosnő szeretőinek, ezen kívül vagyontokat érő ékszereket ajándékozott nekik. Emellett ivott az öreg... Nem részletezem. A birtok, vele együtt az utolsó hátszlóig, minden árverésre került. A szüleim vették meg. Erdélyben eladták, a zsíros paraszti birtokaikat, ezt megvették. Lényegében ekkor boronáltak össze bennünket Botonddal. Régi, magyar főnemesi család! Ő a nevét adta, én a pénzemet. Akkoriban újra a párizsi főurak között éltem, nem régen érkeztem haza. Hátam mögött döntöttek. Jól kidühöngtem magamat, végül rálegyintettem. Törődtem is én Botonddal! Csoda, hogy ide-oda csapódtam? Egyik férfi jött, a másik ment?

- Szüleid?

- Meghaltak, Erdélyben nyugszanak a valamikori kriptánkban. - Felnevetett. - Erről jutott eszembe. Itt csak egy valami a Havassyaké: a szép kriptá, ahol Botond szülei nyugszanak, ugyanis ők is meghaltak.

Tibor mereven leste a több színben játszó asszonyt. Merevsége akkor sem oldódott fel, mialatt beszélt.

- Nemsokára itt lesznek az oroszok, és elvesznek mindent. Ahová benyomultak, egyébként te is olvashatod az újságokban, azonnal felosztják a földeket. A kastélyok némelyikét szétszedik, a lebontott anyagokat elhordják a volt cselédek és a falusiak. - Évekkel ezelőtt, nélkülözhető állataimat, birtokom jó részét eladtam, az értük kapott összeget és valamennyi elfekvő pénzemet ékszerekbe fektettem, mert amint mondtam: itt minden az enyém, és Ausztriában is van birtokom. Talán... - húzta a szót. - Igen - bökte ki -, már beszéltem róla neked. - Nem bújt hozzá, csak élvezetesen megsimogatta. - Velem jönnél tehát? Összeházasodunk, és ásó-kapa...

- A férjed? Állítom, máris megkapta a fülest, ha mástól nem, Matildtól.

- Na és! Legalább megkönnyíti a dolgomat. Ő adja be a válópert, nem én. Hogy az én hibámból mondják majd ki a válást, kit érdekel? Engemet maga a pusztá tény is boldoggá tesz, hogy végre elhagy. Világéletemben ilyen férfira vágytam, mint te. Képes lennék egész nap az ágyban fetrengeni veled. Igaz, nem te voltál az első, akivel fel-

szarvaztam a férjemet, se nem a tizedik, de biztos: az utolsó leszel. Új életet kezdünk. Kissé furcsa lesz, idegen föld, más emberek s környezet. Lényegében német vagyok, mégis nekem is új lesz a környezet s minden. Meddig? Egy-két hónapig és megszokjuk.

Tibor olyan mereven állt fel, mint a szobor, amelyet daruval egyenesítenek fel. Fejét feltartotta, szeme újra kifejezés nélkülivé változott, arca elszenvtelenedett.

- Megint a háborúra gondolsz? - súgta Réka.

- Réka, én nem vagyok egészséges.

- Te - kacérkodott leplezetlen az asszony -, ilyen isteni testtel, aki...?

- Nem a testem, a lelkem beteg - vágott közbe az.

Az asszony belekarolt, és hozzádörzsölődött, mint a macska.

- Ne ijedj meg, én meggyógyítalak, vagy meggyógyíttatlak. No, mondj már nekem igent!

Tibor ugyanolyan mereven s hidegen válaszolt, mint az előbb:

- Nem! - hangja színtelenül csengett, szinte csattant. - Most pedig el kell mennem.

- Hová? - hangolódott le kétszeresen is az asszony.

- Jenei mára ígérte, hogy befejezi a hordást. - Az egyik intéző volt.

- Mostanában elég gyakran el kell menned. Nappal is sokat magamra hagysz - vetette szemére, nagyon éreztetve előbbi visszautasítás miatti haragját. Noha szentül hitte: a győztes így vagy úgy, ő lesz!

- Nagyon nagy a birtok, és a mezőgazdaságban a munkák dandárja idején, nemcsak a tennivaló, az ellenőriznivaló is megszaporodik. Megszorongatom őket, mert nagyon szabadjára engedted az intézőidet.

- Így is lopnak, meg úgy is. Ha ráülök, alólam is kilopják azt, amihez hozzáférnek. Szabad kezet adtam nekik, mert a jóllakott ember sohasem olyan mohó, mint az éhes.

- A testvéremnek is segítenem kell. Holnap kilencre térek vissza. Matildnak már szoltam, de jó lenne, ha te is figyelmeztetnéd, hogy legyen akkorra itthon!

- Ne menj el! - Hevesen átölelte, és beteges bujasággal, mert Réka viselkedésében sok minden természetellenesnek tűnt, vetközni kezdett.

Tibor teste mozdulatlan maradt. Úgy tűrte a játékos asszony szexre éhes szenvedélyes ölelését, csókolgatását, erotikus, vad harapdálását, ruhadarabjainak egymás utáni lecibálását, mint a fakír, akinek teljesen mindegy, hogy mit csinálnak vele.

Mindig az parancsol, aki fizet, őt pedig, jól megfizették!

* * *

A falu megszokott élete régen felborult. Az emberek napról napra gondterheltebbé, szomorúbbakká váltak.

Sánta Kukoréknál esténként egyre többen gyűltek egybe. Mostanában leginkább Amerika Hangját hallgatták, attól függően, hogy melyik adást sikerült befogniuk. Másnap mindenki erről beszélt a faluban. Egyesek jobban tudták, hogy hol tartanak az oroszok, mint maga a főjegyző.

A templom vasárnaponként zsúfolásig megtelt. Egy-egy hétköznapi reggeli misén többen vettek részt, mint azelőtt a karácsonyi éjféli misén. Olyanok is elmentek ezekben a napokban, akik évekig nem tették be a lábukat a templomba. Az asszonyok éneklés közben el-elcsuklottak a sírástól, a közös imádságuk alatt pedig szinte jajgattak...

A kocsmába egyáltalán nem szállítottak sört, a bor fogytán volt, az egy pálinka akadt még, azt pedig nemigen kedvelték. Akik mégis betévedtek, leginkább beszélgettek.

Pityi Laci, nyomorultan, fél lábbal tért haza a frontról. Dávid Lajosnak a térdéi maradtak merevek, sohasem lesz belőle ember. Marka Daninak platinalemizzel foltozták be a fejcsontját. Beke Barna ösztetoldozott gyomorral lépett ki a kórház kapuján, csak tejet ihat azóta. A faluból nyolcan hadifogságba estek, hatan hősi halált haltak. Több fiatalról nem tudtak.

Romániából, a katonaság elől megszökött fiatalemberek - akiket kiadtak házakhoz „cselédeknek” - segítettek a munkák elvégzésében, amely nagyban enyhítette a munkáskezek hiányát.

Rádásul a hírek, amelyek a nemsokára beözönlő oroszokról terjedtek! Megerősözik az asszonyokat és a lányokat. Az órákat

elveszik a tulajdonosaiktól. Ha nem adják oda önként, láncuknál fogva kitépik a zsebekből. Az öregeket és a gyerekekből, hol-hol a nőket „kicsi robotra” viszik, jobbik esetben a környékre, rosszabb esetben, vagonokban ki Oroszországba. Legelőször a bort keresik meg, még ölnek is miatta. A cigányokat is burzsujoknak nevezik, mert hozzájuk képest gazdagok. Szabad szerelmet hirdetnek. Mindenki szabadon elválhat hites társától. A válást csupán be kell jelenteni, és kész! A templomokat bezárják, a papokat összeszedik, az urakat agyonlövik... - hallották, olvasták. Akik Sánta Kukornál hallgatták Amerika Hangját és Londont, szintén földosztásról, a nagybirtokok kiparcellázásáról, egyenlőségről, szabadságról, demokráciáról suttogtak, de az is megeshet - találgatták -, hogy az amerikaiak és az angolok szállják meg az egész Dunántúlt, s le Dél-Magyarországot...

A hírek tarkabarka vászna - ahány ember annyi szövőmester -, teljesen befödte a falut...

Czakó Barna ezekben a napokban a krumplit hordta haza, segítve másoknak is, visszafelé pedig trágyát vitt ki a földekre.

Tibor nagyon ritkán járt haza. Ilyenkor bezárkózott a szobájába, vagy kint ücsörgött az eperfa alatt, mint jelenleg is.

Boda Ilonka kétszer is megszólította. Nem mozdult, ezért kissé megrázta a vállát.

- Mindennap kerestelek - rebegte szégyenlősen.

- Most itthon vagyok, beszélj!

Nem nézett a lányra, mereven bámulta az eget, mintha felfedezett volna rajta valamit. Ilonka önkéntelenül utánanézett. Az ég szép tisztán ragyogott, még madarat sem lehetett látni a környéken most.

- Levelet kaptam aputól - kezdte a diófának dőlve.

- Mit írt?

- Nagyon félek egyedül - tért ki a válasz elől. - Költözzél ki hozzám az erdőbe!

- Ilonka! - emlékeztette Tibor régebbi beszélgetésükre, felemelt hangon.

- Nem szeretőnek, alkalmazottnak. Az egész falu tele van hírekkel. Betörésekről, rablásokról beszélnek. Szinte hetenként történik valami...

- Ide, kihez törnének be? Gazdag ember, itt? Ugyan! - Legyintett, majd merőn lesett a lányra. - Előbb alkalmazotról beszéltél - nyögte ki később.

- Fizetést kapnál az intézőtől - vágta rá gyorsan Ilonka.

- Jelenleg is alkalmazott vagyok, nem is akármilyen alkalmazott ott, ahová be akarsz protezsálni. Többek között az intézőket ellenőrzöm. Jól megfizetnek érte.

- Én nem fizethetnék annyit - jajdult fel a lány -, amennyit a szép kis izé ad neked, mert nem az intézők, ő tart ki téged.

- Havassyné, igaz belém habarodott, földbirtokos, férje magas rangú katonatiszt, bőven megfizet, amiért a háborúban...

- Mindig csak a háború, meg a front!

Tibor meglepő frissességgel ugrott fel. Máskor is, több ízben előfordult ilyesmi az utóbbi időben.

- Igen, a háború! Azok a kezek, azok a szemek, az a sok megcsónkított, kivert fogú hulla! Fejjel lefelé felakasztott, lógó, fájdalomtól kígyózó emberek, kiégett, üszkös házak... - A fejéhez kapott, és forogni kezdett. - Mind, mind engem vádolnak. Talán mégse kellett volna megtennem, amiket megtettem. Inkább lőttem volna főbe magamat, vagy álltam volna át az oroszokhoz!

Mintha elvágták volna gondolatainak kusza fonálát, ismét nyugodtabban beszélt, mialatt némi meghunyászkodással lesett a lányra.

- Nem érdemellek meg. Keress magadnak mást! Barna százszorta rendesebb nálam. Nyomorék ugyan, de nem annyira, hogy ne tudna dolgozni, eltartani egy családot. És ő szeret is. - Minden átmenet nélkül az ajtó felé rohant. - Bocsáss meg, sietek! A kastélyban várnak.

Ilonka is elindult, ám még a kapuba sem ért, az úton lovas kocsi tűnt fel, Barna ült a bakon. Lisztes ruhájáról és arcáról messziről le-sírt, hogy a malomban járt. Kaput nyitott neki.

- Szervusz. Köszönöm szépen, amiért kinyitottad a kaput! - üdvözölte Barna a kocsiról.

Ilonka reszkető kézzel csukta vissza a kaput, utána a pajtába sietett Barnához.

- Krumplit hordunk - jött az elébe -, közben leugrottam a malomba is. - Lisztes ruháját porolta. - Segítettem zsákolni.

- Te zsákoltál?

- Hagytam volna cipekedni az asszonyokat? - Tovább porolta a ruháját. - Te?

Ilonka Tibor után lesett, aki merev tartással távozott a kapun túl, már az utcán járva. Még csak nem is köszönt el. Mihelyt eltűnt, Barnához fordult:

- Be akarok költözni a faluba. Sosem féltem, mostanában félek egyedül az erdőben.

- Te, aki ott születted, ugyanazon a helyen nőttél fel?

- Éjjelenként furcsa alakokat látok... Te, Tibor itthon alszik?

- Tibor - hangsúlyozta részvétkeltőn -, egyre jobban becsavarodik szegény. Tegnap is, felvette régi katonaruháját, amelyikben hazajött a frontról, és kiment a temetőbe. Órákig állt a nagykereszt előtt. Valaki, mert állandóan akad, aki a temetőben cselleng, megszólította. Nem válaszolt.

Ilonka a homlokát ráncolgatta, mintha másütt járt volna az esze, végül felcsillanó szemmel lesett Barnára.

- Nagyon szeretném megnézni Tibor szobáját!

- Mostanában mindig bezárja. Mit néznél meg? Titokzatos vagy, csak nem történt valami?

- Ah, csak féltem. Szóval a temetőben járt? - terelte vissza a beszélgetés fonalát a lány.

Barna gyanakvón leste egy ideig, majd valamivel felélénkültebben vágta rá:

- Állandóan a kastélyban tartózkodik, pedig nem tesz jót neki ez a kapcsolat. Azóta még zavartabb, és miket beszél a háborúról! Néha nem is hiszem el. És - folytatta elgondolkozva - már az első napokban említette, mostanában egyre gyakrabban hozza szóba, hogy meggazdagodik. Meg... valakinek meg kell fizetnie azért, ami vele és mással történt. Zagyvaság, tudom, mégis furcsa, nem?

- Nagyon féltem - váratlanul Barna vállára dőlt. - Többször láttam... - zavartan elhallgatott.

- Ilonka, te titkolsz előttem valamit - megszorította a kezét -, miért nem vagy őszinte hozzám? Gyere be a pajtába, és beszélj!

Előrement, Ilonka követte. Barna a pajtában, közvetlenül a kocsija mellett megállt. Ilonka, mintha meggondolta volna magát, hirtelen visszafordult.

- Gyere ki az eperfa alá! Megszólnak...

Barna kioldotta az egyik istrángot, szénát dobott a lovak elé, és a lány után sántikált.

- Te tényleg láttad Tibort az erdőben? - kérdezte Barna, már az eperfa alatt, olyan hangon, mintha végig ezen törte volna a fejét.

Ilonka nem válaszolt. Nézése elnehezült, arca hol átszíneződött, hol elszíntelenedett.

- Nagyon titokzatos vagy. Te tudsz valamit, de ha nem akarsz, ne mondd el! Mások is, sokan látták a határban éjjel. Beteg. Főleg, ha holdvilág van, akkor ennyire nyugtalan. Egyébként, afféle csendes, szép örültnek tartják. Mert, figyeld meg: mennyire megszépült, megerősödött. Azelőtt sem volt csúnya s gyenge, most kifejezetten szép és erős, nagyon erős férfi, szegény!

- Legutóbb esett az eső - suttogta a lány másvilági hangon.

- Biztosan holdvilágnál indult el... Elég messze laktok, mire odaért beborult, és eleredt az eső. Egyébként Tibor a Havassyak amolyan, kis gazdasági igazgatója, az erdő pedig, ugye a Havassyaké.

- Rékáé, viszont... - Nem folytatta. Összeharapta az ajkát, és hitetlenkedően ingatta a fejét, mialatt újra Barnára nézett. - Nem tudsz kiadó lakást?

- Terus nénéméknél - vágta rá Barna kapásból. - Beszéljek vele?

- Igen, ám nem költöztem be azonnal. Várok még egy kicsit. - Arca átváltozott. Barna egyre megrökönyödöttebben böngészte az arcát. - A csendörök állandóan a határt járják - csapongott tovább a lány szemrebegése s hangja egyszerre. - Mondd el ezt Tibornak!

Barna fokozódó értetlenséggel figyelte, szólni is akart, ám Ilonka hirtelen megfordult.

- Köszönöm, amiért segítesz, majd benézek a válaszáért.

- Mit beszéltetek Tiborral? - szólt utána Barna.

Ilonka megállt, a gombját babrálta a blúzán.

- Tulajdonképpen semmit. Téged vártalak, s összeakadtam vele.

- Most ez egyszer nem vagy őszinte.

- Apu írt, két hónap óta először - tért ki gyorsan a lány.
- Hogy van?
- Hála Istennek jól. Szakács.
- Ezt akartad elmondani Tibornak?
- Azt írta: ne maradjak tovább egyedül az erdőben, mert hamarosan jönnek az oroszok! - Zavartan húzta a szavakat. - Írt az intéző úrnak, hogy vegye fel helyette erdésznek Tibort! S költözzön ki...
- Persze apukád nem tudja, hogy Tibor a Havassyak alkalmazottja. Mit válaszolt Tibor?
- Nagyon furcsán viselkedett. Meg sem mertem említeni neki.
- Barna miatt hazudott, ugyanis az annyira kétségbeesett ábrázatot vágott, hogy nem tehetett mást.
- Visszafordult a férfihoz.
- Nagyon féltem Tibort, vigyázz rá Barna!
- Sajnos semmit sem tehetek - rázta a fejét távolba merengőn az. - Most is, el sem köszönt.
- Ilonka megfordult.
- Szervusz - búcsúzott el a kapu felé indulva. - Hamarosan jelentkezem a válaszáért.
- Egészen biztosan odaadja. Szoba, konyha, spájz, ólak az állatoknak... minden van.
- Nem folytathatta, mert Ilonka közben eltűnt. Ő megkövesedetten nézte a tovasuhanó lányt.

* * *

Az őszi előbb ezerszínűre festette a fák leveleit, aztán nagyra tágult szemekkel gyönyörködött bennük.

A reggeli ködök megszűntek. A nap kisütött végre, olyan néma csend borult a kastély ősi parkjára, hogy még a madarak is megilletődötten csiviteltek az óriási fák díszes levelei között.

A fűben őz legelt. Az egyik bokor tetején páva tollászkodott.

Tibor megszokott, darabos mozdulatokkal lépett ki a szobájából, ment Matild kisasszony lakosztálya felé. A folyosó márvány boltívein aranyozott stukkók ékeskedtek. A falakon kovácsoltvas lámpák

kaptak helyet. Az ajtók hatalmas szárnyait műesztergályozott és kézi faragású díszítések tették még szebbé. A mennyezetről a csillogó mozaikfreskók, mint templomokban a festmények tarka egyvelege, visszamosolygott az alattuk elhaladókra. Közepén gyémántszerűen csillogó, repedezett fényű, csupa csiszolt kristályüvegű csillár függött. A parkettákat vastag, eredeti perzsaszőnyegek fedték. A falakon díszes, aranyozott rájájú festmények és portrék lógtak. Az ablakokat nehéz brokátselyem függönyök takarták. A falakat, nagyjából keményfa lambéria borította. A különlegesen felépített kandallók elejét színmárvány fedte. A javarészt Mária Terézia- és Ferenc József-korabeli, gyönyörűen kiképzett, faragott vagy eszteregályozott bútorok valósággal eltörpültek az óriási és javarészt boltíves termekben, mert a szobák..., ahány annyi, külön kis termecskéknek is beillettek...

Csak Matild és Réka szobáját rendezték be modern bútordarabokkal, ahol egyes-egyedül a sarokba állított, fehér, csipkézett szélű kandallók hasonlítottak valamelyest a többi szoba berendezésére. A szőnyegek eleven színűek, a szekrények simák, dísz nélküliek, az asztalok alacsonyak, az ülőhelyek többnyire puffok s hatalmas fotelok voltak. A falakat eleven színű tapéták fődtek. Az ablakokról hálószerű, színes, csipkefüggönyök lógtak alá. A fekhelyek egyszerű vonalú bársonyheverők, a faliképek rájái fehérek és simák, a festmények modernnek, leginkább csendéletek voltak.

Matild megint megszökött előle, ezért onnan egyenesen a szomszédos Réka szobájába sietett át.

Az ajtóban majdnem összeütközött az asszonnyal.

- Éppen hozzád indultam... - Réka arca feldúlt volt, nézésében enyhe felindulás lappangott. Tibor a mindig kacér s kihívó asszonyt még sohasem látta ilyen feldúlnak. Nem is folytatta.

- Magyarország kilépett a háborúból - kapta el Réka a férfi kezét remegve. - Maga Horthy Miklós jelentette be. Saját fülemmel hallottam a rádióban... - gyötrődött, riadozott.

Tibor arcán egyetlen izom sem rándult meg. Érdektelenül nézett el az asszony feje fölött.

- Hallod? - megrázta. - Most nincs kedvem hókuszpókuszolni, miért nem figyelsz? - Magával húzta a szobájába. - Eddig is nyakunkon ült a német, mostantól átveszik a vezetést is. A Gestapó...

- Ha jól tudom te is német vagy.

- Német, német, de nem az, akik most háborúznak, és egyébként is, ha mi nem is voltunk azok, színmagyar főurak társaságában nevelkedtem és éltem, nem beszélve Párizsról! Tudod, mennyire utálják a franciák a németeket?

Tibor egykedvűen, olyan mozdulattal ült le, mint egy bábu. Keze, lába élettelenül lógott, nézése egyetlen pontra irányult.

- Hallod - Réka megint megrázta -, jönnek a németek! Erről beszél-gessünk most, ne a származásomról.

Tibor a szeme sarkából lesett fel a szépasszonyra, aki az ölébe hup-pant.

- Borzasztó vagy néha! Nem és nem értem, miért vagy érzelmileg ennyire sivár? Más most a rádió mellé ülne, társaságot keresne, te...! Legalább úgy néznél, mint más! Szemgolyód üveges, mintha nem is élnél. Kint feltétlenül elviszlek orvoshoz. - Sokkal másabb hangon folytatta: - Te, irt Botond.

- Szerinted, most meg kellene kérdeznem mit?

- A menekülést sürgeti. - Élesen felnevetett. - Mennyire meglepődik, ha megtudja: nem vele megyek, s ő még csak utánam se jöhet.

- Miért, kivel mész? - Tibor most mozdult meg először.

- Na kivel? - Belecsípett az arcába. - Találd ki!

- Ha rám gondolsz, én nem ígértem neked semmit, sőt!

- Akkor is velem jössz! Akarom! - Csókolgatni kezdte. - Szükségünk van egymásra. Neked rám, mert beteg vagy, ott meggyógyíttatlak, nekem rád! - Érzékileg túltengőn, szinte megvadultan sorolta: - A testedre, mivel ennyire férfias teste nincs senkinek. Csak képen és szoborban megformálva láttam ezelőtt, nem ilyet, hasonlót. Meggyógyulsz, befejezed az egyetemet, és...

- Azt hiszed, Ausztriába nem nyomulnak be az oroszok? - vágott közbe Tibor.

Réka váratlanul felugrott. A falhoz rohant, elmozdított egy képet, alatta páncélajtó lapult. Tibor eddig észre sem vette ezt a képet, úgy

nézett rá, mintha sohasem látta volna. A falba épített páncélszekrényke dugig tele volt tömve ékszerekkel.

- Dollárban is több milliós érték. - Réka beletúrt a kezével. - Amint mondtam valamennyi, nélkülözhető javaim: földjeim és állataim nagyobbik részét, ebbe fektettem. Persze a családi ékszereim is köztük hevernek. Mindezt átmentem. Ezeken kívül, egyik svájci bankban több ezer dollárom s fontom van letétben. Legfeljebb tovább megyünk Ausztriából, mondjuk Svájcba. Birtokot veszünk, vagy egy üzemet, amelyből életünk végéig megélünk.

Bezárta a páncélszekrény ajtaját, a képet visszaengedte a helyére, majd újra a férfi ölébe telepedett.

- Terhes vagyok. Most már biztos. - Rákacsintott. - Harminc évesen még szülhetek, nem?

Tibor kezei szabályosan az asszony ölébe estek. Lábizmai elernyedtek és szétcsúsztak a szőnyegen. Feje hátrahanyatlott a kárpirozott szék támlájára.

Réka részvétteljes csókokkal halmozta el a nyakát.

- Kis habókosom! - gurgulázott tele szájjal. - Gyereket szülsz nekem. Megmondtam: a pénz és az asszony csak akkor ér valamit, ha szapora. Szlogen, de igaz.

Tibor eddig teljesen érzéketlenül tűrte az asszony csiklandozását, harapdálását. Most megszólalt. Szavai a helyzethez viszonyítva logikátlanok, emellett egészen másra terelték a beszéd fonalát.

- A faluban egyetlen zsidó család élt: Hartmannék. Ma vitték el őket.

Réka megrökönyödve, elfakult arccal egyenesedett fel.

- Én gyerekről beszélek neked. Szép erős szülők, szép egészséges gyerekéről, mert Isten megbocsássa, szegény Matildom olyan csúnya, mint az apja. A mi gyerekünk viszont nagyon szép lesz. Te, ahelyett, hogy átölelnél, összevissza csókolgatnál, holmi Hartmannokról papolsz nekem.

Felállt, és szomorúan végigböngészte a férfit.

- Te tényleg beteg vagy, nagybeteg! - Felrántotta a vállát. - Egyébként sem pártolom a zsidókat.

Tibor is felállt. Az a mozdulat, amint felállt, amint összeillesztgette a lábait, mintha még azért is erőlködni kellene, hogy az elesésétől megóvja magát, egyensúlyát megtartsa.

- Én nem politizálok, tudod miért? Mert nem érdekel a politika. Arra a „kimenetelre” pedig, amelyről előbb beszéltél, nem szavalom el neked a Szózatot.

Végre elindult. Darabos járása valósággal megdöbbsentette Rékát. Készségesen eléje ment, szorosan átölelte, és magához vonta. Tibor tovább beszélt:

- Hartmannékat csak azért említettem meg, mert marhavagonokban viszik őket, mint vittek minket a frontra. Hátravonuláskor teherautókon utaztunk, mert a végén, mivel az oroszok egyre hevesebben szorongattak bennünket, már csak hátravonultunk. Annyian kapaszkodtunk a teherautókra, amennyien felpréselődhattünk rá. Még az oldal magasító rácsain is lógtak katonák. Száz méteren belül mindnyájan lepotyogtak. A vezetőfülke födele úgyszintén megtelt katonákkal. Egyik zökkenőnél, mivel nem volt mibe belekapaszkodniuk valamennyien lecsúsztak róla. Úgy vonyítottak, nyüsztettek, mint amikor a kutyákat verik. Azt a csikorgást pedig, amint lecsúszás közben körmeikkel, fogódzkodót keresve kaparászták a vezetőfülke s a motorház dukkózott lemezét, azóta is hallom. Az egyik után kaptam, de azonnal vissza kellett rántanom a kezem, mert amint kinyúltam, mások tülekedtek a helyemre. Néhány pillanat, és kilöknek maguk közül. Úgy ropogtak a fejek, a teherautó hátsó, vastag, dupla kerekei alatt, mintha óriási diókat roppantgattak volna össze. Az a zökkenés, és az a velőtrázó halálra rémült ordítás a teherautó kerekei alatt! Lehetetlenség elfelejtenem.

Szembenézett az asszonnyal.

- Látod, máig viszik az embereket. Hiába lépett ki Horthy. Késő! Nem most, 1943-ban a Don-kanyar után kellett volna, ha nem előbb kiugrania.

Elgondolkozva bámulta a földet.

- Nyári ruhában, papírtalpú bakancsokban, húsz-harminc fokos hidegben. Nehézfegyver alig, szinte semmi! Száznegyvenezer ember

veszett oda. Ő ebből sem tanult. Nem! - rázta tőle szokatlan heves-séggel a fejét. - Késő!

Réka, mialatt Tibor végre elhallgatva, elgondolkozón hümmögött, gyengéden átölelte, és a vörös, bársonnyal bevont heverőhöz vezette. Lefektette, és betakargatta pléddel.

- Látod, ezért nem mehetek én veled - folytatta Tibor eközben. - Látomásaim vannak, tudathasadásos vagyok. A gyereket pedig, még mielőtt bejönnének az oroszok, vetesd el!

Réka behunyta a szemét. Olyan mozdulatot írt le a kezével, mintha azt a két könnycseppet akarná letörölni, amelynek előbuggyanását már nem akadályozhatta meg. Nem sikerült, mert, ha erősen kacsázva is, csak végig futottak a hófehér arcának márványsúszdáin.

- Kiváló gyógyszerem van. Beveszem, és este jó forró fürdőt veszek - suttogta csendes könnyezése közben, tőle egészen szokatlanul.

- Akkor megegyeztünk végre - vágta rá Tibor, elfordulása közben.

Réka felállt, és az ablakhoz tipegett. A homlokához szorította két öklét, s némán felordított:

- Uram, Istenem! Én a kiélt, a minden hájjal megkent vén tyúk, a környék leggazdagabb és legszebb asszonya, majdnem gyereket szültem egy, ha nem is örökölt, született, a háborúban szerzett örültnek!

Megfordult, és visszanézett a férfira. Idegrendszerét a férfi jelenlétében, megszokott bizsergés járta át. Annyira kezébe kaparintotta Tibor utáni vágyakozása, hogy semmivel sem törődve hozzárohant, buja, vad mozdulatokkal rávetette magát, és tépdésni kezdte az ingét.

- Szeretlek! - A férfi kinyitotta a szemét, és megütközve végignézte. Réka gyorsan hozzátette: - Én nálad is betegebb, láthatod, nimfomániás vagyok. A testedet, a testedet szeretném látni! - Lehelete perzselt. - Kellesz! Akarlak!

* * *

Czakó Barna régen várta ezt az alkalmat, amely most elérkezett: végre kettesben maradhatott Tiborral. Ez úgy történt, hogy Tibort egészen véletlenül a konyhában lelte. Barnának a szomszédasszony főzött. A maradékot mindig a tűzhelyen hagyta. Tibor abból evett.

- Csakhogy látlak! Mindennap lestelek, te sehol. Jó, tanítasz, meg amolyan kis gazdasági vezető vagy, bár ez az utóbbi, szerintem névleges. De mindezek mellett, vagy ellenére..., nem is tudom, hogyan fejezzem ki magam: miért kell neked a kastélyban laknod, főleg hál-nod?

Tibor a hurkát vagdosta össze. Az a szögletes mozdulat, az a merev arc miközben a szájába vette, Barnát elcsodálkozásra készítette.

Tibor nem válaszolt, Barna folytatta.

- Egyszóval, beszélni szeretnék veled.

- Megvárod, amíg megeszem, vagy így is megfelel?

Barna a hosszabbik lábára állt, másikkal csak a lábujjhegyével érintette meg a földet.

- Nem tetszel nekem, Tibor! Hetekig nem jársz haza. Ha véletlenül mégis, csak úgy tessék-lássék bedugod az orrodát. Éjjelenként a mezőt és az erdőt járod. Hol ez lát, hol az fedez fel, és szól.

Tibor eddig nyugodtan evett, most is csak egy pillantást vetett az öccsére.

- Az egész falu rólatok pletykál - folytatta Barna, mialatt leült.

- Csodálkoznak, irigykednek, amiért a gazdag és szép, előkelő úrnő magamfajta falubolondjával szűri össze a levet? Ha nem tudnád fér-fihiány van.

Barnát nagyon meglepte ez az önirónikusan cinikus hangvétel.

- Nézd, Tibor! - ez a hangján is érződött -, végeredményben nekem ehhez semmi közöm, csak megemlítettem. - Éles érdeklődéssel nézett szembe a bátyjával. - Te tényleg nem alszol éjjel? Amíg itthon laktál is, fel-felugortál, és kifutottál az udvarra, de a határba, az erdőbe sohasem mentél.

Tibor lerakta a kését és a villáját, a tányérját odébb tolta.

- A fejsérülésem miatt van mindez. Sokan az ilyen fejlődés után, ha meg is gyógyultak, szövödményként epilepsziát kaptak. Én... én - hebegett. - Nyomás jön a fejembe, s nekem mennem kell. Ha akarok, ha nem, mennem kell! Sokszor nem is vagyok észnél. Néha a határban, vagy éppen az erdőben eszmélek fel. Vállamon fa, mint keresztet cipelem... csak cipelem.

Barna sokáig nézte. Tekintete részvétlenül csillogott, ugyanakkor csodálkozott is.

- Ilonka, az apja kérésére, pontosabban közbejárására állást szerzett neked. Na jó, nem időszerű, mert ugyanannál az uradalomnál vagy alkalmazásban, ahová az örege beajánlott, ráadásul magasabb beosztásban... Te... te, ahelyett, hogy megköszönted volna, durván bántál vele, holott tudod, mennyire rendes lány... Ilonkát az egész falu becsüli.

- Köztük te is.

Barna a szája szélét harapdálta s hallgatott. Tibor felállt, és a testvére vállára rakta a kezét.

- Vedd el te, elvégre a családban marad. - Látva Barna őszinte felháborodását, gyorsan hozzátette: - A háború, a háromévi frontszolgálat. Több tucat..., tucat? Ki tudja hány bevetés, a közös magyar és német büntetőosztag, gyilkosságok sora... minden emberi érzést kiölt belőlem. Én már nem tudok szeretni.

Elhallgatott. Mereven bámulta a levegőt, aztán egészen friss mozdulatokkal, nála gyakran előfordult ez a hirtelen változás, az ajtóhoz futott.

- Várj! Azonnal jövök! - kiáltott vissza, már az ajtón kívülről.

Közepes nagyságú táskával tért vissza. Tartalmát az asztal közepére borította. Barnának még a lélegzete is elállt, mihelyt megpillantotta a rengeteg, eddig sohasem látott különféle ékszereket, s aranyérmeket, amelyek, minél tovább nézte azokat, egyre jobban belevesztek elképedt bámulásának zűrzavarába. Fel akart kiáltani, de nem jött hang a torkára.

- Ez itt mind a tiéd! - jelentette ki Tibor az ékszerekre bökve, majd a táskába nyúlt, s több köteg beleszorult pénzt húzott elő. - Meg ezek is! - Az ékszerek tetejére dobta. - A pénzt gyorsan költsd el, ha tudod! Vegyél rajta teheneket, disznókat, cseréld ki a lovakat! Mindegy mit, csak fektesd be, amíg annyi értéke van, amennyi. Az ékszereket viszont ne add el, mivel azokat bármikor átválthatod pénzre! A föld-s a házrészemet..., mind neked ajándékozom.

Barna még mindig az ékszereket és a pénzkötegeket bámulta. Nézése megilletődött, ugyanakkor kétségbeesetten remegett, egyszer a kilincsen, mert hátha belép valaki, máskor a testvére arcára tapadva.

- Honnét szerezted ezeket? - hebegte Tibor furcsa viselkedése, meg a sohasem látott, ezért mesevilágot felidéző ékszerek csillogásának hatása alá kerültén, amely egyrészt ijesztgette, másrészt ingerelte.

- Havassyné nagyon gazdag. Tele van a vitrinje ékszerekkel - válaszolta magától értetődően, ami még jobban megrémítette Barnát.

- Tényleg igaza van a falusiaknak: kitartott vagy. Esetleg lopsz? - hőkölt vissza Barna mélyről fakadó megdöbbenése.

- Ne használj ilyen ronda szavakat, s ne törődj az eredetükkel! Mindez kisérsze annak, amelyet előbb-utóbb, ha nem is teljes egészében, kárpótlásként bevasalok még.

- Kin? És miféle kárpótlásról beszélsz te nekem? - ijedezett Barna, arra gondolva, hogy a testvére tényleg s visszafordíthatatlanul megháborodott.

Tibor az asztal szélére ült, mialatt válaszolt:

- Önként mentem ki a frontra? Nem! És az egyetem abbahagyása...? Az a sok leírhatatlan szörnyűség, amiket átéltem? A legszebb fiatal éveimet vesztettem el a háború miatt, holott nekem semmi közöm sincs a háború kitöréséhez, ahol engem lényegileg megöltek. Testileg ugyan erős vagyok, mint a bivaly, de a bensőm kiégett. A kiégett ember pedig, csak váz. Élőhalott vagyok, ezért nekem már nem kell félnem a meghalástól.

Felugrott és hadarni kezdte:

- Kik vittek ki a Don-kanyarba? Kik gyilkoltatták velem, velünk halálra az ártatlanok ezreit? Igaz, hozzátartozókként túsok voltak, de legyenek maguk a partizánok, akik velünk, a leigázóikkal szemben, mind a saját hazájukat védték. Mi parancsszóra öltük meg őket. Velünk szedették ki az aranyfogaikat, velünk akasztatták fel a sok szerencsétlent, sokszor fejfelé. Velünk akarták megerőszakoltatni a lányokat, asszonyokat, amit egyedül én tagadtam meg. Velünk raboltatták el a finom prémeket, amelyeket a német tiszték hazaküldtek a macájuknak, porcelánt, drága, főleg kínai és orosz porcelánokat, muzeális értékű festményeket, szobrokat...

Váratlanul Barna elé állt.

- Pólyásokat tapostunk agyon, bezárt emberekre gyújtottuk rá a lákást, a pajtát, a juhakolt... Az utolsó darab kenyeret is elvettük azoktól a szerencsétlenektől, akik maguk is csak nyomorogtak. Párnáikat széttépdestük, meztelenre vetköztettük őket, és kizavartuk a hóba.

Barna elébe állt, és lefogta Tibor kalimpáló kezét.

- Ne sorold tovább! Felidegesíted magad, nekem pedig, felfordul a gyomrom.

Tibor lecsillapultabban mutatott a kastély irányába.

- Először tőle, utána a többiektől vasalom be a jussomat. Ne félj, megtalálom a módját!

Mire újra betüzesedett volna, Barna gyorsan másra terelte a beszélgetésük eme több mint sanda fonalát.

- Sok a betörés, hetenként egyről, néha többről hallani. Bank, szövetkezet...

- Csak nem sajnálsz őket - hörrent fel Tibor.

- Te senkit sem sajnálsz? Tényleg ennyire érzéketlen vagy?

- Mondtam, nem! Minden, de minden jó érzést kiöltek belőlem. Ezek után még sajnáljam is őket?

A testvéréhez lépett. Barna ekkor az ő helyén ült az asztal szélén, és megrázta a kabátját.

- Miért vagy te, meg a többiek szegények? Ők, miért gazdagok? Talán más színű vér folyik az ereikben?

- Mindig az a malac húzik jobban, amelyik elzabálja a másik elől az ételt. Ez törvényszerű.

- Nem! - vágta rá Tibor, Barna legnagyobb megdöbbenésére, tőle szokatlan élénkséggel s hevességgel. Ám nem folytathatták, mert az utcáról kiabálást hallottak.

Barna az ablakhoz sántikált, s kilesett.

- Zsidókat hajtanak a falunkon keresztül - jegyezte meg nyomban utána. - Látod, látod, Tibor...

- Tudod minek a jele - fojtotta bele a szót az, sokkal másabb nyomatékkal. - Közeledik a front. Lövészárkokat, bunkerokat s mást ásatnak velük, mert nemsokára megjelennek a németek harcoló alakulatai.

- Én mostanában láttam életemben először, szemtől szembe német katonát. Teherautókon vonultak át a határunkon.

- Hadiraktárt építenek a Kupor-hegy oldalában.

- Honnan tudod?

- A kastélyban hallottam.

A menet a házuk elé érkezett. A sovány, a kizsigerelt, zsidó munkaszolgálatosokon ócska katonaruhák lötyögtek, mellükön sárga, hatágú Dávid-csillag szégyenkezett, lábukon ócska bakancsok cuppogtak, oldalukon behorpadt kulacs és csajka zörgött. Kezükben, ki lapátot, ki ásót, ki csákányt vitt. Fejüket vegyesen katonasapka vagy kalap fődte. Magyar katonák kísérték őket.

Amerre elhaladtak, mindenki kiállt a kapuba, Barna is megteszi, ha nincs az asztalon az a sok ékszer s pénz, hogy jobban megnézzék őket. Mindenki megbotránkozott a látottakon. Sokan fogságba esett hozzátartozóikra gondolva elsírták magukat. Egyik öregasszony kenyéréért szaladt, kihozta és odanyújtotta a legközelebb menetelő munkaszolgálatosnak, ám az öre, egyik magyar, nyilas karszalagos katona elzavarta. Egyébként, ezek a katonák megállás nélkül kiabáltak: hol a zsidókra, hol a mindenáron oda tolazkodó gyerekekre, mert később azt találták ki a falusiak, hogy gyerekek kezébe nyomták a kenyeret, és beküldték a zsidóknak, akik egymást taposva kapkodtak utána.

Valaki a katonákra kiáltott:

- Állatok!

Egyik katona puskát szegezett rá, mire az illető riadtan az udvarába menekült, ám egy másik öregasszony közbelépett.

- Anyádra emeld, ne rám, aki nagyanyád lehetnék! Anya szült téged? - Leköpte.

- Nem magunktól, parancsra tesszük - szájalt vele a leköpött katona társa...

Barna a látvány hatása alatt csendesen megszólalt:

- Látod, mindenki sajnálja őket.

- Én, lehet igen, lehet nem - vágta rá Tibor. Barna olyan felháborodással lesett rá, hogy majdnem hanyatt esett, ezért magyarázkodnia kellett. - Érzéseink a bensőnkben fészkelnek, mivel nekem teljesen kiégett a bensőm, érzéseim sem lehetnek.

- Te... te tényleg beteg vagy - Barna akaratlanul hátrább húzódott az ajtóig, amelyen meglepetésszerűn kopogtattak. Minden gondolkodás nélkül törlőrongyot akasztott le a tűzhelyet övező, nikkelezett csövéről, és kapkodón az ékszerhalomra dobta, ami kimaradt, azt beseperte az asztalfiókjába, a kanalak és a villák közé.

A kisbíróné lépett be. Férje a fronton szolgált, ő helyettesítette.

- Jó napot! - köszönt egyenesen Tiborhoz lépve. - Két napja kereslek. Nem mondta Barna?

- Elfelejtettem - mentegetődzött az, a homlokára ütve, enyhe félszegséggel.

- A főjegyző úr hívat.

- Mikor menjek? - Tibor újra megmerevedett.

- Azt mondta, azonnal keresd fel!

- Rendben, máris indulok.

Azzal, mintha az asszony ott sem lenne, Barnához fordult. Ez a mozdulat is olyan szögletesre sikerült, mint a játék bábué.

- Nem jövök vissza, felmegyek a kastélyba. - Az asszonyra sandított. - Mehetünk!

- Nekem még Ferkó Pistáékhoz is be kell ugranom. Menjél csak!

Tibor, mindent s mindenkit otthagya, elindult.

A tőle megszokott merevséggel, hatalmas léptekkel igyekezett a községházára. Senki sem figyelt már rá a faluban. Megszokták, és egyébként is még mindig a deportált zsidók körül folyt a vita, meg ki-ki végezte a maga dolgát, ami bőven akadt mostanában, főleg az asszonyoknak...

Koller főjegyző, magas, hajlott hátú, sűrűn pislogó, igazi kislelusi hivatalnok benyomását keltette. Tibort az uraknak kijáró, külön erre a célra begyakorolt mosollyal fogadta: Nem neki, a dúsgazdag, előkelő hölgy és közötté kialakult, köztudott rangnak címezte.

- Meggyógyult? - szívélyeskedett kézfogásuk közben.

- Véglegesen leszereltek, amit hazajövetelem után azonnal bejelenttem önöknél.

- Nincs semmi baj, fő az egészség! - tárta szét a kezét bocsánatkérően a főjegyző. - Mert, mondanom sem kell az - végignézte, közben elismerően rákacsintott - nagyon jó.

- Súlyos fejsérülést szenvedtem.

A főjegyző nem engedte folytatnia, minden átmenet nélkül közbeszólt:

- Miért nem lép be a nyilas pártba, vesz részt a hungarista mozgalomban? Szerintem egy kiszolgált katonának manapság mindenképpen köztünk van a helye.

Tibor álmában sem gondolt arra, hogy ezért hívatja. Arcán az érzelmi árnyalat leghaloványabb jele sem rezdült, éppen olyan faarccal válaszolt, mint általában:

- Én nem politizálok.

- Ez ma több mint politikai kérdés: hazafiság! Főjegyző vagyok, mint ilyen, felül állok a pártokon, bár hivatalból mindig a kormánypártiakhoz kellett dözsölnöm. - Gesztikulált. - Se ide, se oda! Most mégis beléptem a nyilas pártba, mert magyar vagyok, és mint afféle jó magyar, szeretem a hazámat, amely most végveszélybe került. Az ezeréves magyar hon, amelyet dicső őseink a vérükkel védtek...

Nem folytathatta. Tiborra szegezte a szemét, akinek kifejezéstelen faarca, annyira meghökkentette, hogy a folytatás a szájába rekedt. Arca megnyúlt, mint egyes embereké, mialatt a modern képet nézik: Vajon mit ábrázolhat? Hangja, amikor folytatta, erős megütközést árult el, ami ellentétben előbbi nézésével, inkább haragnak számított már, mint megütközésnek.

- Természetesen nem ezért hívattam. - Előbbi kenetes nézése erőlyessé vált. - Beosztom nemzetőrnek.

Tibor, aki jó fejfel magasabb volt nála, messze elnézve fölötte, a falat bámulta, mire a főjegyző önkéntelenül összeborzadt. Olyan szemekkel kutatta az arcát, mintha azt vizsgálná, hogy nem részeg-e? Hallott róla: különös ember. Mozdulatai merevek, és furcsa dolgokat művel, de azt is tudta, hogy viszonya van a környék legszebb és leggazdagabb asszonyával, akinek ő, mint főjegyző bizonyos fokig alárendeltje. Hatalmas vagyona van, amelyhez képest az ő fixe kanálnyi a tálban, s vagyona által hatalma... Havassynénak, de nem ennek a férfinak, az egyszerű kitarottnak, ami bizonyos dölyföt, fensőbbiségi érzést adott, az előkelőségek előtt hajlongáshoz szokott egyéniségének.

- Fegyvert, karszalagot kap.

Tibor váratlanul összerázkódott. Most először nézett igazán szembe a főjegyzővel.

- Sohasem veszek többé fegyvert a kezembe!

- Ez nem „akárom” kérdése, kötelesség!

- A főjegyző úr biztosan nem volt katona, főleg nem szolgált a fronton. - Mivel az zavartan toporgott, nyilván a váratlan, szemtelen kérdés zavarta meg, gyorsan hozzátette: - Ha majd ön is lehúzza a fronton, a haza védelmében három évet, másként beszél! Csukasson be, csináljon velem, amit akar, én nem veszek többé fegyvert a kezembe! Egyébként agysérülést szenvedtem, vegye úgy, hogy diliflepnim van. Viszontlátásra!

A főjegyző elképedten bámult a távozó férfi után, szólani viszont egyetlen mukkot sem mert...

Tibor egyenesen a kastélyba sietett. Nem a megszokott úton, a kertek alatti, gidres-gödrös, eső esetén sáros, földúton ment fel a kastélyba.

Minap fagyott, mára csípős szél fújt. A leveleket, amelyeket a fagy megcsípett, a szél egytől egyig lerázta a fákról, amiért is azok szemtelen hajlongás közepette mutogatták meztelenségüket Tibor felé.

Réka a nappaliban, Matild kisasszonnyal beszélgetett. Ez a hatalmas helyiség, most tele volt egzotikus virágokkal, fagyérzékeny, évelő növényekkel. A parkból hordták be. Azokat helyezték el itt, amelyek nem értek el az üvegházban. Más termekben, sőt a folyosókon is tároltak hasonló növényeket.

Matild kisasszony, mihelyt megpillantotta Tibort, azonnal felállt. Ki is futott volna, ha az nem kapja el a kezét, és erőszakkal vissza nem tartja.

- Ma mindenféleképpen át kell vennünk az ábrázoló geometriából azt a részt, amely a jó múltkor elmaradt.

Matild kisasszony erőteljes és kifejezett szájbiggyesztéssel, vállvonogatásokkal előlegezte véleményét, amelynek később hangot is adott:

- Sajnálom, de most lovagolni megyek. - Talán a nyelvét is kinyújtotta, mialatt lázongón kisetett az ajtón.

- Féltékeny rád - jegyezte meg Réka, miközben felállt, hogy megcsókolja Tibort. - Az apját félti tőled. Nem gyerek már, és neki is van szeme. Akinek pedig szeme van - kacérkodón, erősen kihívón folytatta -, az láthat egy s mást! Pedig nem is csaltam meg az apját! - Féltreérthető mozdulatokkal rázta meg a vállát, kacagása hamis ízűre, kissé huncutkásra sikerült. - Egyszer! - Ugyanolyan szemmel, de most már kizárólag a férfi arcát kutatva nézte tovább. - Frissebb vagy, mint tegnap, és jobb kedvű.

- Ellenkezőleg, bosszankodom.

- Miért? - Máskor hozzásimul, vagy a nyakába ugrik, most tisztes távolból nézte. Legutóbbi beszélgetésük jutott eszébe, amióta valamivel hidegebben társalgott a férfival. Elhatározta, hogy ezentúl távolabb tartja magát tőle. Ha Tibor nem tartózkodott mellette, meg is állta, ám ha a férfi megjelent, mint most is, szemében a kialvó csillóság lobot vetett, buja vágyainak előbbi sivársága hirtelen hullámozni kezdett.

- Koller beosztott a nemzetőrségbe, viszont, amint te is tudod, amit egyébként neki is megmondtam, nem veszek többé fegyvert a kezembe! - Összeborzongott. - Utálok a fegyvert. Egyik ember a tejre, más a virágorra vagy a szénára... én a fegyverre vagyok allergiás.

- Látod, most eredeti vagy. Így tetszel nekem - villanyozódott fel a szép s előkelő asszony.

- Te ismered Kollert, és mint a környék leggazdagabb földbirtokos feleségének...

- Földbirtokosának, ugyanis ez a birtok az enyém.

- Szavad van. Szólj neki az érdekemben!

Réka közelebb lépett hozzá, és felnézett rá.

- Se fegyver, se német, se nyilas, se orosz... Valami szenvedély: ló, kártya, rulett, ital..., mindegy micsoda, csak kell, hogy legyen! Nem?

Tibor nem felelt. Réka erős kacérsággal simult hozzá.

- Mondd már: nekem a nők! - csókot pötytyintett az arcára. - Én!

- Te - vágta rá Tibor. - Elintézed?

- A férjem a fronton van. Ráadásul őrnagy. Egészen biztosan felelküdt Szálasira - fanyar visszatetszéssel bámult a férfira -, képzelheted, mennyire kellemetlen! Könnyen megvádolnak...

- Nem szólsz neki?

- Neki - nagyképűen húzta a szót -, egy kis főjegyzőcskének? A fellettesének, Lepsény Levente főszolgabírónak. Régi hódolóm, egyetlen szavamba kerül. - A férfira bájolgott. - Mit kapok érte cserébe?

- Azt te határozd meg. Én kértem, te teljesítet. Nálad van a labda.

Réka a férfinak esett. A kabátját kigombolgatta, ám az ingét már szabályosan letépte róla.

- Téged - súgta felajzottan eksztázisba hajlón, miután a férfi izmoktól kidagadó, csupasz mellébe harapott.

IV.

Szép őszi végi éjjel volt. A fagynak foga nőtt. Éles ropogtatással fogyasztotta el a jeget, amelyet tegnap ő maga készített. A maradékot a tegnapi nap, fényes nyelvél tükörsimára nyalta. A fák ágai zúzmarások voltak. A füvet képzeletbeli liszttel hintették be. A szél körmei egyre jobban kihegyeződtek, és csíptek, de mintha eme mozdulatában is, egyre sűrűsödött volna a hideg: táplálta, s közben a mezőn kialakult az áttetsző ködpára.

A hold sugarai távoli felhőkbe ütközve, vigasztalón integettek vissza a takaró nélkül didergő búzavetéseknél, mert a közelgő front ellenére a falvakban, mindenki elvetette az őszi búzáját.

A csend tapintható anyagként töltötte be az egyik elhagyatott birkahodályt, amelyben Kopasz bandája gyülekezett. A vezér eddig a tartógerendának dőlve gondolkozott, most előlépett. Egyenként kezét fogott mindenkivel, azelőtt sohasem tette ezt, majd intett, hogy telepedjenek le.

Azok a szalmára ültek, ő állva maradt.

- Maróthy gróf kastélya következik. Tömve van menekülő bárókkal, grófokkal s más főurakkal. Nyugatra tartanak, telis-tele ékszerekkel s más drágaságokkal. Nagy fogásnak ígérkezik, viszont kastélyt rohamozunk meg, tartunk sakokban előkelő hatalmasságokat. Mialatt elkasmarjuk a szobákban tárolt drágaságokat, mindenre számítanunk kell: Ellenállásra, kitörési kísérletre, női hisztériákra, esetleg külső támadásra... Hátralát a személyzeti bejárón sliccelünk be. Pisztolyt, és löszert vegyetek magatokhoz. Szerintem, csihi-puhi lesz! A biztonság kedvéért négy puskát is viszünk, kint hagyjuk a kertben, helyüket ott mutatom meg.

- Minek a puska? - vetette ellen Kajla.

- Nemzetőrökkel megerősített csendőrzárörök portyáznak a környéken. Mozgásuk, feltűnésük kiszámíthatatlan. Ha rajtunk ütnek, a közeli majorba pucolunk, amit csak puskákkal védhetünk meg...

Mialatt készülődtek, Maróthy gróféknál legalább tíz férfi ült a hatalmas és igen díszesen kiképzett társalgóban. A házigazda kivételével mindnyájan menekültek, legtöbben az Alföldről jöttek, de akadt köztük pesti főúr is. Az asszonyok nyugovóra tértek. Nagyon sokan érkeztek, ezért az egyik közeli, urasági ispán lakhelyét is igénybe vették. A pestmelléki kántortanító és a vele ugyanazon községbe tartozó főjegyző családját helyezték el ott. Az asztal rogyadozott a sok enni-innivalóktól. A férfiak az egész estét átbeszélgették.

- Mennyi ökröt, birkát, tehenet, lovat hajtanak ki az országból! Alig fértünk el mellettük - jegyezte meg a főispán, volt felsőházi tag.

- Ebből látni, mennyire gazdag volt ez a kis ország.

- Inkább a németek vigyék, mint a vörösök zabálják meg. Hátha nekünk is jut belőlük egy combocska.

- A parasztjaim - ezt Maróthy házigazda jegyezte meg -, hallottam, tele vannak tehenekkel, lovakkal és birkákkal. Olyanok is fogtak be állatokat...

- Pardon, loptak.

- Igazad van, kérlek alássan: loptak a falunkon áthajtott állatokból, akiknek azelőtt soha, még a dédapjuknak sem volt, például ökre.

- Majd elzabrálják tőlük a vörösök.

- Földjeink, kastélyaink - a főispán feljebb fokozta elkeseredését -, ősi birtokaink, mert valamennyiünk családfája a honfoglalásig nyúlik vissza, minden, de minden a vörösöké lesz.

A szemüveges báró, magas, szikár, arisztokrata orrú férfi az asztalra csapott.

- A vörösöké, mert senki sem állíthatja meg őket.

- Az Alföld nagy része elesett. Debrecenben, vörös diktátum alapján valamiféle ellenforradalmi kormány alakult.

- Hitler állítólag a határig engedi őket, aztán lecsap a csodafegyverével. Hogy miért pontosan addig...

- Akkorra készülnek el vele, vethetik be.

- Ha lenne régen beveti. Csak hiteget bennünket, mi pedig mit tehetnénk mást, elhiszük. Ha lenne, nem kellett volna elmenekülnünk. Ez az igazság, a többi mesebeszéd...

- Szerintem van - erősködött a báró. - Menekülni, meg ami azt illeti, én..., gondolom, ti is így vagytok vele, az oroszok elől menekülök. Nem a németekhez, az angolok elé.

- Öméltósága Horthynak mindenben igazat adok.

- Nem a...

- Uraim, uraim! - intette meg a vitatkozókat a nagyhangú főispán. Nem folytathatta, mert az ajtó váratlanul kivágódott. Három fegyveres férfi rontott be a terembe. Egyikük szem és a száj körül kivágott harisnyát viselt a fején, ám a másik kettőn semmi sem volt.

- Tegyük fel a kezüket, és lépjenek a falhoz!

Azok dermedten lesték, hol őket, hol egymást.

A három fegyveres férfi közelebb lépett az asztalhoz, mialatt azok még mindig ugyanolyan dermedten bámulták őket.

- Álljatok egyenként a falhoz! - intézkedett Kopasz, letegezve őket, mert ő volt az aki álarcot viselt.

Valamelyikük a zsebébe akart nyúlni, Kopasz ráförmedt:

- Még egy mozdulat, és golyót röpítek a fejedbe! - Meglökte az előbbi férfit: - Lódulj!

- Arra? - mutatott kérdőn a fejével egy irányba, kétségbeesetten remegve.

- Nem értesz magyarul? A falhoz!

Rogyadozva indult el. Úgy rakta a lábait, mint aki becsinált.

- Utána! - fordult Kopasz a többiekhez. - Mind utána! Gyorsan!

- Nem szégyellik magukat? - pattant fel a főispán. Nem folytathatta, mert Lófogú melléje lépett, és egyszerűen fejbe csapta pisztolya agyával, mire úgy elterült, mint egy liszteszsák. A társai remegve lesték. Egyikük utána nyúlt, ám gyorsan meggondolta magát.

- Ne verjék fel a házat! - intézkedett tovább Kopasz. - Embereim sorra járják a szobákat...

- Mit akarnak? - hűledezett méltóságot erőltetve magára, de azért erősen remegő hangon a házigazda.

- Mindent közlünk! Egyelőre álljanak a falhoz! - hol magázta, hol tegezte őket.

Mihelyt a főispán kivételével, mert az még mindig a földön hevert, valamennyien a falnál lapítottak, Kopasz intett a két társának. Azok,

mintegy jelszóra, sorra megmotozták őket. A főispán tápászkodott: mozgott, fel-felült, de felállni még nem bírt, ezért Lófogú melléje lépett, lábra állította, és őt is megmotozta.

- Nem vagy te annyira szarul - gúnyolta eközben -, csak teszed magad. Mi lett volna, ha jobban megcsaplak? Menj a falhoz! Közéjük tartozol, vagy nem?

Motozás közben az aranytárgyakat az utolsó darabig elszedték tőlük. Kettőjükénél pisztolyt is találtak, őket különállították. Lófogú még a gyűrűket is lehúzogatta bosszúból a főispán ujjáról.

Mialatt a társai dolgoztak, Kopasz pisztolyával sakkbán tartotta a tízfőnyi urat.

- Végeztünk főnök - jelentette be a végén Dagadt a sikeres „fogásra” tekintettel, örömmel.

Kopasz a falhoz állított férfiakra kiáltott:

- Mindenki a helyén marad!

Lófogú és Kopasz kiment, csak Dagadt maradt a szobában, aki ezentúl egyedül tartotta sakkbán a falhoz állított főurakat. Olyan rendet tartott, hogy az egyébként magatehetetlenségig kétségbeesett férfiak majd szívbajt kaptak. Ilyeneket kiabált:

- Ne mozogj! Még ha bolha csíp se vakarózz! - A házigazda fenekébe rúgott. - Úri ember vagy. Elfelejtetted, hogy zsebkendőbe köhögj!

- A zsebemben van, ha... - motyogta az egyik pesti báró, ám kétségbeesetten fuldokló hangja, Lófogú ordításába botlott.

- Pofa be! - jó erősen hátába fúrta a pisztolya csövét.

- Talán szarni kell, papa? - ezt a főispántól kérdezte meg, akinek valószínűleg az előbbi fejbe csapástól egyre jobban és jobban remegtek a lábai. Olyan mozdulatokat csinált, mintha sürgősen vécére kellene mennie.

- Vizelnem kell - súgta vissza az.

- Hugyozz a gatyádba, majd kimossa a méltóságos asszony!

Röhögött. Kifejezetten élvezte a helyzetét. Közben megállás nélkül járkált, hol ezt, hol azt lökte meg a pisztolya csövével, rúgott bele a lábszárába...

Eközben Kopaszék sorba járták a szobákat.

- Se ordítás, se hisztizés!! - szóltak be. - Adják ide az ékszereket! Mi máris tovább megyünk. Ha nem engedelmeskednek...

Nem igen kellett folytatniuk, mert mihelyt meglátták kezükben a fegyvereiket, Kopasz fején az álarcot, egy-egy elfojtott sikoly kíséretében, legtöbbször a szájukhoz kaptak, s átadtak minden sebtében keze ügyükbe kerülő ékszereket. Aki mégis ellenkezett, vagy kiabálni próbált azt gyorsan lefogták, és tenyerükkel betapasztották a száját. Így elérték, hogy a szomszédos szobákban kevesen ébredtek fel. Akik mégis felriadtak a zajra, elfojtott ordításokra s kirohantak a folyosóra, azokat Kajla a fegyverének nekik szögezésével és hatalmas rúgásaival gyorsan visszaterelt a szobájukba, s bent összekapkodta az elérhető ékszereket.

Csak a legutolsó szálláshely előtt torpantak meg: már-már lenyomták a kilincset, amikor kintről szokatlan csörtetést hallottak.

Néhány pillanatig megdöbben, de fegyelmezetten lestek az ablakokra s másfelé. Kopasz félreérthetetlenül Kajla felé intett a fejével: nézz körül!

Az néhány lépés után, a közeli kanyarból visszatérve Kopasz felé sügta:

- Csendőrök!

Kopasz nyugalmat mímelve előre mutatott.

- Fel a nyári erkélyre! Folyosó végén balra. Fedezlek benneteket!

- Adjátok meg magatokat! - ordította valaki a főbejáraton túlról. - Körülkerítettük a kastélyt!

Kopasz jelként a beszorult társának, a legközelebbi ablakba lőtt. A nehéz, ólombetétes díszüveg, éles csörömpöléssel tört darabokra, és hullott alá a földre.

Dagadt, hallva a kiáltást, és a lövés eldördülését, azonnal otthagyták a foglyait.

- Siess, te is! - utasította Kopasz, amikor az „mi van fönök” felkiáltással elébe toppant. - Fent várjatok meg! Ha netán kések... ugorjatok le a kertbe, és a megbeszél út vonuljatok vissza!

Miután valamennyien eltűntek mellőle, a legközelebbi ajtómélyedésbe húzódott. Idejében, mivel a sarkon máris feltűnt egy csendőr, aki a menekülőket látva vérszemet kapott, és minden fedezés nélkül

utánuk vetődött. Kopasz nyugodtan bevárta, majd hirtelen kilépve az ajtó mélyedéséből, pisztolya agyával, egyetlen csapással leterítette. Olyan mozdulattal zuhant végig a földön, mintha elgáncsolták volna. Közben a csendőrök java, betörve az ajtón golyózáport zúdított Kopaszra. Mivel ő már előzőleg a földön heverő, ájult csendőr mögé hasalt, céltalan. Pisztolyát a csendőr vállára támasztva, ezen túl csak célzott lövéseket adott le. Két csendőrt eltalált. Egyik erősen sántikálva, két kezét a combjához szorította, és a legközelebbi szobába tántorgott. Másiknak a karját lőtte meg: pisztolyát elejtette, jobb kezét a föld felé lógatva visszaszaladt ki az udvarra.

Kopasz felhasználva az így keletkezett zűrzavart s az előbbi heves támadás megtorpanását, felugrott, hogy a társai után fusson, ám a mellette lévő szoba ajtaja váratlanul kivágódott. Egy fiatal nő lépett ki, kezében pisztolyt szorongatott, és minden habozás nélkül tüzet nyitott rá. Egyik golyó a füle mellett sivített el, másik a mellénél tépte szét a ruháját. Kopasz, mint sarokba szorított macska, vadul rávette magát. Ruhájánál fogva kapta el, rántotta le a földre, ahol szemrebbenés nélkül fejbe verte a pisztolyával. A nő kezéből hangosan koppanva hullt ki a fegyvere, le a köre... Felugrott, és gondolkodás nélkül futásnak eredt. Nem juthatott messzire, mert újabb csendőrök tűntek fel, s tüzet nyitottak rá. Kopasz megtorpant. Attól tartott, hogy elvágják menekülésének útját, vagy a közeli szobákból hátba támadják. Megállt, s esztelen hősiességgel visszafordult. Előbb állva tüzelt, később semmivel sem törődve, letérdelt, és az előbbinél sokkal pontosabban célozva lőtt vissza.

Megint megsebesített egy csendőrt.

A helyzet, mivel újabb ajtók nyíltak ki, s egyre több csendőr és nemzetőr avatkozott be a harcba, kilátástalannak tűnt, ezért habozás nélkül, amint tette eddig is, fejvesztve, semmivel sem törődve, bátran tovább futott, fel a nyári erkélyre.

Ott újabb, immár ki tudja hányadik meglepetés érte: ketten is rávettek magukat. Egyikük nyakon csapta, másik a derekánál megragadva s begyakorolt mozdulattal elgáncsolta.

Kopasz előrebukott, de nem esett el, bukdácsolása közben is maradt annyi ereje, az egyébként nagyon rugalmas s erős haramiának,

hogy egyik támadóját, bal lábával s két kezével a földre támaszkodva, jobbjaival, egyetlen hátrarúgással, harcképtelenné tegye... A másik sokkal nehezebb diónak bizonyult. Tanult, gyakorlott verekedő lehetett. A nyakánál elkapva fojtogatta, térdével a hasába lépve, begyakorolt fogásokkal igyekezett mind jobban és jobban a párkány kövéhez szorítani. Kopasz egyre erősebben fulladt. Nyakerei kidagadtak, arca eltorzult, szájából artikulálatlan hangok habos nyállal keveredve bugyogtak elő... Ám, nemcsak a csendőr ismerte azokat a fogásokat, amelyekkel gyorsan és hatékonyan harcképtelenné lehetett tenni még a legügyesebb ellenfelet is, Kopasz majdnem ugyanúgy az ellenfogásokat, amiben rendkívül, már-már emberfeletti erős fizikuma is segítette. Nemcsak elhárította a gyors és szakszerű támadást, hanem rövid, erőn felüli tusa után teljesen harcképtelenné tette a lassan felülkerekedni látszó másik támadóját is: bal hüvelykujjával váratlanul a szemébe szúrt, mire az, pillanatokon belül felordítva azonnal elengedte Kopaszt.

Néhány lövés dördült el körülötte. Felugrott, majd rövidke, bőszen szemlélődés után az erkély korlátjának ugorva, habozás nélkül átvette magát, s leugrott a kertbe.

Elfagyott virágágyak közé esett. Egyik lába a virágtövektől védett, majdnem fagymentes földbe süppedt. Szerencséjére, lehet, hogy éppen ezért nem sérült meg.

Valaki melléje ugrott. Erre a részre egyetlen ablak sem nyílt, fényt tehát nem szűrődhetett ki a kertbe, ezért nem láthatta, kivel áll szemben. Éppen támadni akart, eddig összekuporodva, védekezésre készen mérlegelte a helyzetet, amikor az illető közvetlen közről, nem tudta eddig, hogy ennyire közel áll hozzá, majdnem a fülébe súgta:

- Itt vagyunk, főnök!

Kopasz, bár még mindig fáj a nyaka, a lába is sajgott, teljesen elfeledve előbbi élethalálharcát, hidegvérrel és meglepő frissességgel intézkedett.

- Gyertek utánam! - Előreindult. - Mindenki itt van?

- A bokorban lapulnak.

- Senki sem sebesült meg?

- Senki.

Egyetlen lépést sem tehettek tovább, mivel az erkélyről váratlanul erős fénycsóva csapódott a nyakuk közé, amit éles kiáltás követett:

- Ott vannak!

- Hasaljatok le! - rendelkezett Kopasz a kövé dermedt társaihoz fordulva, miközben gyorsan a bokrok közé kúszott.

A golyók élesen koppanva csapódtak be körülöttük a fagyos földbe. Szemüket, fülüket, orrukat, nyakukat telefröcskölték felcsapódott, apró, fagyott földdel. Nem törődtek vele, az irhájukat mentve kúsztak tovább a sűrű bokrok közé.

- Utánuk! - hangzott fentről.

- A sűrűbe, cikázva kússzatok! - intézkedett Kopasz, miközben, rövid kúzás után, hirtelen felugrott, és meggörnyedve futásnak eredt.

A többiek azonnal követték.

A lövöldözés, maguk sem értették, miért, hirtelen abbamaradt, ezért felegyenesedve, minden nehézség nélkül jutottak el a sűrű boróka-bokrok közé, teljesen biztonságos helyre.

Kopasz megállt, s megállásra intette, a szorosan nyomában tartó társait is.

- A közelben üres kasznárlakást találtok. - Egy irányba mutatott. - Menjetek be! Én, ha netán tényleg utánunk jönnek, másfelé csalom őket, aztán, mihelyt elcsendesedik a környék, iszkoljatok tovább!

- Ha jönnek, lóháton jönnek - jegyezte meg Dagadt.

- Visszalopózzak a puskákért? - szólt közbe Lófogú.

- Nem! - csattogott Kopasz. - Úgy tegyetek, amint mondtam!

Az úthoz futott, onnan ki a nyílt mezőre. Itt vette észre, hogy az előbbi verekedés közben lehúzták fejéről a selyemharisnyáját. Nem bántódott, mert a sötét miatt senki sem ismerhette fel...

Eközben bent a kastélyban Kelemen Elemér, mivel ő vezette a kis csoportot, mérgesen csapott a levegőbe.

- Megléptek, pedig előlem még nem lógott meg ember. - Bosszúsán forgatta körbe a fejét. - De hiszen, ez nem ember, maga az ördög volt. Ám, ha maga Lucifer is elkapom! Ha a bőrömbe kerül is, kézre kerítem! - sziszegte, mialatt leverte a port a zubbonyáról.

- Utánuk menjünk, parancsnok úr? - buzgólkodott az egyik csendőr.

- Kikkel? - ironizált. - Reggel fésüljük át a környéket! - A többit inkább magának mondta, mint a társainak. - A legjobb lovasaim sebesültek meg. Egyiket combon lőtték, a másiknak a karja ment tropára, a harmadiknak majdnem kinyomta a szemét az az állat, a többi kettő nem is tudom, hol sebesült meg...

- Flórián főtörzsőrmester urat hasba rúgták. Nagyon fájlalja, de azért már talpra állt - jelentette az előbbi buzgó csendőr.

- Még szerencse! - Gúnyosan nézett a nemzetőrökre. - Ezekkel menjek utánuk? Egytől egyig leszedik őket! - Rájuk kiáltott. - Ugye nem tudnak lovagolni?

- Parancsnok úrnak alázatosan jelentem - válaszolta a legöregebb -, mi parasztok vagyunk. Szőrén még csak megüljük a lovat...

- Hallod! - bökött Kelemen a társára, és faképnél hagyva őket elrohant intézkedni. Ez azonban már csak annyit ért, mint leégett ház után a kárbecslés.

Mialatt a kastélyba szorultak keserves zsibongása messzire kihallatszott, addig kint az ősi parkban, az óriási fák alatt békés nyugalom szendergett.

A hold meghatározhatatlan színű hatalmas udvarának közepén reszketve leste Kopaszt, amint hátra-hátranézve futotta végig a mezőt, egyik rekettyéstől a másikig, egyik facsoporttól a következőig, egyik zsámbékos résztől a másikig... Könnyen rátalált a jelenlegi rejtékhelyükre, mert a fák, utat mutatva, egymás után léptek eléje éjjeli rejtékhelyükről...

Mire kivirradt, mind az öten sértetlenül együtt ültek kiindulási helyükön, a juhhodályban.

Kopasz a tartalék álarcát húzta fel.

Lepsény Levente főszolgabíró, fülig érő mosollyal igyekezett Havassy Botondné, a szép Réka felé. Most érkezett, éppen csak bejelentkezett az inasnál, a kikapós háziasszony máris fogadta.

- Kezét csókolom, méltóságos asszony! - Kezet csókolt, s hódolatteljes mosollyal böngészte végig a szépasszonyt. - Egyre csinosabb. Sok szép nőt láttam, de ennyire gyönyörűt soha! Mondhatná a latin...

- Jaj! - gurgulázott Réka szájában a kacaj. - Megint egy szentencia! Szegény öreg latintanárom, egy életre megutáltatta velem a latint.

- Jó. Egyetlen latin szót sem, de csinosnak... - nem folytatta, őszinte elragadtatással gusztálta tovább a szépasszonyt.

Rékáról, nemcsak a parasztok között, a felsőbb körökben is az a hír járta, hogy „adakozó”. Úgy kerülgettek, zsongták körül a férfiak, mint legyek a friss mézet. Egyesek ugyan mostanában elmaradoztak, Czakó Tiborral folytatott tartós és szoros viszonya miatt, maga Réka rázta le őket. Igaz, a háború elől menekülők teljesen lekötötték maradék idejüket. Miattuk csökkentek a szokásos összejövetelek is. Egyre kevésbé verődtek össze az olyan társaságok, akiből azelőtt hetente összeruccant egy-egy bálozó, szórakozó csoport, ennél-annál a földbirtokosnál. Réka természetesen mindenütt feltűnt. A sok „légy” közül, amely körülzsongta, legnagyobb dongónak, nős ember létére éppen Lepsény Levente bizonyult. Azelőtt minden héten, ha szerét tehetné gyakrabban is, átruccant a kastélyba. Mostanában ő is elmaradozott...

- Régen láttam, csak nem haragszik? Előbb is, az a szigorú méltóságos asszony megszólítás! - kacéran villogtatta tekintetét a férfi felé.

- Van, akinek méltóságos asszony, akad - a férfira bökött -, akinek Réka! - masszírozta a férfi szívét felbirizdelőn.

Lepsény Levente még mindig kezében tartotta a gyönyörű asszony kezét. Most még egyszer megcsókolta. Réka belekarolt, és szorosan hozzádörzsölődött.

- Menjünk be a szalonba!

- Valósággal megdermedek, ha hozzám ér - udvarolt tovább a férfi.

- Ez a bársonyos bőr, ez a forró, kemény test, ez a természetes női illat lenyűgöz, s megvadít.

- A megdermedés és a megvadulás között azért van némi különbség, most melyiknek higgyek? - kacagott fel a szépasszony.

- Előbb megdermedek, aztán gyorsan felengedve megvadulok.

- Udvarlás közben is diplomata - dorombolta tovább dörzsölődve -, régi, régi kedves lovagom! Azok az elmúlt igen szép idők! - sóhajtott fel nosztalgikusan. - Mintha igaz sem lenne! Maga, - nevetett fel ironikusan valamit előrevetítõn, - ha nagyon ritkán is, csak, csak eljön. Bezzeg a többiek!

Lepsény Levente végre elengedte a szépasszony finom kezét.

- Nagyon súlyos idõket élünk, Réka. Községeink, kastélyaink tele vannak menekültekkel. Az ön kastélya messze esik a főúttól, ezért ide nemigen jönnek...

- Nem-i-gen! Nem régen mentek el az erdélyiek.

- Erdély! - nosztalgizált tovább a fõszolgabíró. - Régen a vöröskék! Nagy Magyarország, ezeréves örökségünk nincsen többé! Meglátja hamarosan szétdarabolják az országot. - Legutóbb tegezõdtünk - nevetett teljesen váratlanul a szemébe. - Elfelejtetted? Én nem, csak... csak vártam, hogy rájössz-e - hebegett és tovább nevetett.

- Tényleg pertut ittunk, mikor is...? - a szót húzta. Réka tovább nézte, több mint fénylõ, égõ szeme valósággal megperzselte a férfit. - Tegezõdjünk, a többi nem érdekes! - súgta bûgõn s igézőn.

Lepsény Levente újra elkapta a kezét, elõbb mélyen a szemébe nézett, majd lehajolt, és megcsókolta.

- Az oroszokról beszélgettünk - figyelmeztette az asszony. - Amíg ideérnek, nagyon sok minden megtörténhet.

- Lassan ide is elhallatszik az ágyúszó. Utainkon egyre több a katoná és a munkaszolgálatos deportált. Az a rengeteg állat, amelyet nap s mint nap keresztülhajtának a járásunkon!

- Német?

- Egyre több és több!

A szobalány és az öreg komornyik lépett be egy-egy megrakott tálcával. Süteményeket és italt hoztak. Réka a sebtében megterített asztalra mutatott.

- Foglalj helyet! - Ezután az üvegek körül sürgölõdõ komornyikra szólt: - Hagyja, majd én töltök a fõszolgabíró úrnak! Vörösbort,

igaz? - vadította tovább ingerlő mosolyával a férfit. - Látod, nem felejtettem el, hogy a vörösbor szereted.

Mialatt töltött, kacér szemének minden tüzét a férfira lövellte.

- Lenyűgözől - rúgta tovább a port a férfi, miközben kezébe vette a poharát. Némán, hódolatteljesen nézte egy ideig, majd finoman meghajolt. - A legszebb asszonyra!

Réka a poharába nevetett.

- Szívesen elfogadnám a bókot, ha tudnám, azért jöttél, hogy udvarolj nekem.

- Pontosabban, nem csupán ezért.

- Na látod! Ígyunk! - Miután belenyalt a borába, s lerakta a poharát, a férfira kacsintott. - Azzal a „csupánnal” kezd!

- Éjjel behatoltak a menekülő és ideiglenesen letelepedett főurakkal, grófokkal, néhány báróval... felsőházi tagokkal tele lévő Maróthy-kastélyba. Képzelheted ezt a pofont! Pofont? Szégyent.

Réka őszinte megdöbbenéssel bámult a férfira.

- Nagyon sok ékszer, ha nem is az összes, elraboltak tőlük. Bár a csendőreink rajtuk ütöttek...

- Szabályosan kirabolták őket... Maróthyékat?

- A férfiakat a társalgó falához állították. Verték, sértegették őket. Miket mondtak, te jóisten! Egyik főispánt leütöttek. Sorra járták a szobákat, és nagyon sok ékszer elraboltak. Az egyetlen hölgyet, aki ellenkezett, megkötözték. A saját ruhájával kötözték össze, tömték be a száját. - Készarva nem mondott igazat, maga sem tudta miért.

- A nők egyedül tartózkodtak a szobáikban?

- Ők nyugovóra tértek, a férfiak a társalgóban beszélgettek. Kopasz, megint az a Kopasz és a bandája, noha nem kopasz, ezt már biztosan tudjuk. Harisnyát húz a fejére, innen a neve. Egyik csendőr lecibálta róla.

- El is fogták?

- Sajnos, még csak meg sem sebesült. A négy bandita közül egyik sem sebesült meg, ezzel szemben a csendőreink közül kettőt életveszélyesen, egyet súlyosan, kettőt könnyebben megsebesítettek.

- Tűzharc bent a kastélyban? - borzadt össze a szépasszony.

- Szabályos kis háború folyt.

Réka eddig elgondolkozón a padlóra szegezte a szemét, most hirtelen felütötte a fejét.

- Sajnálom, nagyon sajnálom őket..., de ugye nem „csak” - ironizált - azért jöttél, hogy ezt közöld velem?

- A hajnali üldözés, pontosabban a nyomok követése közben idevezető szálakat fedeztünk fel. Utólagos engedelmeddel a környéket és... és mindent átkutattunk a te birtokodon is.

- Úgy gondoljátok - hebegett riadtan Réka -, hogy idemenekült a kastélyba?

- A személyzet egyhangú állítása, és nem vallomása szerint, minden ajtó, ablak zárva volt. A parkban senki sem ólálkodott...

- Ha úgy látod jónak, tőlem átkutathatsz mindent.

- Nem, viszont a jelek szerint ez a kastély..., szóval te következel, ezért jól tennéd, ha megerősítenéd a zárat. Éjjelre kis házőrséget szerveznél. A kutyákat, mert az őrnagy úr szenvedélyes vadász s kutyász...

- Kutyák bolondja - vetette közbe a szépasszony.

- Éjjelente engedd szabadon őket! Fegyvered van?

- Volt. Eltűnt. Ellopták, elvesztettem, vagy egyszerűen eldugtam valahová és elfelejtettem hová. Egyszóval nincs.

- Egy honvéd őrnagy felségének nem kell feltétlenül bejelentenie fegyvere eltűnését. Statárium van. Ennek ellenére sohasem volt ennyi fegyver a lakosságnál, mint jelenleg.

- Teljesen felkorbácsoltad az idegrendszeremet. Ne is beszéljünk többet róluk! - borzongott Réka. - Az ajtók, az őrség és a kutyák rendben. Azonnal intézkedem, és fegyvert is szerzek.

- Ha akarod, naponként benézek hozzád. - Elolvadva bámulta az asszony különösen szép arcát, hangja felvillanyozódott. - Akár itt is alhatok... néha.

A szép úrhölgy buja kacérsága, amely annyira jellemezte ezt a kifejezetten szexis, főúri nőt, bátorította-e fel, vagy az előbbi pohár bor szállt a fejébe, s elkábította az eszt.

- Szeretem magát, Réka.

- Te... te, részeg vagy? - nevette ki az. - Nem azért, amit mondtál, hanem mivel magáztál.

- Évektől szeretlek - ömlengett a férfi, zökkenő nélkül, viszont sokkal leeresztettebben. - Egy hónap, esetleg gyenge fél év és ősi kúriáink egytől egyig elvesznek. Földjeinket szétesztják, kastélyainkat feldúlják, mi szétszéledünk a nagyvilágban. Ki tudja, melyik országba űz szerencsétlen sorsunk. - Lehajolt, és újra megcsókolta az asszony kezét. - Fiatalok vagyunk, ne hagyjuk ki azt, amit később megbánunk. Háború van, ezért az amúgy is rövidke élet pillanatokra szűkül. - Szorongatta, simogatta az asszony kezét. - Valószínű, én is tetszem neked. Engedd meg...

- Nős ember vagy - fojtotta bele a szót. - Gyerekeid vannak. Én ugyanabban a cipőben járok. Csak azért mondom, mert azt mondtad, szeretsz, tehát nem futó kalandra, netán viszonyra gondolsz.

- Elválunk. Nem mi lennénk az elsők.

- Csakhogy én nem akarok elválni Botondtól - vágott közbe kegyetlen élel a kacér asszony. A folytatásba némi ironia is vegyült. - Ha mégis megtenném, főispánnál lejjebb nem adnám.

A férfit, mintha leforrázták volna, felugrott, és sétálni kezdett.

- Megbántottalak? - gügyöröszte bátorítón kacéran. - Én hűséges, kis lovagom. - Felállt, a férfihez lépett, és a vállára rakta a kezét. - Mi nők, mindegy milyen származásúak, olyanok vagyunk, mint a macskák. Ismersz-e olyan macskát, amelyik nem dorombol, ha meg-simogatják? Állandóan kell valaki, akihez dörzsölődhetünk. - Élesen a férfi szemébe ömlesztette csábos tekintetét. - Igazad van, kedvelek, viszont Botond a fronton harcol, ez pedig...

- És az a férfi...? A házitanító. Aki...

- Ha Czakó Tiborra gondolsz - nem folytatta azonnal, erőltetetten felnevetett, a főszolgabíró azonnal észrevette, hogy színészkedik -, csak flört. A testöröm, hogy közben... A férjem távol van. Te nem jöttél. Én meg... - Továbbnevetett. - Lehet, hogy a férjem fajkutyái hűségesek a gazdájukhoz, viszont én nő vagyok. Egy nő pedig, mivel nem kutya, sohasem legyen hűséges.

- Előbb mégis a férjedre hivatkoztál.

- Más a házasság, és más - a férfi ajkába csípett - a flört.

- Viszonyt akartál mondani, nem?

- Társaság, tánc, estély... vagy más összejövétel, szórakozási lehetőség, semmi. Színház, opera, hangverseny... itt az isten háta mögött? Ugyan! Városba utazni meg... - Kesernyésen legyintett - Olyképpen keresem a saját szórakozásomat, ahogyan tudom. - Igézőn bájosan mosolygott a férfitra. - Ha nem kötik le valamivel a gyereket, ha magára hagyják a nőt, saját maga keres szórakozást. Ez pedig, lehet ártatlan, olykor veszélyes.

- Réka, az a férfi örült.

- Ezt honnan veszed?

- Köztudott. Éjjelenként a határban bolyong, merev...

Még mondott valamit, ezt azonban Réka már nem észlelte. Tibor igazi, szép, férfias testét látta lelki szemei előtt, szinte megremegett az idegrendszerét felbolygató, a képzeletbeli s annyiszor átélt, hosszan tartó, amit más férfival sohasem tapasztalt, érzett gyönyörűségtől: Végre valaki, akivel akkor és annyiszor szeretkezhet, ahányszor és akkor, amikor akar. Ilyen férfi, holott igencsak végigzongorázhatott, válogathatott közöttük, nem létezett ezelőtt. Most van. Őt nevezi bolondnak? Ah! Elakadt, ugyanis Lepsény Levente átölelte, és egyre szorosabban húzta magához. Szemeiben izzó hímvágy izzott, mire az előbbi idilli kép lassan elúszott. S ha erőltetetten is, ő is a férfinhoz simult.

- Komolyan mondtad előbb, hogy mostantól mindennap feljössz a kastélyba? - búgta.

- A legkomolyabban, de éjjelenkéntől is beszéltem. Akarod?

Nem kaphatott választ, mert az ajtó felől közeledő lábdobogásokat hallottak. Éppen csak szétugrottak, mire kivágódott az ajtó. Matild rontott be.

- Anya! - kiabálta az ajtóból, mígnem hirtelen megtorpant. - Bocsánat, nem tudtam, hogy vendéged van.

Nem húzódott vissza, sőt közelebb lépett, és se szó, se beszéd, belevágta magát a legközelebbi fotelba.

- Kislányom! - utasította rendre az anyja, mire Matild felugrott, és erőltetetten pukedlit csinált.

- Elnézést Levente bácsi! - gúnyolta inkább, mint köszöntötte.

Matild se Tibort, se a főszolgabírókat nem szívelte.

Réka elnézést kérőn kacsintott a férfit: kamasz! Aztán gyorsan másra terelve a szót, mintha mi sem történt volna, könnyed stílusban folytatta:

- A főszolgabíró úr szerint, mert azt vettem ki a szavából - felemelte a hangját, a férfit sandított, jelezve vele, hogy a lánya előtt magázódjanak -, végérvényesen elvesztettük a háborút.

Lepsény Levente nem válaszolt, ám arckifejezése és az a fondorlatos mozdulata, amint széttárta a két kezét, mindent elmondott helyette.

- Szörnyű - rázta meg a fejét a szép nő.

- A férje katonatiszt. Ő biztosan többet tudna erről mondani. Egy biztos: tömegével menekülnek az emberek. Lovas kocsik, autók, teherautók tömkelege... Már nemcsak a grófok, a bárók, egyéb földesurak, jegyzők, papok, igazgatók, ügyvédek... menekülnek, egyszerű mesteremberek is. Ön méltóságos asszonyom, nem gondolt még a menekülésre?

- Már, hogynem gondoltam volna! Mivel ide a szomszédos Ausztriába megyünk, csak az utolsó percekben indulunk el.

- Micsoda véletlen, én is Ausztriába menekülök.

- Menjünk együtt! - Hiába ült ott a lánya, Réka csak nem leplezhette természetes kacérságát. - Ha nincs helye, a kastélyom rendelkezésére áll. - A lányához lépett, és megsimogatta az arcát. - Legalább nem leszünk egyedül, akad egy férfi is mellettünk.

- Papa? - vágott vissza az erős kihívással Matild.

- Ő egyelőre nem jöhet utánunk. Tudod, mit mondott legutóbb? Ha fogság, csak az angolok. Ausztria, pedig valószínű orosz fennhatóság alá kerül majd.

- Honnét veszed ezt? - értetlenkedett Matild.

- Nézz a térképre, és figyeld meg a szövetségesek meg az oroszok előrenyomulásának irányát. Nem kell stratégiának lenni, hogy következtessünk: Berlinben fognak találkozni. Fáj a szívem, ezek viszont tények. Ezt a háborút elvesztettük lányom!

- Én apával szeretnék élni, mert jó, a háborút elvesztettük, de apa él.

Lepsény Levente, látva a kislány makacsságát, a szépasszonyhoz fordult:

- Sürgős megbeszélni valóm lesz, talán már várnak is. - Összeütötte a bokáját. - Méltóságos asszony! Kisasszony!

Réka a kezét nyújtotta.

- Akkor, ezentúl gyakrabban látjuk? - A lányához fordult: - Képzeld, Maróthy grófékat majdnem teljesen kirabolták az éjjel! - Iszonyodva rázkódott össze. - Tűzharc a kastélyban. Borzalmas, mit élhettek át!

- Nálunk sem ártana már egy kis változatosság! - jegyezte meg ez alatt ördögi éllel a faarcú kislány. Szeme nyílt lázadással telt meg. Réka rá is szólt.

- Hogy te miket beszélsz! Egyébként ne fessd az ördögöt a falra, mert mi következünk. - A főszolgabíróba karolt, és magára hagyva az ámuló lányát, egészen az ajtóig elkísérte. Ott Lepsény Levente váratlanul a fülébe súgta:

- Előbb kérdeztem valamit, választ viszont nem kaptam.

- Akarom - kacintott rá a szépasszony sokat sejtetően.

Lepsény Levente, mély meghajlással csókolt neki kezét...

A főszolgabíró innen egyenesen, vissza a járási székhelyre hajtott, ahol Úrbéry Ferdinánd és Kelemen Elemér már várták.

- Elnézést kérek, uraim - mentegetődzött, amikor azok feszes vigyázzállásban köszöntötték az irodájában, ahol eddig nyugtalanul várakoztak rá. - Szükség törvényt bont, dolgom akadt. - A helyére vonult, intett, hogy üljenek le! - Alig foglaltak helyet, Lepsény Levente máris a dolgok belébe vágott: - A tehetetlenség non plus ultrája, ami itt folyik! - Némán figyelte őket, mígnem rövid szünet után folytatta: - Fölösleges elmondanom, egyébként te vezetted azt az osztagot Kelemen. Háború van. Védtelen menekültek kétségbeesetten, halálra rémülten mentik az életüket... Mindenüket otthagyták. Vagyonukat, egzisztenciájukat, szűkebb-tágabb hazájukat, és íme, itt kifosztják őket! Azt a keveset is elrabolják tőlük, amit nehezen megmentve idáig elhoztak. Nemsokára idehallatszik az ágyúszó. A lakosság izgatott, a helyzet pattanásig feszült. És akkor jön egy „Kopasz”. Minden héten betörnek valahová, s rabolnak. Mi csak nézzük. - Legyintett. - Jó,

most egy besúgó révén rajtuk ütöttünk. Az eredmény? Csak a további rablást akadályozhattuk meg, cui prodest? Az ő javukra! Több csendőrünk megsebesült, amíg közülük senki, kutya bajuk.

Kelemen Elemér eddig hallgatott, most megszegve minden protokolláris előírást, hirtelen felugrott.

- Istenemre mondom: ez az ember maga az ördög! Lőttünk, nem talált. Egyik úrinő közvetlenül közről lőtt rá, egyébként kiválóan lövő hölgyről van szó, nem találta el. Megfogtuk. Két legügyesebb emberem teperte le. Ő kiszabadította magát! Tűz alá vettük az erkélyről, ő sértetlenül kivágta magát! - Körbeforgatta a fejét. - Gyakran vadászunk együtt. Valljátok be becsületekre: akad-e nálam jobb lövő a megyében? - Miután azok a fejükkel helyeseltek, folytatta: - Célba veszem egyszer, célba veszem, igaz lámpafényben, s kúszása közben kétszer, semmi. Nem, uraim, ez az ember, amint tartják, maga az ördög! Viszont ma éjjel ismét szembenézek vele. Tiszti becsületszavamra mondom: ma éjjel elfogom! Egyébként minden úgy történik, amint a méltóságos főszolgabíró úr kitervelte: Civilekkel megerősített őrségek, sűrített portyázások és a többi, viszont megint csökkent az állományom. Jó, kaptam helyettük nemzetőröket. - Savanyúan húzta félre a száját, hangja, mialatt folytatta, nemcsak leki-csinylón, erősen gúnyosan rekedezett. - Inkább ne lennének! Csupa hátramosztók.

- Nekem már egyetlen valamirevaló nyomozóm sincs. Azt a néhány emberemet is elvezényelték, aki így vagy úgy számításba jöhetett.

Lepsény Levente figyelemre sem méltatta Úrbéry Ferdinándot, Kelemen Elemérről szólt:

- Tehát ma horogra kerül Kopasz?

- Pontos értesítést kaptam Kopasz útvonaláról. Teljes állományomat mozgósítottam. Reggel részletes jelentést adok.

Nem folytathatta. Az ajtó csendesen kinyílt. Lepsény titkára lépett be, és bocsánatkérően a főszolgabíróhoz sietett.

- A főispán úr kéreti telefonhoz a főszolgabíró urat! - súgta félhangosan.

Az máris felugrott.

- Elnézést! - s kiviharzott a teremből.

Néhány perc múlva tűnt fel ismét az ajtóban. Arca falfehéren virított, ugyanakkor valamiféle különös izgalom is vibrált idegeinek rángatózásában. Méltóságteljesen, egyszersmind gondterhelten ment a helyére. Nem ült le, két könyökét az íróasztalára nyomta, olyan mozdulatokat csinált, mintha huzakodna, majd kissé előredőlt, a fejét reszketően felemelte.

- Járásunkat a mai naptól hadiövezetté nyilvánították. Pár nap és... *Vae victis!* Itt lesznek az oroszok. - Hangja még jobban berekedt a visszafojtott izgalomtól. - A németek rövidesen megszállják a városunkat és az egész járásunkat, hogy előkészítsék a terepet a hadicselekményekre.

Szomorúan, megtörtén figyelte a társait, majd váratlanul összepakolta az iratait, a hóna alá vette, és Kelemenre mutatott.

- Azért te hajtsd végre a tervedet! Ne vethessenek semmit a szemünkre a történészek. Ugye értitek?

A két tiszt szinte egyszerre állt fel, és néma vigyázzállásban merevedetten várták meg, amíg a főszolgabírójuk kivonult a teremből.

A csend végtelennek tűnt. Az a megérzés nyújtotta meg, hogy közvetlen veszély fenyegeti őket, mert nemsokára itt lesznek az oroszok. S minden véget ér. Néhány nap s nekik, a parancstól függően, lakásukat, mindent itt hagyva hátra kell vonulniuk. Hogy aztán mi lesz velük, meddig hátrálnak, csak az Isten tudja.

* * *

Kopasz és bandája az első csaknem sikertelen rablási kísérlet után, az egész napot együtt töltötte.

Miután alaposan kipihenték magukat, majdnem tíz óráig aludtak. Dagadt tüzet rakott, és nekilátott a malacpecsenye elkészítéséhez. Ő értett hozzá a legjobban. A malacot a közeli tanyákon vásárolták. Ide zsákban hozták ki.

A többiek csak azután ültek a tűz köré, miután elkészült, addig ki-ki a saját vackán hevert, és nekiláttak az evésnek. A jó magas házi kenyeret s a malacot Dagadt darabolta fel... Kézbe fogták és „hangos” falásba kezdtek. Még nem fejezték be az evést, amikor Kopasz

váratlanul feltérdelt. Eddig ő is a tűz közelében hasalt, de egyetlen falatot sem evett, s megszólalt:

- Vessünk véget a rablásnak! Pénzünk, értékünk rengeteg, a front közel, hallom, nemsokára itt lesznek a németek is.

- Vonuljunk mindannyian árnyékba? - csámcsogott közbe nyálfröcsögve Dagadt.

- Átalakulnánk partizán csoporttá.

Nemcsak a kezük merevedett meg, a következő csámcsogás is a szájukba rekedt. Arcukra ülő csodálkozásuk valósággal ráordított Kopaszra.

Ámulatukból Dagadt ocsúdott fel elsőként.

- Ez mit jelent? - kérdezte tágra meredt szemekkel, leesett állal.

- Eddig sem nyúltunk a szegény emberekéhez, tehát partizánkodtunk, magyarul politizáltunk - vélekedett hangosan Lófogú, mert tudta ő: mi az a partizán!

- A postákon is csak a gazdagok fachjait csipkedtük meg - helyeselt Kajla. - Lopás, tyúk... semmi. - A többiekre mutatott. Keze köröskörbe járt. - Fizettünk valaha egyetlen fillért is malacért? Elemeltük, és kész!

- Így igaz - büfögött közbe valaki jóízűen.

Többen is közbeszóltak volna még, ha Kopasz álljt nem int a kezével.

- A németek és a nyilasok ellen fordítanánk a fegyvereinket. Lesből, hátba, váratlanul támadnánk meg őket. - Azok megrökönyödve lesték, őt s egymást. - Harcolnánk. Tegnap bebizonyítottátok, hogy ahhoz is értetek. Én nagyon haragszom a németekre...

- Egyenruhások közül én csak egy ellenséget ismerek - szakította félbe Nagyfejű a csendőroket. Rájuk bármikor, de másra nyista vaker, főnök! - így mondta.

- Nem lesz ez jó - replikázott Dagadt is -, sohasem volt kenyerem a partizánság. Azt sem tudom mi az. Jó, mondtál valamit előbb. Hátból, lesből... támadnánk, de szerinted, jól lehet ebből lakni?

- A régebbi pitiáner tolvajokból igazi gengszterekké vedlettünk át - húzogatta a nadrágját Lófogú, mivel szüntelen lecsúszott, szemei büszkén csillogtak. - Ügyesebben szétdobtuk a páncélszekrényt, mint

a pesti mackósok. Úgy másztunk a tetőkön, mint a macska. Nem félünk, nem csináltunk be... - Köpött egyet. - A politika, a partizánság végeredményben az olyasféle, mint a kikapós asszony csókja: Ma engem smárol le, holnap téged nyal pofán.

Kajla erős fészkelődés közepette szopogatta le a húst a csontjáról, s megállás nélküli morgásával tiltakozott, miközben Lófogú tovább évődött:

- Hidakat eregessünk a levegőbe? Mert ilyesmikről is hallottam. Németeket puskázzunk le, nyilasokat üssünk nyakon? Megtehetnénk, talán egyszer a kedvem is megjönne rá. - Úgy mozgatta a fejét, mint lótrágya körül forgolódó barázdabillegető.

- Mi hasznom lenne belőle? Miért vigyem hiába, ingyen vásárra a bőřőmet?

- Én csak úgy potyóresz, semmiért, hiába nem lövök!

- Lóvé semmi, holott a bőřőmet bármelyik pillanatban kilyukaszt-hatják. Miért?

Kiabáltak, ám Lófogú mindenkit túlordított:

- Jó, bejönnek az oroszok. Talán urakat csinálnának belőlünk, amiért kinyírtunk néhány fritzet. - Elkáromkodta magát. - Így is rablók maradunk, meg úgy is! Mit érünk el vele?

A többiek helyeslőn morogtak, mindaddig, amíg Dagadt feljebb nem emelte a hangját s a kezét.

- Egy hónap se talán és itt a front. A németek nem gatyáznak. Fészkeljük be magunkat egy barlangba. Ördögfarka nagyon megfelelne erre a célra, nem? Élelmet, pokrócokat meg miegymást vinnénk magunkkal. Bevárnánk az oroszokat, majd amikor továbbrobogtak, előbújnánk.

- Ne barlangba, egy tanyára menjünk! - ajánlotta Lófogú.

Kopasz eddig némán hallgatta őket, most felemelte a kezét, mire azok elcsendesedtek.

- Aki velem tart, az álljon fel!

Senki sem mozdult, egymást lesték, és hallgattak.

- Ne haragudj főnök - magyarázkodott később Dagadt. - Mi közön-séges rablók vagyunk, nem politikusok. Mert jó, a partizánok sem azok, de utálják a németeket, a nyilasokat, amíg nekünk semmi kö-

zünk hozzájuk. Előtte át kellene hangolódnunk, mint a leeresztett nagybögőnek. Ott se pénz, se ékszer, semmi sem lenne! Nekünk nincs elvünk, mi egyszerű bunkók vagyunk...

- Döntsetek! - kiáltott közbe kissé idegesen Kopasz.

Az újabb terhes csendet Kajla törte meg.

- Ennyire gyorsan? Nekem egy hét kell, mire fordul egyet az eszem kereke - mutatta, a többiek érdes röhögésének közepette.

Kopasz felállt.

- Rendben! Mától nem vagyok a vezérek. Utolsó rajtaütésként a - megnevezte a helyét - a gettót terveztem. Üres, viszont rengeteg ékszer, amit megyeszerte szedtek össze, meg mindent ott tárolják.

A banda tagjai, Dagadt kivételével, mint éhes disznók etetés előtt, egymást lökdösték, a térdüket verték, a tenyerüket dörzsölgették, mi alatt szorosan körülvették Kopaszt. Lófogúnak még a szája is tátva maradt, ezért a hang valósággal kipottyant belőle.

- Ez biztos?

- Az irodában ládába csomagolva tárolják. Holnap szállítják el. Őrség alig, rács nincs, ráadásul az épület hátulról könnyen megközelíthető. Én mindenesetre odamegyek. Ti is jöhettek... a saját szakállatokra!

Dagadt bocsánatkérően tárta szét a kezét.

- Ne toljál ki velünk főnök! Ezt az egy balhét vigyük el még együtt! Nem mondhatod, hogy a banda ilyen, meg olyan. A tűzbe is elmentünk volna utánad, veled.

Még folytatja, ha Kopasz nem inti le a kezével. Kitátott szájjal hallgatták.

- Kölcsönösen betartottuk, amit megfogadtunk. Ti is, én is! Senki sem harapott a fübe, még csak sebesültünk sem akadt, ugyanakkor óriási összeget, értékeket emeltünk el. Minden úgy történt, amint megígértem nektek, ti nekem.

- Úgy harcoltál, mint egy állat - nyalizott Dagadt bárgyún.

- Szereljetek fel, és induljunk! - utasította őket Kopasz, mire azok felvillanyozódottan rebbentek szét. Felkapkodták magukra a nagykabátjukat, löszert raktak a zsebükbe, ki ezt, ki azt kapott fel a föld-

ről..., széttaposták a tűz maradványait, a maradék hússal, mással nem törődtek, és már indultak is.

A hosszú úton egyetlen mukkot sem szóltak egymáshoz. A városban, mellékutcákon át, Kopasz elhagyatott, a gettóval szembeni, nyitva hagyott üres épülethez vezette őket. Az egyik elhurcolt zsidóé volt.

- Megvárjuk, amíg teljesen besötétedik. Addig ki-ki hol, üljetek le! - szólt rájuk bent Kopasz. - Utána követtek, ennyi!

A többiek ki ide, ki oda, legtöbbször a földre ültek, amíg Kopasz az egyetlen díványra hevert, ahol teljesen mozdulatlanul - mindenki azt hitte alszik - várta be az este vastagodását...

Miután besötétedett, felugrott, s a fejével az ajtó felé intett...

Minden nehézség nélkül jutottak el a közeli drótkerítésig, amelyet - legnagyobb meglepetésükre - felszaggatva találtak. Úgy látszott, mások is bejártak a gettóba. Átkúsztak alatta. Bent a hosszú épület mögött haladtak tovább. Olyan csendesnek, kihaltnak tűnt a környék, hogy a pisztolyaikat sem vették elő. Felfűrészelésre váró rönkökkel és különféle deszkákkal sűrűn telerakott udvarba jutottak, ugyanis ez a gettó, amelyet a hatóság jelölt ki, azelőtt az egyik gazdag zsidó depója volt. A hosszú fészkerben, amely mögött elhaladtak, régebben ugyancsak deszkákat tároltak. Egyik kupac deszkától, a másikig osontak, mígnem a gettó területéből kilépve - keskeny úton s kerítésen túl -, egy kis épülethez jutottak, amelyet ezelőtt irodaként használtak. Nemrég a gettó parancsnoksága székelte benne.

Semmi zaj, a csend valósággal fojtogatta őket.

Kopasz a kis házra mutatott.

- A hátsó ablakon hatolunk be! Mialatt betöröd -, mutatott Kajlára, - mi fedezünk!

Az kiválva közülük, azonnal a kiválasztott ablakhoz sietett. Néhány pillanatnyi szemlélődés után, nem törte be, hanem erős csavarhúzó-jával szakszerűen kifeszítette. Ilyesmit: néhány szerszámot, köteleket, pajszer... mindig vittek magukkal. Nagyon csendesen dolgozott, alig csapott némi zajt.

- Menj utána! - lökte oldalba Kopasz Lófogút. - Másszatok be, feszítsétek fel a ládákat, az ékszereket tömjétek a batyukba! - Mindenkinek volt batyuja.

Fél óra sem telt el, és a négy kis batyu, amelyet ki-ki magával hozott, s sorban átadott Lófogúnak megtelt, amit egymás után adogattak ki az ablakon.

- Rengeteg maradt - mohóskodott leplezetlen kapzsisággal Lófogú, mintegy jelezve: ne hagyják ott, kasmarják el azokat is!

- Nemsokára itt lesz az őrség - figyelmeztette Kopasz. - Óránként járják, világítják be a terepet, viszont erre a részre gyakrabban belesnek. Gyerünk! - s már indult is. A többiek, ha neheztelve is a sok ott-hagyott kincs miatt, követték.

Ugyanazon az úton mentek vissza, amelyen jöttek. Amint idefelé, vissza sem történt baj. Egyetlen behatolásuk, rablásuk sem ment ennyire könnyen, szinte simán. És ez a mesés fogás!

Kopasz nem lépett be az előbbi házba, amelyben behatolásuk előtt meghúzódtak, teljesen váratlanul a kezét nyújtotta:

- Minden jót, pajtások! - egyenként kezét rázott az elámuló, a szájátatva megdermedő társaival, akik néhány pillanaton túl magukhoz térve, szinte egyszerre hörrentek fel.

- Csak így? Ezt nem teheted, főnök!

Kopasz nem törődött többé velük. Olyan hirtelen eltűnt a sötétben, mintha a föld nyelte volna el.

Ez tényleg maga volt az ördög! - gondolták, miközben dermedten bámultak utána. Sokáig lesték, majd lógó orral elinaltak ők is...

Kopasz minden baj nélkül kijutott a városból. Kis bokros, zsámbékos földúton haladt az erdő irányába, mígnem a második bokorcsoporton túl, váratlan mozdolódást észlelt maga körül. Annyi ideje sem maradt, hogy a zsebébe nyúljon a fegyveréért, mert valaki a szemébe világított.

- Fel a kezekkel! - hangzott a felszólítás ezzel egy időben.

A bokrok megmozdultak. Pillanatokon belül körülvették a nemzetőrökkel megerősített csendőrök, lövésre kész, nekiszegezett fegyvereikkel.

A másik oldalon is felvillant a fény, az előbbinél sokkal élesebben, szinte reflektorszerűn szűrte bele a szemébe. Mintegy védekezésként önkéntelenül odakapott a kezével, ám annyi rést akaratlanul is hagyott, hogy mialatt az előbbi elemlámpával végigpásztázták a környéket, nyilván a társait keresték, az éles fény ellenére is felismerje Pislogót. Nem messzire állt tőle. Széles pofával vigyorgott a képébe. Talán a hirtelen támadt dühe, amely éppen Pislogó miatt öntötte el az agyát, készítette gondolkodás, latolgatás nélküli cselekvésre. Teljesen automatikusan, alig látva valamit, vérszomjas vadállatként vetette magát a legközelebbi alakra. Nagyon váratlanul érte őket ez a csendőrökkel szembeni, arcátlan támadás, ráadásul annyira összegabalyodtak, ugyanis mindenki rá akart rontani, hogy társuk életének veszélyeztetése nélkül, puskáikból nem lőhettek rá, pisztoly viszont csak a parancsnokuknál volt, aki hátul állt. Kopasz felhasználva a pillanatnyi zűrzavart, vadul megragadta az előbbi csendőrt, azt maga előtt tartva, helyzeténél fogva, figyelmen kívül hagyva a terep viszonyokat, hihetetlenül ügyesen és gyorsan a közeli bokrok közé hátrált vele.

A csendőrök s társaik, ettől az újabb és szokatlan vakmerőségtől szinte megdermedtek. Lőni továbbra sem mertek. A társuk életét féltették, s egyébként is úgy szólt a parancs, hogy élve kell elfogni. Ez a szoborszerű dermedtség azonban csak néhány pillanatig tartott. Lényegében akkor oldódott fel, amikor hátulról felhangzott a parancs: Elfogni!

Többen is utána vetették magukat.

Elsőként Kopasz sütötte el a fegyverét, ugyanis a pisztolyát menekülése közben, csendőrrel a kezében, ha nem is könnyedén, ki tudta húzni a zsebéből.

Egyetlen lövéssel leterítette Pislogót.

Ezután a kezében tartott, kapálódzó csendőrt verte fejbe a még füstölgő pisztolyával, aki azonnal elájult.

Mindezek ellenére a csendőrök csak parancsnokuk szavára nyitottak tüzet. Igen ám, de Kopasz ekkorra már a legközelebb lévő valakit is - kit, nem tudta: csendőrt-e, nemzetőrt-e - lelőtte, viszont az első lövés őt is eltalálta. A vállát érte, amelyre a batyuját szíjazta.

Mindenkit hagyva, egyetlen felszisszenés nélkül, senkivel, semmivel sem törődve rohant tovább a sűrűbe. Hogy ne találják el, mert mostantól már szünet nélkül tüzeltek rá, cikázva futott tovább. Szerencséjére a bokrok teljesen felfogták a lámpák fényét, amiért is csak vaktában lövöldözhetek rá, ráadásul Kopasz cikcakkos futása közben többször is hasra vetette magát, ahol az előbbi bokrok vastag ágai, nemcsak eltakarták a testét, egyrészt felfogták, másrészt eltérítették a lövedékeket.

Már majdnem elérte a bokrok után elterülő erdőt is, amikor újabb lövések érték a testét, amelyek az előbbi könnyű sérülésével szemben leterítették. A hátán éles fájdalmat érzett, majdnem felordított. Magatehetetlenül hevert egy ideig a fűben, majd összeszedve rendkívül erős testében lappangó, maradéknyi erejét: csigaszerűn odébb, meg odébb küszött...

A lövöldözés váratlanul elcsendesedett. Arra, hogy miért engedték futni, csak később derült fény. Repülők jelentek meg felettük, ami igen gyakran előfordult a front közeledtével, s reflektoraikkal végigpásztázták a terepet. Mindez néhány percig tartott csupán, mégis nagyon megijeszthette a csendőröket és a társaikat.

Bent az erdőben Kopasz az egyik nagy fának támaszkodott, és a mellette lévő bokorba kapaszkodva, ha nagyon nehezen is csak „felcibálta” magát. Arcáról patakozott a verejték. Bal oldala megbénult, lábai remegtek. Szemei előtt tüzes karikák pattogtak. Melle, mintha abroncsba szorították volna elnehezült s fulladt. Ennek ellenére tovább vánszorgott. Rogyadozott, dülöngélt, csak azért nem esett újra össze, mivel folyvást a kilógó gallyakba kapaszkodott. Sűrűn megállt. Teste remegett, agya lázasan lüktetett. Azon medítált, hogy ő mozog-e, vagy a föld forog körülötte. Behunyta a szemét, fogát összeszorította, hogy újra és újra erőt önthessen magatehetetlenségébe. Arca egyre jobban megnyúlt a fokozódó fájdalomtól, amelynek sűrűn hullámozó rohamai, mind gyakrabban megrázták. Már nemcsak a háta, az egész teste fáj, ha nem tartja magát megállás nélkül ordít. Fülében pattogást és egyre erősödő huzatot érzett, amitől majd kiszakadt a dobhártyája. Az előbbi tüzes karikák egyre nagyobbakká nőttek, s mint később és később pattantak szét. Egyszer forróság öntötte

el a testét, ilyenkor majd megfulladt, máskor a hideg rázta, a fogai vacogtak.

Mégis tovább és tovább botorkált.

Bent az erdőben, amennyire fogyatkozó erejéből telt, a még használható fél karjával lecibálta fejéről a harisnya álarcát, és az egyik bokorra ejtette...

Ilonka ezen az éjjelen megint rosszul aludt. Rengeteget forgolódott. A következő napokban készült beköltözni a faluba, ami nagyon izgatta. Nem is erőltette tovább az alvást. Felült, és kézímunkázni kezdett a sötétben. Sálát kötött. Lefekvése előtt az ágya melletti szék-re rakta, ezért csak ki kellett nyújtania érte a kezét.

Kint pirkadt. Az egyre élesebben derengő fények furcsa árnyékokat pingáltak a falra. A szoba, mint az ébrenlét és az álom határán tengődő ember feje, megfoghatatlan bágyadtsággal telt meg. Az előbb még egymásba folyó tárgyak sorjában visszanyerve eredeti formájukat, előléptek, és könnyen kibogozható alakot öltve, egyenként bemutatkoztak: Az asztal, a székek, a szekrény, a cserépkályha, a mennyezetről lelógó petróleumlámpa... újra ugyanaz lett, ami az este volt. Ilonka végre összerakhatta énjének darabjait, számot vetve az eltelt éjjel, hogy éppen e számvetése révén egy virág nyugalmaival nőhessen az tovább. Szinte az ereiben érezte, hogy miként foszlott le róla az előbbi feszültség, amely egész éjjel az idegrendszerében bujkált... Közben el-elbóbiskolt, kötése ez alatt a paplanján pihent.

A konyha felől kaparásszerű zaj riasztotta fel.

- Köszönöm, Sanyi! - szólt ki. Azt hitte a kutyája ébreszti, aki minden reggel, megbízhatóbban, mint a legprecízebb ébresztőóra, pontosan négy órakor megkaparta az ajtaját. Télen-nyáron ekkor kelt fel, a lovat, a tehenet és a disznókat megetetni. Mialatt azok ettek, sorban megpucolta a tehenet s a lovat, eltakarította alóluk a trágyát, friss szalmát hozott, bealjazott, kezét mosott, s megfejte a tehenet. A tyúkokat legutoljára engedte ki, amelyek, amíg le nem esett az első hó, az erdőből szereztek be napi ennivalójukat.

A kaparászás után valaki a kilincset is lenyomta, amely egészen jól hallhatóan nyikorgott.

Felugrott, s a konyhán át a bejárati ajtóhoz lopózkodott. Ez az ajtó közvetlenül abból a kis, fedett előtérből nyílt - előszoba nem volt -, ahonnan a zajt hallotta.

- Ki az? - szólt ki ijedten.

Nem kapott választ. További nyöszörgést hallott, mire kissé közelebb lépett az ajtóhoz s hallgatózott. Gyanúsna találta, ezért visszafutott a szobába a puskájáért.

- Ki az? - ismételte meg visszatérte után, mialatt reszkető kezekkel kibiztosította a fegyverét.

- Én vagyok...

Nem ismerte fel, ezért újra kiszólt:

- Ki az az én?

- Nyisd ki!

Ilonka most sem ismerte fel, ezért puskáját lövésre készen tartva, résnyire kinyitotta az ajtót.

A puská nagyot koppanva kiesett a kezéből. Két tenyerével a melléhez kapott.

- Tibor! - jajdult fel kétségbeesetten. - Mi történt veled?

- Víz... Légy szíves! - kicserepesedett ajkát nyitva tartotta, úgy kapkodta a levegőt, mint az elhízott liba. Régi, merev tartása meggyörnyedt, mozgása lelassult, és, mint holtfáradt embereké erősen szétesett.

Borzasztóan nézett ki. Tüskéktől megtépázott télikabátja a mellénél átvérzett, egyik karja élettelenül lógott, béna keze fején alvadt vér piroslott. Nyakában lógó tarisznyája a térdét verdeste.

- Bevezetlek - kétségbeesetten belekarolt, bevonszolta a konyhába, és az üres sezlónra fektette. Valamikor az apja aludt rajta. Aztán vízért rohant.

Tibor olyan mohón kortyolta a vizet, hogy szája sarkából a fele a mellére folyt.

- Mi történt veled? - puhatolódzott a lány remegve.

Tibor feje fáradtan a párnára hanyatlott.

- Ne kérdezz semmit! - motyogta, az erősen elgyötört emberek hangján. - Aludni szeretnék!

- Megtámadtak? Hol..., hogyan történt? És kik? - faggatta tovább a lány, mire Tibor elhárítón a fal felé fordította a fejét.

Ilonka felugrott, vizet és tiszta rongyot hozott. A lavórt a földre rakta, a rongyot a szélére helyezte, s visszafutott kötszerekért. Kis dobozban tartotta a konyhaszekrény tetején. Miután minden együtt volt, leakasztotta Tibor nyakából a batyuját: - Hű, de nehéz! Vajon mi lehet benne? - gondolta akaratlan. Utána a nagykabátját cibálta le, ezt a zakója követte, és kigombolgatta az ingét is. Tibor szisszenés nélkül tűrte a fájdalmat, amelyet a kapkodó vetkőztetés miatt elszenvedett. A lánynak még a lélegzete is elakadt, miután meglátta a sebeket.

- Mi történt veled..., ki tehette? Meglőttek, vagy összeszurkáltak?

- Lőttek - buggyant fel a hang kútmélynyi mélységből hangzón.

- Egy - számolta - négy lövés ért - motyogta halálra rémülten, miatt összeborzolódtott tekintetét kíváncsian a férfi arcára szegezte.

Tibor továbbra is nyitott szájjal kapkodta a levegőt. Szemei mély gödörben ültek. Régebbi, olyannyira irigyelt, férfiasan csinos arca a fájdalomtól vonaglott.

- Én... én ehhez nem értek! - nógatta a fejét kétségbeesetten Ilonka.
- Ide orvos kell!

- Ne...e! Vizet adjál!

Ilonka ismét megittatta a súlyosan sebesült férfit, azután a vízbe mártott, kicsavart rongyokkal, felváltva törölgette az arcát, a vállát és a melléről a vért..., végül nyomókötést rakott a még mindig vérző mellsebére.

- Bemegyek a faluba orvosért - döntötte el eközben. - Addig pihenj, és lehetőleg ne mozogj!

Tibor szólni akart, ám Ilonka nem hallgatta meg. Belépett a szobába. Felkapkodta a szék karjáról a ruháját, pillanatokon belül felöltözködött, s visszaroht.

- Nagyon sietek - szólt, mielőtt kilépett volna.

Egyenesen az istállóba roht. Elővezette a lovát, és befogta az állandóan az istálló előtt tárolt, kétkerekű, könnyű utánfutó elé.

Ezelőtt egyszer sem verte ostorral a lovát, most rá-rácsapott, s egész úton, hol az ostorával, hol annak nyelével csiklandozón trappo-

lásra ösztönözte. Ilonka ezalatt végestelen-végig azon törte a fejét, hogy mi történhetett Tiborral. Többször meglőtték. Hol? S miért? Mibe keveredhetett?

A községben szokatlan felfordulás fogadta. Az utcákon sürgölődő, izgatott emberek, csendörök és karszalagos nemzetörök futkostak.

Önkéntelenül lassított, mert doboltak. Messze állt tőle a kisbíró helyettesítő felesége, ezért csak mondatfoszlányokat hallott, éppen elegendőt ahhoz, hogy még jobban megrémüljön.:

„A magyar királyi csendőrség súlyosan sebesült, körülbelül százkilencven centiméter magas, erős testalkatú férfit köröz. Fekete prémes, sakktáblaszerűn mintázott, világosszürke télikabátot visel. Nyakában szíjra fűzött...”

- Uramisten! - egy pillanatra megszédült. Nem hallgatta tovább. A lova hátára vert, és idegesen megrángatta a gyeplőt: Gyí-a!

Torka összeszorult, szája kiszáradt, lélegzete elnehezült. Fájdalmában legszívesebben felordított volna. Mindez addig tartott, amíg az orvos háza elé nem ért.

A kapun egy asszony lépett ki.

- Bent van a doktor úr? - érdeklődött Ilonka.

- Dehogy van! - méltatlankodott. - A kastélyban mulat. Nagyon nagy murit csaptak az éjjel...

- A vesztüket érzik, fene a gyomrukát! - ragasztotta hozzá egy másik asszony. Ő is az orvost kereste.

Ilonka gondolkodás nélkül megfordult a könnyű utánfutójával. Tanácstalanságában s félelmében azt sem tudva, mit, miért tesz, a haza felé vezető útra hajtott. Feje zsibbadt, esze kerekének megszokott forgása csaknem megállt: - Istenem... Istenem! - sóhajtozta, miközben teljesen a ló ösztönére bízta magát. Szeme bepárásodott, füle bedugult, se nem látott, se nem hallott. Többen is feléje kiabáltak. Jót-e, rosszat-e, köszöntek-e, micsodát, nem tudta. Úgy érezte: nem ül, valahol a kocsija fölött lebeg, mialatt gondolataiban Tibor elbújtatásának lehetőségeit kereste. Mert keresik, s ha hozzá is kilátogatnak? Logikus, az erdő felé menekült, s ő az erdőben lakik...

Mire hazaért, Tibor aludt. Arca viaszsárga színűvé változott: a halál színe! Ilonka ettől az újabb felfedezéstől majdnem összerogyott.

Zsebkendőjét sósborszeszbe itatta, a széken szélére ült, és törölgetni kezdte vele a férfi homlokát.

- A faluban egy... sebesült haramiát keresnek - súgta szemrehányón -, te vagy az?

Tibor nem válaszolt. Ilonka tovább beszélt:

- Többször láttalak éjjel az erdőben, itt a környékünkön. Véletlenül fedeztelek fel, eztán már leskelődtem utánad. Mindig akkor tűntél fel, ha betörtek valahová.

Felugrott. A férfi csomagja a széken hevert. Melléje rohant, és kapkodón, remegő kézzel kioldotta a kötését. Rengeteg ékszer fedezett fel. Belemarkolt, felemelte, s visszacsurgatta a vászonbatyuba.

- Uramisten! Honnét van? - förmedt Tiborra.

- A gettóból... - nyögte az. - Holnap... mind kivitték volna Németországba. Ha nekik joguk van ehhez, én sem loptam... Tedd el! Ha nem akarod megtartani, add vissza nekik, ha... ha egyáltalán visszajönnek!

Ilonka a férfira borult.

- Szeretlek - könnyei az arcára potyogtak, s a nyakába folyva végiggurultak, le a mellére, de a párnájára is jutott belőle néhány csepp.

- Mindenhol keresnek a csendőrök. Lehet ide is utánad koslatnak. Csak, csak néhány napig, esetleg egy hétig bírjuk ki, mivel nemsokára elmennek..., napokon belül kiszorítják őket az oroszok. Aztán - felugrott, a vállára dobta a kendőjét, és az ajtóhoz rohant.

- Hová mész? - suttogta, alig hallhatón a férfi.

- A kastélyba.

- Minek?

- Az orvosért. Ott van. Mulatnak...

Tibor a fejével tiltakozott tovább, mert hang már nem jött a szájára. Ilonka figyelembe sem véve, tovább rohant. Utánfutója a ház előtt állt, ezért csak fel kellett ugrania rá. A ló, mintha megérezte volna a bajt, sohasem tette ezelőtt, máris futásnak eredt.

Útközben tovább törte a fejét, hogy hová rejtheti el a sebesült férfit, s ki kezeli? Jó, most megvizsgálja az orvos, ha..., de ápolni itt..., őt biztosan figyelik. Mégis elhatározta, hogy ápolja, kezeli...! De, hová, hová rejthetné el? Valamennyi lehető helyet, zugot számba vett em-

lékezetének leltárívén, végül a nagybátyja mellett döntött. Ő az egyik közeli tanyán lakott. Urasági kasznár. Náluk a kutya sem keresné, főleg most ebben a felfordult helyzetben, később meg... Hirtelen megtorpant: lesz-e később? Nem az érdekelte, amit Tibor elkövetett, tiszta vizű szerelme mindent fehérre mosott, hanem a férfi sebesülése. Szíve újra összeszorult, feje elnehezült, szeme előtt áthatolhatatlan pára lebegett, gondolatainak sarka nőtt, ő minduntalan rátaposott...

Így jutott el a kastélyig, ahol tényleg nagyszabású búcsú összejövelelt tartottak. A szomszédos földesúri családokon kívül, ideiglenesen a környező kúriákban letelepült, menekülő csoportok tagjai közül is megjelentek néhányan. Természetesen Lepsény Levente főszolgabíró sem hiányzott az estélyről. A hatalmas előtérben elsőként a minden más szagot elnyomó sült hússzag és a vendéglőkhöz hasonlító italgőz, meg a parfüm, a puder és a rúzs illatának különös keveréke ütötte meg az orrát. Pár lépés után az öreg komornyikba botlott.

- Jé, Ilonka! - csodálkozott rá fáradt mosollyal az öreg, mialatt a lány majdnem elkapta a kezét.

- Mihály bácsi! A méltóságos asszonnyal szeretnék beszélni. Ugye segít nekem? - Ismerte, gyakran kijárt hozzájuk az erdészházba.

- Ilonka! A méltóságos asszony az imént utasított... - ám mihelyt szembe csapta a lány kétségbeesése, mást határozott, mint amit elgondolt s éppen ki akart mondani. Elkapta a kezét és maga után vonta. - Gyere, gyere!

A szép és előkelő, dúsgazdag nő a társalgóban kisebb csoport közepén állt. A többiek már nyugovóra tértek, mások éppen búcsúzkodtak, vagy a búcsúzkodáshoz készülődtek. A komornyik a fülébe sügött valamit, mire a szép úrnő előbb Ilonkára bámult, majd elnézést kért a körülötte állóktól és hozzá sietett.

- Áh, az erdészünk lánya! Hogy is hívják? - Finoman a homlokára csapott. - Megvan: Ilonka. Jól mondom?

Az, mialatt rábólintott, mindenre elszántam nézett az arcába.

- Négyszemközt szeretnék beszélni a méltóságos asszonnyal.

A szép hölgy elnézést kérően tárta szét a két kezét.

- Vendégeim vannak, majd holnap!

- Nagyon fontos, halaszthatatlanul fontos! - Ilonka majdnem elsírta magát. Könnyes szeme kétségbeesetten könnyögött, két kezét összekulcsolta. - Nagyon kérem a méltóságos asszonyt, hallgasson meg!

Réka óvatosan visszanézett. A jelenlévők ügyet sem vetve rá, tovább beszéltek. A szót Lepsény Levente vitte. Óriási hahotázás közepette mesélte el: valaki eltűnt. Az egész kastélyt tűvé tették érte, végül holtreszegen az egyik asztal alatt találtak rá... Mindnyájan ittasak, legalábbis erősen spiccesek voltak. Ábrázatuk az egész éjjeli virasztástól hosszúra nyúlt. Ajkuk kicserepesedett...

Réka maga előtt tolva Ilonkát, óvatosan kiosont a teremből.

- Miben segíthetek, kislány? - tárta szét a kezét, nem éppen készségesen, inkább bosszúsán, amiért megzavarta.

- Sürgősen orvos... kellene!

- Ezért rontottál be? Ezért hívtattál ki, zavartad meg a szórakozásmat, a társaságomat? - hisztizett őszinte felháborodással.

- Csakó Tibor a beteg.

Réka a falig hátrált. Két tenyerét a szájához szorította. Nagyra tárgult különleges fényű szemgolyóit a kíváncsiságától és a kétségbeesettségétől még jobban kitágítva a lányra szegezte.

- Mi történt vele? - faggatta a falnak támaszkodva. Arca egyre jobban és jobban elfehéredett. Fejét kétségbeesését eltakarón lehorgasztotta.

- Megsebesült - suttogta a lány, sírásra hajlón.

- Ez éjjel történt? A csendőrök...? - susterogta.

- Igen. - Ilonka elkapta a szépasszony kezét, és az előbbihez hasonlóan erősen sírós hangon tovább rimázkodott. - Nagyon súlyos. Nálam fekszik az erdőben. Nagybeteg. Ha nem segít, elvérzik.

Réka fájdalmasan, elgyötörtén nézett a lányra, mire az önkéntelenül visszarántotta a kezét, s felsírt.

- A méltóságos asszonynak ő semmit sem számított, viszont nekem... - Újra elkapta az asszony kezét. Addig csókolgatta, amíg az vissza nem húzta. - Történt, ami történt, szeretem őt. Elrejttem, ápolom... Maguk mind elmenekülnek. - Összekulcsolta a két kezét, s tovább esedezett. - Küldje ki gyorsan a doktor urat!

Szemében könny, mint esőcsepp a leveleken, ha rásüt a nap, villogott az őket körülvevő gyertyák fényében.

Réka tovább nézte a lány hófehér arcát, rajta azokat a barázdákat, amelyeket a lecsurgó könnyecskék szántottak, megtörten is hamvas vonásait. Aztán visszanyerve eredeti egyéniségét, újra a régi, megszokott hangján szólt a lányra:

- Azonnal intézkedem! Te indulj előre! - Tenyerét a homlokára szorította, s a falnak dőlt. - Azt mondtad: nem számított nekem? - Hirtelesen elengedte a homlokát, szemét hisztérikusan a lányra szegezte. Tekintete szikrát hányt, néhány a lány bőrébe fúródott, amitől az riadtan hátrált. - Akkor, miért vagyok tőle terhes? - Szinte örvöngött. - Ha nem szeretem annyira, elsőként őt, mert előtte, hiába feküdtem ágyba ki tudja hány férfival, mentem férjhez, egyiküket sem szerettem, ha nem reménykedem, hogy... hogy... megtartom-e a gyereket?

Váratlanul, mintegy kifejezve vele, hogy úgysem érti, nagyot legyintett, majd, mintha mi sem történt volna, kapkodón faképnél hagyva a lányt, visszafutott a többiekhez. Néhány szót váltott velük, majd a poharakat összeszededegető komornyikhoz sietett, a fülébe súgott valamit, mire ő készségesen megfordult, és ha a sok talpalástól nehézkesen, fáradtan is eltávozott.

Réka ezután Lepsény Leventéhez tipeggett, s félrehúzta.

- Lovagolok egyet! Addig te feküdjél le a szobámban! - Látva annak erős megütközését, kissé ingerülten szólt rá: - A mai összejövettel, a sok érzелgős búcsúzkodások után szükségem van rá!

- Azt mondtad: többé nem ülsz lóra.

- Te még nem jártál úgy, hogy megfogadsz valamit, később mégsem tartod be? - Magára erőltetett kacérsággal tette hozzá: - Meglásd mennyire friss s tüzes leszek.

- Az a lány, ha jól sejtem, az erdészed lánya...

- Nincs összefüggés a lány és a lovaglás között. Érdeklődött, tudod: én elmegyek, ő s az erdő marad... - torkolta le ingerülten a szépaszszony. Megpaskolta a férfi arcát. - Csak most az egyszer legyél jó kisfiú!

Lepsény a szájához emelte az asszony kezét, és engedelmesen megcsókolta. Az kacéran rákacsintott.

- Szeszélyes vagyok, mindig is az voltam. Ismersz! - a férfira nevetett, ám ez a nevetés most nem jól állt neki. Nem is erőltette tovább. Hirtelen megfordult, és szinte végigfutva a kastélyt, kirohant az udvarra.

Az orvos kocsija, minden eshetőségre készen, egész éjjel a közelben állt, a ló előtte hevert a földön, de a hátsólovára várnia kellett. Ott, a friss levegőn fedezte fel, hogy báli ruhában van, amiben nem lovagolhat.

Visszafutott, és sietve, összevissza kapkodva dobálta le, kapta magára ezt-azt, átöltözködött.

Mire visszaért, elővezették a komornyikja által megrendelt hátsólovát is. Rápattant, maga is elcsodálkozott: régen lovagolt, mégis mennyire simán, s frissen pattant fel a nyeregbe. Gyí! - nógatta azonnal zablája megrángatásával a lovát, amely felágaskodott, nagyot nyertett, majd megnyúlva, óriási vágtába kezdett.

Mialatt a ló vágtatott, a szépasszony fejében különös gondolatok kóvályogtak. Szívében az újjáéledt szerelem és a furcsa kíváncsiság keveréke elegyedett össze egymással. Gondolatai, mint fogyó hold, lassan átadták helyüket annak a különös gyötrelemnek, amelyet csak a rejtvényfejtők éreznek egy-egy számukra megfejthetetlen szó közepette.

Mindent megkapott tőlem, mégis rabolt. Miért? És mennyire ügyesen leplezte! A legkiválóbb színész sem utánozhatta volna jobban! Igaz, a legutóbbi személyleírása után, amelyet neki is megmutatott Lepsény Levente, amelyről ő, s csak ő, azonnal Tiborra gyanakodott, egyre jobban gyanakodott, s félt. Attól tartott, hogy Maróthyék után, mivel tömve vannak, gazdagabbaknál gazdagabb menekültekkel, az ő kastélya következik, amelynek Tibor minden részletét jól ismeri. Talán ezért is tartotta ma éjjel maga mellett Lepsény Leventét, noha, szemtelen s erőszakos udvarlása közepette, mint férfi, az érzéki nőben egy-egy percnyire buja vágyat ébresztett benne, de érzelmeinek zongoráján egyetlen billentyűt sem szólaltathatott meg. S hátha, nemcsak ő, a csendőrök is gyanút fogtak már! Tiborral folytatott, közismert viszonya után rá is gyanakodnak, aminek elhárítására Lepsény Levente kiválóan megfelelt.

Lovát lassan kiverte a verejték, szájából habcsomók potyogtak a földre, ő mégis megállás nélkül nógatva, egyetlen ütemet sem engedett a lovára erőszakolt tempóból, sőt még gyorsabb futásra ösztökélte: gyí! Mindenáron s jóval meg akarta előzni Ilonkát és az orvost. Az orvost, akit biztosan figyelnek a csendőrök, netán követnek az erdőbe is.

Miközben a lova végkimerülésig erőltetett vágatással közeledett az erdészház felé, tovább marcangolta magát:

Ő, a kiélt nő, akinek több férfival volt dolga, mint ahány ujja van a kezén s lábán, azt hitte játszik vele, mint a többiekkel. Most kisült: nem ő, Tibor komédiázott vele.

Végigvágta korbácsával a lovát: gyí!

Gondolatainak zűrzavara tovább fricskázta az agyát: A kis zöldfülű parasztlány szerint Tibor neki nem számított semmit! - Hisztérikusán felnevetett. - Ezért tartotta meg a gyereket, ezért vágat most, mint az örült? Ezért vállalta a botrányt, amely hamarosan kirobban és összecsap majd a feje fölé. Az idegen országbani, zaklatott viszonyok közötti szülést? A lánya megvetését, meg mi mindent?

Megrugdalta a lova hasa alját: gyí!

Amely utolsó erejét is összeszedve vágatott. A legrövidebb utat választva, nyílegyenesen: szántóföldeken, árkokon-bokrokon át tovább...

Szerencséjére a fagyok miatt, sem a föld, sem a zsámbékos részek nem süppedtek be.

Közvetlenül az erdészház lépcsője előtt állította meg a lovát. Leugrott, paripáját magára hagyva, kettesével rohant fel a lépcsőkön. Ilonka mindent nyitva hagyott, ezért könnyedén bejuthatott a házba.

Amilyen hévvel futott, annyira hirtelen állt is meg. Lábai a földbe gyökereztek, szép, de az egész éjszakai fennléttől és az Ilonkától kapott hírtől erősen megviselt arca eltorzult. Két kezével egyszerre kapott a fejéhez, és felordított:

- Te jó Isten! - szemét behunyta, fejéből minden vér kifolyt, alig lélegzett.

Tibor a földön hevert. Fejét átlötte, megmerevedett kezében, félig a földön heverve a halálát okozó pisztolya lapult.

Réka újra kinyitotta a szemét. Megátalkodottan nézte egy ideig a férfi arcát, majd hirtelen lehajolt hozzá, és a nyaki ütőerére szorította a két ujját.

- Meghalt - suttogta, hirtelen kibuggyanó könnyeit nyeldesőn.

Hosszabb időbe telt, mire első kétségbeeséséből felocsúdott, s valamelyest magához tért.

Az én pisztolyom! - vágta mellbe a felismerés. A fiókjából tűnt el. Eddig az erdélyiekre gyanakodott. Felvette, s kihúzta a tárat. Egyetlen golyó sem maradt benne több.

Az asztalon levelet fedezett fel. Odament, felvette, és elolvasta a „nehéz kézzel” írt, majdnem az olvashatatlanságig kusza, ákombákom betűket:

„Vissza akartam fizetni valamit, amiért közönséges gyilkossá, utolsó halott gyalázóvá aljasítva le, vegyes német és magyar büntetőszázadba kényszerítettek. Ahol egyetlen ízben sem magamtól, mindig parancsra öltem. Végül rádöbrentem: a gyökerek lent a mélyben vannak! Amit tettem, csak egy szelíd ember veszett tánca volt.

Én már négy évvel ezelőtt meghaltam. Most csak a kör zárult be: Kopasz!”

Miután végigolvasta, összegyűrte, s a kötött pulóvere, szoros ujjába dugta, majd visszanézett a halottra. Tibor szemei megüvegesedtek, mégis, mintha némi értelem ült volna a különös üvegek néma világában.

Nézte, nézte s csendesen megcsóválta a fejét.

Miért tetted ezt velem? Ám még be sem fejezte, fejében máris különös terv fogant:

Nem szabad senkinek sem megtudnia, hogy te voltál Kopasz. A Havassyak kriptájába duglak. Én magam viszlek oda! Ismerem az ajtó kódját. A csendőrök nyomozását Lepsénnyel leállítatom. Ilonka, meg az orvos, pedig találgasson! Legenda lesz. Holnap elmenekülsz, utána nemsokára benyomulnak az oroszok...

Hisztérikusan felnevetett, majd minden átmenet nélkül felordított:

- Tibor!

A falhoz rohant. Felváltva verte ökleivel, hisztérikusan tépkedte a haját és zokogott.

Miután alaposan kibömbölte, kidühöngte magát, kirohant az udvarba, ahol, egészen közel a házhoz egy könnyű kocsit: „bricskát” pillantott meg, rúdjára akasztva lószerszám lógott. Elébe fogta az eddig békésen legelő, pihenő lovát, és visszahajtott a házhoz. A hosszú deszkaülést - a bakot - magával vitte. Bent Tibort, a sezlonon talált plédbe csavargatta. Az ülésdeszkájára hempergette, s a másik sezlonról lehúzott, széthasogatott lepedővel két helyen rákötözte. A kincseket tartalmazó vászonbatyut, kissé széthúzva a plédet, Tibor feje mellé rakta, majd levette a fogason talált nadrágszíjat - az erdészé lehetett -, a deszkára erősítette. Ezután, amennyire tehetette, eltüntette a nyomokat, elrendezte a fekhelyet s környékét, majd megmarkolta a nadrágszíjat, s kihúzta a bakra kötözött holttestet: a fűvön le, a ház előtti könnyű kocsihoz. Ott, minden erejét összeszedve, erőlködve, majd beleszakadva felemelte a deszka elejét, azt a részt, ahova a nadrágszíjat is csatolta, a lovas kocsi hiányos, hátsó saroglyájának helyére helyezte. Szusszanásnyi szünetet sem tartva, holott nagyon elfáradt, elől felszállt a kocsira, és a nadrágszín segítségével felhúzta a „bakra” kötözött holttestet, majd térdelve - azzal az elképzeléssel, hogy a kocsit visszahozza, a „tanya” szélén hagyja, lovát kifogja, s rápattan - elhajtott a közeli kriptá irányába...

Eddig megjelent könyveim:

1. A seriff és bandája. Ifjúsági regény
2. A dinnyecsőszök. Ifjúsági regény
3. A halóri ház rejtélye. Regény
4. Pisztoly és kereszt. Regény
5. Végzetes nászút a kastélyban. Regény
6. Egy fiú, aki kétszer szökött meg. Ifjúsági regény
7. Színe s visszája. Regény
8. Az aktmodell. Elbeszélések
9. Vadonc, az árva gyerek. Ifjúsági regény
10. Kuláklistán. Regény
11. Az ördög szorításában. Regény
12. Megtisztulás. Regény
13. Négy halott egy kriptában. Regény
14. Gáspár abbé, a szamaras pap. Regény
15. Anekdoták, aforizmák...
16. Kutyasétáltatás. Ifjúsági regény
17. Miként a csillagok fényletek. Regény
18. A legyek pókhálóban halnak meg. Regény
19. Megrendítő történetek. Elbeszélések
20. Csip-csup történetek...
21. Számkivetettek. Regény
22. Néhány perces krimik, rövid történetek.
23. A negyedik áldozat. Két elbeszélés.
24. Gyuri bácsi mesél. Mesekönyv
25. Gyuri bácsi mesél. Csak mesélek, mesélek. Mesekönyv
26. Szelíd ember veszett tánca. Krimi

Előkészületben:

Hajsza a fekete diplomatáska után. Krimi
A hullarabló. Bűnügyi történet.